

Ruk Aboedi Hoafi Ruk ai sürü papimarandi

*Ruk ai Sisas tüküme fiyu ranahambo
Tiofirusimbo sürü papimarandi*

¹ Tiofirus, karihasi se adükari nindou-anafi. Nindou afindi ai n+ne-moatükuni God ai yihoefi mbusümo ramareandi ranahambo di+boadofe sürü papimbo mehomo.

² Sapo nindou didemo weangurühi hondü Sisasindi ratüpurü ahamundi himboarinambo hoeiru mburumbo aboedi hoafi wataporimborümüni marundi ranahamboemo ai sürü papiru marundi.

³ Ro wandihoari muᅅguambo moatükuni ndorihoeimbi weangurühi tüküme fiyo ra tüfoarihe fifiri+mariheandi. Ranimboane asu, Tiofirus, sihambo rani-moatükuni tüküfe-tüküfe marandi ranahambo di+boadofe sürü papimbo ro hohoan+moyahani mayoa aboed-ane masahi.

⁴ Ro randiheandanani animbo asu se muᅅguambo moatükuni sihambo yamundi+mar+hunini ra tüfoarowandühi fifiri+mbirowanda sahehea.

*Son tükü fembo ayu ranahambo sünambeahindi
nendi ai Sekaraiambo hoafi mayundo*

⁵ Herot ai Sudia-yafe bogorimbofi nüᅅguambe nindou mamü ahandi ndürü Sekaraia ai Godimbo sesi siheferambo nindoumbofi manüᅅgu, aiana Godimbo sesi sihoemo-rundeimbi Abaisa-yomondi sirambeahindiyu. Ahandi

nimorehindi nduri ra Erisabetiyo ai-amboani Aronindi sirambeahindiyoy.

6 Yimbu ai Godindi himboahü mbumundi hamindi nimbafembo Adükarindi hoafi himboriyafehi süngurine marinandi.

7 Erisabet ai purüsüyo hayamboyo ranimbo ai Sekaraia-dibo nitori kefekoate nimbafembo boagirimayafe.

8 Mami simboani Sekaraiandi sirihündi ratüpurimbo si tüküfeyoambe sesi shife ra Godindi himboahü ramareandi.

9 Sapo Godimbo sesi sheferambo dibonimbo rani hohoanimo süngumbo ahambo dibonimemondowa Godimbo shefembo fondiwami fisinjarümbi moatükun mandifembo Adükarindi wori ranambe kefuai mahüfu.

10 Raniyo fisinjarümbi moatükunimayo ranai hai tikirandühi horoambe nimorehi nindowenih afindi ranai weindan nimböeimbo Godimbo didibafiyehi burimayei.

11 Raniyo asu refeyoambe Adükarindi sünambeahindi nendi ranai ahambo-so tüküfi fisinjarümbi moatükun mandife fondi warihondan manügu.

12 Raniyu Sekaraia ai hoeiriri haya hepünifi yihimbo sisirimefiyu.

13 Nga asu sünambeahindi nendi-mayu ranai hoafiyundowohü yahuya, "Sekaraia, se yihimbondamboyafi! God ai shafi didibafife hoafi himboriyumboani. Asu shafi nimorehi Erisabet ai shafi nitori nderimindimboe. Ranimbo se ahambo nduri Son kaboadiwori.

14 Nitori ranai tükündifiyuan se afindi hamindi hihifi-hihifindamboyafi asu

nindou amuri ranai-amboani afindi hihifi-hihifindeimboyei.

15 Nindou ranai ana Adükarindi himboahü ndüreimbi hondündümbui. Aiana yowanî wain asu nginindi hamindi bia ra ndümündümbui. Ahambo hondi ai wakemindimbo yangriyoambe Yifiafi Aboedi ranai ahandi fiambe yadidündefemboe.

16 Rananimbo ai Israerihündi nindou afindi ranaheimbo God ahei Adükari-mayu ranahambo sowana hihindeiri ndemündündüri ngumbui.

17 Aiana Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi, ahandi ndüri Eraisa ramefiyu nou, yahurai nginindi ndemündü haya Adükarimbohünda ai boatei horombondüfi ngumbui. Aiana afindi mam-anemo asu nimor-anemo asukai mamühindeapura aboedi-aboedindafu, nindou Godindi hoafi himborikoate-yerihündeimbi aheimbo hihirindeirani mbumundi hohoanimo süngundhi, asu anihondümborihindeimbi Adükari ai kosimbo-mayu ranimbo didiboadondearümbui,” mehu.

18 Sekaraia ai sünambeahindi nendi-mayumbo simbori hoafiyundühi yahuya, “Asu ro nüngundhe fifrimandhe ranimoatükunî ra anihodayo amboani? Roana ndeara boagriyamboanahi asu wandi nimorehi amboani boagriyomboane,” mehundowamboyu.

19 Sünambeahindi nendi ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Ro Gebrier-anahi nda. Roana Godindi ngusümboarani-anahi nimboa arihandi. Aiyu wambo koamarihendira shambo aboedi hoafi hoafimbo makosahi.

²⁰ Se moai wandi hoafi ra anihondümborowandi ranimbo-hünda yafadühami tapi nimbafi ngafimbo rani-moatükunî ra tükündifemboe. Ninî-simboaniyo God ai dibonimayu rani-moatükunî ra anihondümbotükündifemboe,” mehundo.

²¹ Rani-moatükunî ranai refeyoambe nindou bidifiri ai Sekaraiambo weindani nimboeimbo himboyahündowohü hohoanîmoyeihîya, “Ai nimboe Godîndî worambe gedühi anüngu?” masei.

²² Ai weindani tüküfi huhü aheimbo moai hoafi karearü, nga wani. Raniyei asu ai rarihi hohoanîmoyeihîya awi Sekaraia ai nîne awambo moatükunî ahandî himboahümbö Godîndî worî ranambe hoeire hayamboyu rawefiyu masei. Ai aheimbo ninî hoafi akîdou hoafiyokoateyundürühiyu asu ai moani ahandî warînambo yangiri sisamira wakîmareandi.

²³ Godîndî worambe Sekaraia ai sapo nîne-moatükunî refe ratüpurîmbo-mayu ratüpurî ra moendîre hayamboyu asu ai ngoafîna mahu.

²⁴ Rani-moatükunî ranai refe hayamboyoane ranambe ahandî nîmorehî Erisabet ranai warandühumbîyo haya asu ai moai hondahüfeimbî amoamo ranambe worî hinîngîre ho, nga wani.

²⁵ Ai yare hoafiyowohü yahoya, “Haponda ndeara bidifîrani hondü Adükari ai wambo hîpoamboreandîrîhü ai wandî amoanîngî nindou himboahü mengoro ra raguanamboareandi,” meho.

Sünambeahîndî nendî ranai Mariamboya Sisas

ndowar+ndimboyafi mehundo

²⁶ Erisabet ai 6 amoamombo niŋgoambe God ai sünambeah+ndi nendi ahandi ndüri Gebrier ranahambo Gariri hifambe ŋgoafi ahandi ndüri Nasaret ran+nambo koamar+herü.

²⁷ Ai mahu ra ni+morehi sapo nindowenih+ ahandi ndüri Sosep+imbo momo kumar+hindi ranahambo hoafi semündü hayamboyu. Sosep ranai ana adükar+ bogori Defit+ndi amoao-yomondi s+rambeah+ndiyu. Nga asu ni+morehi-mayo ranahandi ndüri ana Mariayo.

²⁸ Sünambeah+ndi nendi-mayu ranai ni+morehi ranahambo-so tüküfi hoafi+yundühi yahuya, “Kar+hasi. Adükar+ ai se-di+bo nüngumbo sihambo aboedi+aboedi+marean+ni,” mehundo.

²⁹ Ran+yo asu Maria ai sünambeah+ndi nendandi-mayo hoafi ra hi+mbori+yo haya asu ai af+ndi hohoan+moyowohü ni+ne-moatükuni hoafi yahurai ra yahohaya hoafi+mayo.

³⁰ Sünambeah+ndi nendi-mayu ranai ahambo hoafi+yundowohü yahuya, “Maria, se ran+imbo yi+hi+mbondamboyafi, nga God ai sihambo ŋgusüfoambe aboedi+fufur+foarean+ni+imboani.

³¹ Nga ranan+imbo se warandühumbündafi hawa nindowenih+ ni+mor+ ndowar+ndifi+ mbunda asu se ahandi ndüri Sisas kaboadi+wor+.

³² Aiana adükar+ hondünduan+ ahambo moan+ Ni+moamo Ham+ndi Hondünd+ ni+morani mb+seimboyei. Ranan+imbo asu Adükar+ God ranai ahambo bogori+mbondir+mbui sapo ahandi amoao Defit ramefiyu süngu.

³³ Ranan+imbo ai koadürümbo-koadürümbo Sekop+ndi ahur+ mam+yei bogori+mbondi+fi

nünguhü, ahandi nginindi hifandarandi ranai ngiri moendindo,” mehundo.

³⁴ Maria ai sünambeahindi nendi-mayu ranahambo hoafiyondowohü yahoya, “I, rani-moatükuni ra nüngunde yahurai tükümandifea? Asu roana nindowenihikoate-anahisi!” mehondowamboyu.

³⁵ Asu simbori ai ahambo hoafiyundühi yahuya, “Yifafi Aboedi ranai sihafi fiambe tükündifeninihü animbo asu Godindi nginindi ranai sihambo gabudiboadeaninimboe. Ranimbo-hündambo animbo asu sürühoeimbi nimori ranahambo Godindi Nimor-animbiseimboyei.

³⁶ Awi se himboriyafi, sihafi mbu Erisabet amboani ngiri nimori wakindamindo masei boagirimayoa, nga haponda warandühumbüyo haya 6 amoamo homboane.

³⁷ Ngiri God ai nini-moatükuni refekoate-ndu,” mehu.

³⁸ Asu Maria ai simbori hoafiyowohü yahoya, “Ro Adükarindi ratüpuriya-rihandeimb-anahi, nga se hoafimayafi süngu ai moani rambireandamboane,” mehondowamboyu asu sünambeahindi nendi ranai ndamefiyu.

Maria ai Erisabetimbo ndüfosimbo maho

³⁹ Rani-simboani Maria ai botife naporamindi haya nimai ngoafi mamü Sudia hifi wafuambe anango raninambo mahafo.

⁴⁰ Raniyo asu ai Sekaraiandi worambe ho haya farife hafo Erisabetimbo hihifimarandi.

⁴¹⁻⁴² Erisabet ai Maria hihifimarandi ra himboriyo-ambe asu mare ranambe nimori

ai ahandi furambe sangurimbo botifi piyu marandi. Raniyo asu Erisabetindi fiambe Yifiafi Aboedi ranai tukufeyowohuyo, ai pukuna hoafi karihohuhu hoafiyowohu yahoya, “God ai shambo aboedi-aboedimareanini munguambo nimorehimbo refendurikoate-mayu nou. God ai nimori ranahambo amboani aboedi-aboediririmboani!

⁴³ Awi adukari moatukuni wambo tukumefeyondiri. Nga wandi Adukarindi hondi ai wambo hoeifendirimbo tukumefeyo.

⁴⁴ Awi se himboriyafi, asu ro shafi-mayo hihifi hoafi ra kefoenduhi himborihamindihuhiyahi asu nimori wandi furambe asanguru ranai hihifi-hihifiyuhu hohoripi-hohoripimayu.

⁴⁵ Adukarindi hoafi ra se anihondumbo-ndowanduhi ana, asu se hihifi-hihifindafi sapo rani-moatukuni ranai anihondu shambo tukundifeninimboe,” mehondo.

Maria ai Godimbo heruna kakisaomariri

⁴⁶ Maria ai yahoya,

“Ro wandi ngusüfoambe ra Adukarimbo adukarani sa hohoanimoayah.

⁴⁷ Asu wandi hohoanimoambe ranai Godimboya wandi Aboedambo-reandiri-randeimbani yaho hihifi-hihifayo.

⁴⁸⁻⁴⁹ Ro ahandi ratupuriya-rihandembiya hehea moanindi nimorehiyah,
nga asu ai wambo hohoanimoyuhu ndondomareandiri.

Hapondanambe peyo haya sungunambo gogu aho ranambe amboani

- nindou ai wambo h+h+fi-h+h+fümb-anafi
mb+seimboyei,
nimboe sapo Adükari Ham+ndi God ai wambo
adükari moatükun+ ramareand+ ran+imbo-
hünda.
Ahand+ ndür+ ra moan+ sürühoeimbane.
- 50 Nga asu ahand+ hipoambofe hohoan+mo
ranana nindou d+d+yei ahambo
ahinar+hor+
ranaheimbo-so boag+r+ tühün+imbo rande
yagod+imboe.
- 51 Ai ahand+ war+ ng+n+ndi ranambo adükari
ratüpur+ ratüpur+mayu.
Ai nindou af+ndi-af+ndi+yeimbi ranaheimbo
ahei hohoan+mo nine moaruwai
amarondür+
ran+ kameih+ bukürümafoareandür+.
- 52 Ai bogori nindou-memo ahamund+
n+mar+fondi wam+n+ndi h+fi+n+
hemoafoareapur+.
Ran+yo asu nindou ndür+ikoate-memo
ranahamumbo n+moamo sepur+mündü
bot+mareapur+.
- 53 God ai nindou wembomboyeimbi ranaheimbo
aboed+ moatükun+ yimbureandür+
asu nindou napombü-maye+ ranaheimbo
n+n+ ak+dou-amboan+ warambe-
fendür+ikoate koamar+hendür+.
- 54 Ai ahand+ ratüpur+yei-r+hündeimbi Israer rana-
heimbo mafar+hendür+ ra
sapo horombo hoafi+yu mas+hend+ ran+
süngumboyu hipoambomareandür+.
- 55 Ai Abraham asu ahand+ ahuir+ mam+ ranahe-
imbo hoafiyondür+imbo

koadürümbo-koadürümbo ra hohoanımoyu masihendi ranı süngumboyu ramareandi,” meho.

⁵⁶ Maria ai ngımı amoamo Erisabeti-dıbo niŋgo himboyo asu ai ngoafına asükaiyo hıhırife maho.

Erisabet Sonımbo maserımındo

⁵⁷ Erisabet ai ahandı nımorı semındımbo si tüküme Feyondowamboyo asu ranı-sımboanı ai nindowenihi nımorı maserımındo.

⁵⁸ Nindou bıdıfırı ai-babıdımbo worı yimburihindeimbi ranıyei asu ahandı wahorı mamıyomo muŋguambo Adükarı ai nıne aboedi ranı-poanımbı moatükunı ahambo ramareandi ra himborıyeihehi ai Erisabetımbo ngusüfoambe hıhıfı-hıhıfıme hündo.

⁵⁹ Nımorı ranai mamı wıkyu hayamboyuwane, asu ai ahandı fıhoearı kefetırıhefe mburımbo afındandı ndürı süngu Sekaraiambofi kafoefimboani sei hehi mahei.

⁶⁰ Nğa asu ahandı hondı ai hoafıyowohü yahoya, “Yowanı! Ahandı ndürı ana Sonanımbombıyu-wamboane,” mehondürı.

⁶¹ Ranıyei asu ai ahambo hoafıyeihı seiya, “Asu seana sıhafı sırambe moai yahurai ndürı ana yaŋgoro,” masahündo.

⁶² Ranıyei asu ai ahandı afındambo warınambo yaŋgırı hoafıyeihı ndürı nını nımorı ranahambo kamaboadıhorı masahündo.

⁶³ Sekaraia ai sürü papımbo moatükunıfihı ndürı pareandühi yahuya, “Ahandı ndürı ana Sonanı,” mehuamboyei. Asu moanı nımböe yahurai muŋguambo ai hepünıme hindı.

64 Refeyowohüyo asu moani ranambe hamindi Sekaraia ai asükaiyu hoafi ra wataporimborandühya Godimbo aboed-ani yahu hoafimayu.

65 Raniyo asu nindou ngoafi akimi amarei ranai yihimbo sisireandürühyo, asu ranimoatükuni ramefeyo rani hoafi ranai Sudia hifi wafuambe ngoafi anaŋgo rani-amboani ho-ho marandi.

66 Muŋguambo nindou ai rani hoafi ranahambo himboriyei hehi hohoanimo kikiri hündühi düduyahindühi seiya, “Nimori ra nini moatükuni nahurai nimori tükümandifia?” masei. Ai rarihi fifirihindi Adükarindi ŋginindi ranai ai-di-bo aniŋgo ho.

Sekaraia ai Godindi hoafi hoafimayu

67 Sonindi afindi Sekaraiandi fiambe Yifiafi Aboedi ranai farifehüyo asu ai Godindi hoafi ra yare hoafiyuhi yahuya,

68 “Awi sihiri Israeri-yafe God Adükari rana-hambo aboed-ani mbisefomboane.

Ai ahandi nimorehi nindowenihiranaheimbo farihendürüh aheimbo aboedambofe-ndürimbohünda makusu-ani.

69 Ahandi ratüpuriyu-randeimb amoao Defitindi sirambeahindiyu

ai sapo nindou ŋginindi shefimbo aboedambofe-munimbo-mayu rana-hambo dibonimayundo.

70 Ai ahandi sürühoeimbi hoafi hoafiyomorundeimbi-yomondi süngu horombo hoafiyu masihendi hoafi ra süngumareandi.

- 71 Rani hoafi ra yahurai yare hoafiyuh+ yahuya
ai nindou sihefimbo hürütümb-anei.
Asu yiboarukoar+himun-anei ranahei nginindi
warambeahindi
aboeda hündihemunümbui yahu hoafiyu
masihendi.
- 72 Ai sihefi amao mamimbo
hipoambondeandürümbui.
Asu ahandi hoafi hoafiyu firamündü
masihendi ranahambo ho-
hoanimondümbui.
- 73 Sihefi amao Abrahamimbo ai dabarifihi
hoafiyuasihendi.
74 Ai sihefi hürütümbiyei warambeahindi
aboedambo hürühefemunühi,
asu ai sihefimbo ahandi ratüpur+ yihimbo
sisirifekoate ratüpurimbo ra süngurihi ya-
hombho hoafiyuasihendi.
- 75 Asu rananimbo sihiri yangiri nimboefambe
amboani,
sihiri moani sürühehundeimbindexi
mbundihu,
aboedi mbumundi hamindi ahandi
himboahü muḡuambo si aho ra
nimboefomboane.
- 76-77 Haponda, wandi nimori, sihambo ana
Nimoamo Hamindi Hondündi hoafi
hoafiyafi-randeimb-anafi mbiseimboyei.
Seana Adükarimbohünda horombondafo
ngafühi ahambohünda naf
didiboadondowandühi
ahandi nendi ranaheimbo ahei moaruwai ho-
hoanimo ra amboawi yahohü

moaruwai hohoanimo-ambeahindi
aboedambofe-ndürimboani yahom-
bohünda.

78 God ahandi hipoambofe hohoanimonambo
simbori si nahurai koaboadeanda kodimboe.

79 Rananimbo nindou yifimbo yhimboyeih
nimbi nimaroi animboei
aheimbo si boakiboadeandürimboe.

Asu rananimbo sihefimbo aboedi nimarimbo
nafi nafuindamuna ngemboeyi,”

Sekaraia ra mehu.

80 Süngunambo Son ai adükariyuhumbo asu
Yifafi Aboedi ranai-amboani ahandi fiambe
nginindi tükumefeyo. Ai hu nimi wohi furikoate-
reandühi nünghu humbo Israer so boatei wein-
dahi tükumefiyu.

2

Maria Sisasimbo maserimindo (Matyu 1:18-25)

1 Rani-simboani Romi-yafe adükari
bogori Sisar Ogastas ai munghambo nindou
ranihündambo ai ndüri semindimbo hoafi ra
hoafiyu masihendi.

2 Kwirinius ai Siria-yafe bogorimbofi
nünghambeyo munghambo nindou ranaheimbo
ndüri semindimbo ra boatei tükumefeyo.

3 Raniyei asu munghambo nindou ranai
mamami ahandihoari ahandi ndüri
semindimbohünda ahandi ngoafi hondü
raninambo hei marihündi.

4 Raniyu asu Sosep ai-amboani Gariri hifambe
Nasaret ngoafihündi botifi haya adükari bogori

Defitimbo sahorimindeimbi ngoafi Betrehem Sudia hifambe anango raninambo mahu. Sapo ai Defitindi srambeahind-ani.

⁵ Raniyo asu Maria ranahambo Sosepimbo semündümbo momo kumarhindi rani-dibo nduri semindimbo mahu. Raniyo asu Maria ranai warandühumbiyo.

⁶ Raniyo asu ai Betrehem ngoafihü nimbafeambe Maria ai ahandi nimori wakemindimbo si ranai ndeara bidifirani tüküme Feyo.

⁷ Ai ahandi amongo nimori ra wakirimindi haya nimori-yafe hoarinambo himonderi mbura burmakauyei sesi hipirambe mafoareri. Sapo nindou aporambo wori ranai nindou fondi mungu simongorimayeiambo wambo.

Sünambeahindi nendi ai sipsip hifandiru-rundeimbo Sisas tüküme Feyo hoafi sowandümo mahomo

⁸ Rani hifihü sipsip hifandiru-rundeimbi ai ahamundi sipsip fufurundümo homo moanambühi hifandirundürühi mamü nimbimemo.

⁹ Adükarindi sünambeahindi nendi ranai ahamumbo-so tüküfhüyu asu Adükarindi himboamupui-randeimbi si ranai ahamumbo boakimafoareapuri. Raniyomo asu ai rani-moatükunü ranahambo yihimbo sisirimefundü.

¹⁰ Nga asu sünambeahindi nendi ranai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se ranahambo yihimbondimboemo. Ro ndanimboahi nda shamumbo aboedi hoafi sahamindimboanahi. Rani-moatükunü hoafi

rananiṁbo adūkarī hihifi-hihifi ndemindi munḡuambo nindou ranaheimbo tūkündifemboe.

¹¹ Ndani-simboani Defitindi ḡoafi Betrethem ranihū nindou sapo siheimbo aboedambofendürimbo-mayu ranahambo hondī ai wakimarimindo. Ai nindou God dībonimeindo Krai Adūkarī ranani.

¹² Nga asu rananiṁbo se ahambo anihondumbo randu yahurai fifirindūwuri. Se hoeindūwuranī nimorī ranai hoearnambo himondīhefimbī burmakau-yei sesī hīpīrambe foerūmbui,” mehupurī.

¹³ Ranīyo asu hoafi niḡoambe sūnambeahindi ami-yomondi nendi ranai tūkūyafu sapo sūnambeahindi nendi ḡgorū-mayu ranībabidimbo niḡgomombo Godimbo aboed-ani yahomo hoafiyomondūhī yahomoya,

¹⁴ “God nīmoamo hamindi hondū anūḡu ranahambo aboed-ani mbiseiamboane.

Nīmorehī nindowenihī hīfī ndanihū animboei ranaheimbo ḡgusūfo afurifimbī hohoanimo segodürimboane.

God ai aheimbo ḡgusūfo pareandürühī siyaofindürühani,”

mehomo.

Sipsip hīfandīru-rundeimbī nindou ranai homo Sisasimbo hoeimarūwuri

¹⁵ Sūnambeahindi nendi ranai ahamumbo sowahindi botiyafu sūnambe hafomondane, sipsip hīfandīru-rundeimbī nindou-memo ranai ahamundīhoarī bogo hoafi firündūmondūhī yahomoya, “Awi sihirī Betrethem ḡoafīnambo ḡgefi sapo ranīmoatükunī tükūmefeyo ra

hoeindihu Adükarî ai hoafîmemunî süngu,” mehomo.

¹⁶ Ranîyomo asu ai nîmai ranînambo homo Maria Sosepîmbo-so tüküyafu mburu nîmorî burmakauyei sesî hîpîrambe mafoeru ra hoeimarüwuri.

¹⁷ Sipsip hîfandîru-rundeimbi nindou-memo ranai ahafembo hoeirupîrî mburu asu ai nîne-hoafî nîmorî ranahambo sünambeahîndî nendî ai hoafîmemo hoafî ra hoafîmemopîrî.

¹⁸ Munguambo nindou ai ranî hoafî ra hîmborîyei hehi hepünahi afîndî hohoanîmomayei.

¹⁹ Nga asu Maria ai ranî hoafî mungu ra ngusüfoambe hohoanîmoyo marandî.

²⁰ Ranîyomo asu sipsip hîfandîru-rundeimbi nindou ranai hîhîrîyafu homondühî Godîmbo adükar-ani asu ndürîmb-ani yahomo houmbo mahomo. Ai sapo ahamumbo sünambeahîndî nendî hoafîmemopurî ranî süngumbo ranîmoatükunî ranahambo hîmborîyomo hoeiru houmbo wambo.

Sisasîmbo ndürî kamafoarîhorî

²¹ 7 Si ranai hoane ranî wagabe nîmorî ranahambo hoearî kefetîrîhefîhî ndürî Sisas kafoefimbo si ranai tükümefeyo. Sisas ra horombo hondandî furambe sanjorîkoate-yuambe ranîsimboanî sünambeahîndî nendî ai kamafoarîrane.

Simion Ana ai Sisasîmbo Godîndî worambe hoeimarînerî

²² Mosesîndî ahînümbî hohoanîmo menjoro ranai hoafîmayo süngu Maria Sosep ai aboedî

tüküfe nimarimbomefe rani si ai tüküfefeyopiri. Rani-yafe asu ai nimori ra sowarindife hena Adükarindi himboahü hinngifimbo Serusarem ngoafina mahafe.

²³ Sapo rani-moatükuni refembo-mayo ra Adükarindi ahinümbi hohoanimoambe yahurai sürü pare yangorowohü yahoya, 'Muñguambo nindowenih nimori fur simborihündi ranana Godindifihi yangiri paiarimboane,' meho.

²⁴ Asu ai hafe yimbu wupufombefeyo asu dibi weimbefeyo ranamboani Godimbohünda hifokoarine masiheneandi sapo Adükarindi ahinümbi ra-meho süngumbo.

²⁵ Rani-simboani nindou mam ahandi ndüri Simion ranai Serusarem ngoafi ranihü manüngu. Nindou ranai ana ai aboedi hamindiyu haya Godimbo yangiri hohoanimo parireimbi nindouyuhü Israer nindou ranai aboedambo-mbeahindi yahu haya himboyumbüyu manüngu. Yifiafi Aboedi ranai ahandi fiambe nimaroweimbiyu.

²⁶ Raniyo asu Yifiafi Aboedi ai Simionimbo hoafi weindahireandowohü yahoya, "Ngiri se nimai yifindafi, nga se nimbafi-nimbafimbo Adükarai ai Nindou koamarheiri ra hoeindiwori hawambo animbo ndamboyafi," meho süngu.

²⁷ Yifiafi Aboedi ai Simionimbo hohoanimo botmareramboyu asu ai Godindi worina mahüfu. Sapo ahinümbi hohoanimo mengoro rani-süngumbo ahambo refimboyafe hondafindi ai nimori Sisas ranahambo sowarindife Godindi wori ranambe mahüfe.

²⁸ Raniyo asu Simion ai nimori ranahambo

ahandi warambe wakirümündi Godimbo
hifirürühi hoafiyuhi yahundoya,

29 “Adükari sapo horombo wambo se
hoafimayafi ra-süngumbo
sifahafi ratüpuruya rihandeimbi nindou nda
moani rando hinngindowandira
ro ngusüfo afurindihe kündihe hehea
yifindamboane.

30 Ro wandi himboarinambo se yihoeumbo
aboedambofe-munimboayafi ra
hoeirheamboanahi.

31 Rani-moatükuni ra se sifahafi nimorehi
nindowenih ranahei himboahü
didiboadorandifi masihoeane.

32 Rani-moatükuni ranana weindahifembo si-
ane,
nga sifahafi hohoanimo süngu rani-moatükuni
ranai animbo
Suda-yafe ndifo mayei ranaheimbo si da-
gadürimboe.

Asu nimorehi nindowenih sifahafi Israerihündi-
mayei

ranaheimbo ndür adükarümbi ningo ho-
hoanimo ra tükündifendürimboe,” mehu.

33 Rani-yafe asu nimorindi hondafindi
ranai nine-moatükuni hoafi Simion ai
wataporimbo-marandi ranimbo himboriyafe
hena hepünimefineandi.

34-35 Raniyu asu Simion ai aheimbo aboedi-
aboedireandürühi Maria nimorindi hondi-
mayo ranahambo hoafiyundowohü yahuya,
“Nimori ndanana God ai ahandihoari
dibonimayuani Israerihündi bidifiri ahambo

anihondümbofekoate-ayeï ranai moaruwaimbo-ndahimboyeï asu anihondümbor-arihori ai aboedambondahimboyeï. Ai Godindi yifiri nafuindümbui asu nimorehi nindowenihï afindi ranai ahandi hoafi himborikoate-ndeihi, asu ahei nine hohoanimo dibo ahei ngusüfoambe mamarondüri ra weindahndihimboyeï. Rananimbo asu sihambo-amboa afindi hohoanimo ranai pisao nahurai sihambo ngusüfo ra nandeamboe,” mehu.

³⁶⁻³⁷ Ranihü nimorehi kai mamï ahandi ndüri Ana Godindi hoafi hoafiyorandaimbiyo maningo. Ai Fanuerindi nimoriyo haya asu Asandi sirambeahindi-mayo. Nimorehi ranai 7 himbaniyorandaimbiyo mefeyo nga asu haponda 84 himbanimbo boagiriyomboane. Ai moai Godindi wori ranahambo hinigire tifoendi, nga ai moani nimbï nimbisi aho ra Godimbo hohoanimoyowohi wembopo didibafife marandane.

³⁸ Moani rani-simboani hamindi ranambe nimorehi ranai akimi tükufe ningo Godimbo hifihimari. Asu ai nindou didiyeyi sapo Serusarem ngoafi God ai aboedambo-fembomayu ranahambo himbomayeï ranaheimbo nimori-mayu ranahambo wataporimborandürühi hoafimendüri.

Sosep ai ahandi ambori babidimbo Nasaretinambo hihiriyahi mahei

³⁹ Sosep Maria ai sapo nine-moatükuni ratüpurï Adükarindi ahinümbi hohoanimo süngumbo refembo ratüpurimayo ra rarine mburina, asu

ai ahafe ngoafi Nasaret Gariri hifambe anango raninambo hihiriyafine mahafe.

⁴⁰ Nimori ranai adukariyuhü nginimarichoayu. Raniyu asu ai ndore fifire haya God ai ahambo ngusüfoambe aboedi-aboedimariri.

Sisas hoarifi ranai yamundu-rundeimbi nindou babidi Godindi worambe mamaru

⁴¹ Munguambo himbani ra Sisasindi hondafindi ai Serusareminambo adukari si ahandi nduri Pasofa tükufe arandi rani hoeifembo hafe marinandi.

⁴² Asu Sisas ai 12 himbanimbo nungu hayamboyuane, sapo rani moatükuni si koadürü referarandi süngumbo ai hoeifembo mahafe.

⁴³ Adukari si ranai humaramindo-wamboyafe asu ai ngoafina hihiriyafine hafe, nga Sisas hoarifi-mayu ranai Serusarem ngoafihü namaru. Nga asu ahandi hondafindi ai nimarimbo-mayu ra moai fifirineandi.

⁴⁴ Ai ndanananiya nindou amuri bidifiri rani-babidimbo mbahumbai safe hena asu ai rani si peyo haya maho ra nafi süngu hafehü ngunindamburi asu mamisiri-mayei ranahei mbusümo kokomariniri hafe.

⁴⁵ Ai ahambo hoeifikoate-yafehü asu ai hihiriyafine hena Serusareminambo hüfhi kokomariniri hüfe.

⁴⁶ Yimbu si ranai howane, ngimi sinambo hondafindi ai Godindi worambe Suda-yomondi ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi babidimbo mamaruwa hoeimarineri. Ai ranihü nimarumbo ahamundi hoafi hihimboriyu asu düdufe hoafi düdufipuri randühi mamaru.

⁴⁷ Rani nindou munḡuambo didemo ai ahandi hoafi himborimemo ranai ahandi fifirifeyo asu simbori hoafimayu ranahambo hepünümefundi.

⁴⁸ Ahandi hondafindi ai ahambo hoeirinerühi hepünüyafine mburina hondi ai hoafiyondowohü yahoya, “Nimori nda se nimboe yihoehimbo ra-süḡgumarowanda? Sihafi ape-dibo ro sihambo afindi hohoanimoyehühi kokomarhoanini,” meho.

⁴⁹ Nimori ranai simbori hoafiyuhü yahuya, “Nimboe se wambo kokomarinandira? Ro wandi Apendi worambeahü nimboamboanahü ra se moai fifirineandiyoy?” mehu.

⁵⁰ Nga yimbu ai moai nimorindi hoafi nimindi ra ndorine fifirineandi.

⁵¹ Raniyo asu Sisas ai ahandi hondafindi babidimbo Nasaret ngoafinambo hihiriyahi mahei. Asu ai ahafe hoafi himboriyu marandi. Ahandi hondi Maria ai munḡu moatükunü ra ḡusüfoambe hohoanimoyo kikihimareandi.

⁵² Sisas ai ahandi fi ra adükariyuhü asu ahandi fifirife hohoanimo ranai adükari tüküfihü Godaiyu asu nindou-ayei ahambo hoeirihora mayoa aboed-ani masahündo.

3

Son hundürira-randeimbi ai hoafi bokarimarihendi

(Matyu 3:1-12; Mak 1:2-8; Son 1:19-28)

¹⁻² Sisar Taiberius ai 15 himbani hifandirandambe Pondius Pairat ai Sudia-yafe hifi hifandimarandi. Herot ai Gariri hifi hifandirandane, ahandi akidi Firip ai

Ituria hifi asu Trakonitis hifi hifandimarandi.
Risnias ai Abirene hifi hifandirandambeyo asu
Anas weimbo Kaiafas ai Godimbo sesi sihene-
r+nandeimbi bogori adukarimayafani. Rani
simboaniyo Son Sekaraiandi nimori ahambo-so
nimi wohi furikoate-reandühi Godindi hoafi
ranai tüküme feyo.

³ Raniyo Son ai Sotan hoekimi ra hoahoangu
wakireandühi hoafi bokarhendühi yahuya,
“God ai sihei moaruwai hohoanimo ra
gogorihefembohünda munguambo nindou sihei
moaruwai hohoanimo ra hiningindhi hehi
hundüründei,” mehu.

⁴ Rani-moatükuni ra Godindi hoafi hoafiyu-
randeimbi, ahandi ndüri Aisaia, ahandi
bukambe hoafimayo sünguyo tükime feyo. Ai
yare hoafiyowohüya,

“Nimi wohi furikoate-reandühi nindou mami
ahandi yasimondi ranai mingingiyo
hoafiyowohü yahoya,

‘Adukarindi nafi wudipoapondihindi,
ahambohünda nafi didiboadondihindi.’

⁵ Munguambo hoafendi peyo-peyo arandi ra hifi
hirindei koaboadhindühi
botire ningoweimbi ra didiboadombirihindamboane.

Nafi ho pusire ho pusire-randeimbi ra
didiboadorihinda mbumundimbeyo-
wamboane,
asu nafi moaruwaiayo ra wudipoapo-
mbirihindamboane.

⁶ Rananimbo munguambo nimorehi
nindowenih ranai God

sìhefìmbò aboedambofe-
munìmbòhùnda ratùpurìmayu ra
hoeimbìrìhindamboane,” *Aisaia 40:3-5*
meho.

7 Nindou afìndì ranai Sonìmboya
hundürùmbìramunì sei hehi Sodan hìmona
maheiamboyu ai aheimbo hoafìyundürühì
yahuya, “Se ana amoasìrì moaruwai
ranahandì nìmor-anei. Sìheimbo dídì ai
hoafìmayu-amboyei God ai moaruwaimbo-
fendürìmboayu ranambeahìndì aboedambo-
fembo hohoanìmoayeia?

8 Sìhei hohoanìmo ra hìsì nahurai-ane. Se
sìhei moaruwai hohoanìmo hìnìngìmarìhindì
ra nafuimbohùnda hìsì aboedì nahurai
hohoanìmombeyei-amboane. Asu se ngìrì
sìheihoari sìmborì hoafürìndeihiya, ‘Abraham
ana yìhoefì amoao-ani ranìmboane God ai ngìrì
yìhoefìmbò ngìnìndìndamunì,’ mbìsei. Nga
Abrahamìndì ahurì ra moanane. Haponda
ro sìheimbo hoafayahandürì, God ai yìfirayu
ana, ai nìmoei nda Abrahamìndì ahurìmbonde
nafìndandürì hìnìngì-ndeandürùmbui.

9 Nìmì ranai aboedì hìsìkoate-ayo ana, nìmì
afimambe tìme yangorìmboane, hìtìfoefe ha-
iambe pifembòhùnda,” mehu.

10 Nìmorehì nindowenihì ranai Son hoafìmayu
ra hìmborì-yei hehi düdurìhorühì seiya, “Asu ro
nününgu-mandìhunda?” masei

11 Asu ranìyo Son ai sìmborì hoafìyundürühì
yahuya, “Nindou ngorü ai siot yimbundapìranì
asu ngorü ai moanìnduanì ahandì-mayo fihìndì
ngorü mbìsagadowamboane. Asu nindou ngorü

ai sesi afindi asihendi amboani moani mamani mare rani süngumbireand-amboane,” mehu.

¹² Takis kaki sowandümo-rundeimbi nindou bidifiri amboani hundürümbohünda mahomo. Asu ai düduyafundühi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi, asu ro nününgu-mandihunda?” mehomo.

¹³ Asu simbori Son ai hoafiyupurühi yahuya, “Se takis kaki ra gafman hoafimemo simogodühi yangiri ndowandümo, nga se ahei-mayo afindi hamindi semindi-poani,” mehu.

¹⁴ Asukai ami bidifiri ranai düduyafundowohü yahomoya, “Asu ro nününgu-mandihunda?” mehomondamboyu. Asu simbori hoafiyupurühi yahuya, “Se yowani nindou bidifirambo moaruwaimbo-ndüwurühi ahei kaki hühbühün-yopoani. Asu se yowani ahei-mayo kaki hühbühün+mböhünda tikefefehefe papi-hoafiyopoani. Sapo sihamundi ratüpurirani+imbo-hünda kaki asowandümo ra ndearane,” mehu.

¹⁵ Nimorehi nindowenih ranai rani-moatükuni ra hoeirih hehi hepühendühi afindi hohoani+moyeih seiya, “Awi Son ranana Godindi nindou ranaheimbo semindi-ndürimbo kafaariri hin+ngimariri sapo Kraisi rani+mbai,” masei.

¹⁶ Raniyo asu Son ai aheimbo munguambo hoafiyundürühi yahuya, “Roana siheimbo hoenambo yangir-ane hundürar+handüri, nga nindou ngörü sünguni asunu ranai ana ahandi nginindi ra wandi nginindi ngasündeamboane. Asu roana aboedi hamindiyah+poani ahandi su wofi himondi-

maramüdü ra fufur+hefembohünda. Ai an+imbo hai asu Yifiafi Aboed+nambo hundüründandür+imbui.

¹⁷ Aiana nindou sifet semündümbo nahurai an+imbo tükünd+fimbui. Ranan+imbo wit h+p+r+ ra fifir+nd+hembui. Asu wit safi wit sihefe worambe d+gendüh+ h+p+r+ ra hai koadürümbo koadürümbo horoweimb+ ranambe mandeam-bui,” mehu.

¹⁸ N+moreh+ nindowenih+ af+nd+ ranaheimbo Son ai ahei ngusüfoambe ngorü süngurearü bot+rearü randüh+ aboed+ hoafi ra bokamar+hendür+. Asu b+id+f+r+ amur+ hoafi ranamboan+ ran+f+h+ türe watapor+imbo-marand+.

Herot ai Son+imbo karabus+marir+

¹⁹ Nga Son ai ahamünd+ nindou adükar+ bogor+ ahand+ ndür+ Herot ranahambo ng+n+nd+ hoaf+mayundo. Ai ramarir+ ra sapo Herot ai ahand+ ak+dand+ n+moreh+ ahand+ ndür+ Herodias semündü asu b+id+f+r+ amur+ moaruwai hohoan+mo ranamboa yare marandamboyo ramarir+.

²⁰ Ran+iyu Herot ai moaruwai hohoan+mo ngorü hohoan+moyuhüyu asu ai Son+imbo karabus+mariri+.

Son Sisas+imbo hundürümarür+ (Matyu 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Munguambo n+moreh+ nindowenih+ ai huhundürüyei hehimboyei, asu Sisas ai-amboan+ hundürümayu. Ai refi mbura n+moamo h+imboyuhü d+id+baf+yuhü nünguane, asu sünambe bumareand+.

22 Raniyo asu Yifiafi Aboedi ranai wupufo hoearambefe haya kosi ahandiwami pühimayo. Raniyo asu sünambeahindi hoafi ranai tüküfihî yare hoafiyowohü yahoya, “Seana moani wandi nimori hondü-anafi. Ro sihambo ngusüfoambe siao yaheamboanahi,” yaho hoafimayo.

*Sisasindi amoa ahamundi ndürî
(Matyu 1:1-17)*

23 Sisas ai 30 himbanimboyuhüyu ahandi ratüpurî ra piyu haya ratüpurimayu hu. Raniyei asu nindou ai awi Sosepindi nimor-ani sei hoafimayei. Ranühî peyo haya boagirî maho ra ndahurai-ane: Sosep ai Erindi nimoriyuane asu Eri ai Matatindi nimorimayu.

24 Matat ai Rifaindi nimoriyuane asu Rifai ai Merkindi nimorimayu. Merki ai Sanaindi nimoriyuane asu Sanai ai Sosepindi nimorimayu.

25 Sosep ai Matatiasindi nimoriyuane asu Matatias ai Amosindi nimorimayu. Amos ai Nahumindi nimoriyuane asu Nahum ai Esrindi nimorimayu. Esri ai Nagaindi nimoriyuane asu Nagai ai Matindi nimorimayu.

26 Mat ai Matatiasindi nimoriyuane asu Matatias ai Semenindi nimorimayu. Semen ai Sosekindi nimoriyuane asu Sosek ai Sodandi nimorimayu.

27-28 Soda ai Soananindi nimoriyuane asu Soanan ai Resandi nimorimayu. Resa ai Serubaberindi nimoriyuane asu Serubaber ai

Siartierindî nîmorî-mayu. Siartier ai Nerindî nîmorîyuane, Neri ai Merkindî nîmorî-mayu asu Merki ai Adindî nîmorîyuane asu Adi ai Kosamindî nîmorî-mayu. Kosam ai Ermadamindî nîmorîyuane asu Ermadam ai Erindî nîmorî-mayu.

²⁹ Er ai Sosuandî nîmorîyuane asu Sosua ai Erieserindî nîmorî-mayu. Erieser ai Sorimindî nîmorîyuane asu Sorim ai Matatindî nîmorî-mayu.

³⁰ Matat ai Rifaindî nîmorîyuane asu Rifai ai Simionindî nîmorî-mayu. Simion ai Sudandî nîmorîyuane asu Suda ai Sosepindî nîmorî-mayu. Sosep ai Sonamindî nîmorîyuane asu Sonam ai Eriakimindî nîmorî-mayu.

³¹ Eriakim ai Mereandî nîmorîyuane asu Merea ai Menandî nîmorî-mayu. Mena ai Matatandî nîmorîyuane asu Matata ai Natanindî nîmorî-mayu.

³² Natan ai Defitindî nîmorîyuane asu Defit ai Sesindî nîmorî-mayu. Sesi ai Obetindî nîmorîyuane asu Obet ai Boasindî nîmorî-mayu. Boas ai Sarmonindî nîmorîyuane asu Sarmon ai Nasonindî nîmorî-mayu.

³³ Nason ai Aminadapindî nîmorîyuane asu Aminadap ai Ramindî nîmorî-mayu. Ram ai Hesronindî nîmorîyuane asu Hesron ai Peresindî nîmorî-mayu. Peres ai Sudandî nîmorîyuane asu

³⁴ Suda ai Sekopindî nîmorîyu-mayu. Sekop ai Aisakindî nîmorîyuane asu Aisak ai Abrahamindî nîmorî-mayu. Abraham ai Terandî nîmorîyuane Tera ai Nahorindî nîmorî-mayu.

³⁵ Nahor ai Serukindî nîmorîyuane asu Seruk

ai Reundi n̄mori-mayu. Reu ai Perekindi n̄moriyu-ane asu Perek ai Eberindi n̄mori-mayu. Eber ai Sarandi n̄moriyuane asu Sara ai Kainanindi n̄mori-mayu.

³⁶ Kainan ai Arpaksatindi n̄moriyuane asu Arpaksat ai Siemindi n̄mori-mayu. Siem ai Noandi n̄moriyuane asu Noa ai Ramekindi n̄mori-mayu.

³⁷⁻³⁸ Ramek ai Metuserandi n̄moriyuane asu Metusera ai Enokindi n̄mori-mayu. Enok ai Saretindi n̄moriyuane asu Saret ai Mahararerindi n̄mori-mayu. Mahararer ai Kenanindi n̄moriyuane asu Kenan ai Inosindi n̄mori-mayu. Inos ai Setindi n̄moriyuane asu Set ai Adamindi n̄moriyuane asu Adam raniyu Godindi n̄mori-mayu.

4

*Satan ai Sisasimbo moaruwai hohoan̄mombiyuwa yahuhaya rari hoeimarir̄
(Matyu 4:1-11; Mak 1:12-13)*

¹⁻² Sisas ai Sodan Hoe himonindi tüküfi haya Yifiafi Aboedi ahandi fiambe farifehüyo kife hürim̄indi nindoukoate-reandi naf̄i maho. Raniyo asu ran̄hü Satan ai ahambo moaruwai hohoan̄mombiyuwa yahuhaya 40 sihi rari hoeimarir̄.

40 si maho ranai munguyoambe Sisas ai nin̄i ses̄i ak̄dou-amboanī ses̄ikoate-wambo wembombomayu.

³ Raniyu asu Satan ai Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, “Se Godindî nîmor-ayafi ana, nîmoei kurayo ndanahambo hoafindafani bretimbondife tükümbifeyo-wamboane,” mehundo.

⁴ Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Godindî Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Nindou ai ngîrî bret ranîfihî gedühi yangîrî nûngu, nga wanî,’ meho,” mehundo.

⁵ Raniyu asükai Satan ai Sisasimbo hîfi wafuambe nîmoamo serümündü hafu muᅅguambo moatükunî ngînîndî hîfandarandî engoro hîfi ranî hoarehî ranahambo nafuimefoendo.

⁶ Raniyu yare hoafiyundühi yahuya, “Ro sîhambo muᅅgu moatükunî ngînînd-ane asu ndürî adükarümbî moatükunî hîfi ranîhü engoro ra ndahanînimboyahî. Muᅅguambo moatükunî ranana wandî yangîr-ane, nga ranîmbo wambo ro nindou daboe saimboayahî ra moanî wandî hohoanîmonambo yangîrî ndeheamboayahî.

⁷ Se wambo yangîrî ngusüfo parowandîrühî hohoanîmoayafîndîrî ana, ro sîhambo muᅅgu moatükunî ra ndahanînimboyahî,” mehindowamboyu.

⁸ Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “Godindî Bukambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Sîhafî Adükari God ranahambo yangîrî anîmbo ngusüfo pefihumbo ahambo hohoanîmoyondowohü ahandî ratüpurî yangîrî refemboane!’ meho,” mehundo.

⁹ Raniyu asükaiyu Satan ai Sisasimbo serümündü haya Serusarem ngoafîna hafu tüküfi Godindî worî-mayo ranî bogîmondî

wami nimoamo hamindi ngahi hiniŋgimariri. Raniyu asu ai ahambo hoafiyundühi yahuya, “Se Godindi Nimor-ayafi ana, ndan+waminindi sihafihoi raguhoropindafo pindafi.

¹⁰ Buk Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘God ai ahandi sünambeahindi nendambo hoafindüpurani

asu ai sihambo aboedindondünini hifandindüninimboemo.

¹¹ Ai sihambo ahamundi wara ra nandundani kodafi raniwami pindafühi

ngiri sihafi tihari ra nimoeinambo kaboad-eyanini!’ meho,”

Buk Song

91:11-12

mehundo.

¹² Nga asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “Buk Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Se ngiri Adükari sihafi God ranahambo rando hoeindiwori’ meho,” mehundo.

¹³ Satan ai ahandi refe hoeife hohoanimo hoafi ranambo Sisasimbo ngorü-süŋguriri hoeiriri ngorü-süŋguriri hoeiriri ra mbura awi süŋgunamboane yahuhaya ranihü ahambo rariri hiniŋgiriri haya ndamefiyu.

Sisas ai ahandi ratüpurü Gariri hifambe boatei piyu ratüpurümayu

(Matyu 4:12-17; Mak 1:14-15)

¹⁴ Raniyu asu Sisas ai Gariri hifambe hihirifi hu tüküfiyuwane Yifiafi Aboedindi nganindi ranai ahandi fiambe mamarindo. Raniyo asu ai ranihü tüküfimboani hoafi ahambo ra muŋguambo hifi ranihü himborimayei.

15 Raniyu ai muṅguambo si aho ra Suda-yafe rotu wori ranambe aboedi hoafi yamundi-mareandüra asu nindou ranai ahambo aiana nindou aboed-ani masei.

Nasaretihündi ai Sisasindi hoafi himborimbo moei masei

(Matyu 13:53-58; Mak 6:1-6)

16 Raniyu asu Sisas ai Nasaret ṅgoafina ai nūṅgu adükarimayu ranihü mahu. Raniyu asu moani nimarimbo si tüküfeyoambe sapo koadürü refe arandi süngumbo ai Suda-yafe rotu worimayo ranambe mahüfu. Ai hüfu wori ranambe nūṅgumbo Godindi hoafi bukambe hoeireandühi wataporimbo-marandi.

17 Raniyomo Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi Aisaia ahandi-mayo buk ra masabudo. Raniyu ai buk momondi fimbimayo ra fufurihai hoeireandane hoafi ranambe mapenṅgo ranai yare hoafiyowohü yahoya,

18 ‘Yifiafi Adükarindi-mayo wandi fiambe amarondiri.

Aboedi hoafi nindou moaruwai ranaheimbo bokarhefendürimbo hündambo ai wandi mbirowami weri kafaoreandühi dibonimayundiri.

Ai wambo koamarihendiri ra ro aheimbo hoafi ra refe bokarhefehüya,

Nindou karabusambe nimboeimbi ana, karabusi ra hinṅgindihi hehi ṅgeimboyei.

Nindou didiyei ai himboari tiharindeihai ana, asu ai asükaai himboari birindihehi himboarindeimboyei.

Nindou moaruwai hamindi tinirifoayei

ai kikife fufuri-hefeyoani aboedambo-ndahimboyei.

¹⁹ Asu sapo Adükari ai ahandi nendi ranaheimbo aboedi hohoani moayundüri ana, rani himbani si ra ndeara tüküfeihane yaho wataporimboyo wakifembohünda koamarihendir-anahi nda,' *Aisaia 61:1-2* meho.

²⁰ Raniyu asu ai nindou wori ra hifandandeimbi bogori ranahambo buki-mayo ra momonde mbura hihire sagado haya piyu mamaru. Raniyei asu munquambo nindou Suda-yafe rotu wori ranambe mamarei ranai moani ahambo sowanambo yangiri himboari mamnambo-marihori.

²¹ Ai hoafiyundürihi yahundüriya, "Bukambe ndani bidifiri hoafi ra haponda moani anihondü hondü tüküme feyo ra sapo se ranahambo wataporimbo-mayowa himboriyeimboanei," mehündüri.

²² Munquambo nindou ai ahambo nindou aboed-ani sei hoafiyehi ahandi yahamo hoafi aboedi tüküme feyo ranahambo ngusüfo afindi hohoani momaye. Raniyei asu ai rarihi hoafiyehi seiya, "Awi nindou ndanana Sosepindi nimor-ani, nga nimboe ai ndahurai hoafayu?" sei hoafimaye.

²³ Sisas ai aheimbo hoafiyundürihi yahuya, "Ro anihondümboanahi hoafayahi, ndani hoafi nda se wambo randihi hoafindeihini animboya, 'Dokta se sihafihorari angüni ra aboedindowandi,' mbisei. Rananimbo se wambo hohoani mondeihini animboya, 'Se

sapo ro hĩmborĩyefanĩ Kaperneam ŋgoafĩhũ ramarowandĩ nou asu haponda sihafĩ hĩfĩ hondũhĩ amboanĩ yarosĩ, 'mbĩseimboyei," mehu.

²⁴ Sisas ai asũkaiyu ranĩfĩhĩ türe haya hoafĩyuhĩ yahuya, "Ro anĩhondũmboanahĩ hoafehandürĩ, Godĩndĩ hoafĩ hoafĩyu-randeimbĩ ai ahandĩ ŋgoafĩ hondũhündĩ ranaheimbo hoafayu ana, ŋgĩrĩ ai ahandĩ hoafĩ ra hĩmborĩndei.

²⁵ Ro nda anĩhondũmboanahĩ hoafehandürĩ, Horombo Erasaisa nũŋguambe, Israer hĩfambe nĩmorehĩ bĩdĩfĩrĩ kai ra burĩmayei. Ranĩsimboanĩ ana ŋgĩmĩ hĩmbanĩyo hayambo asu 6 amoamoyo hoekoate-mayo. Ranĩyo asu hĩfĩ ranĩhũ muŋguambo wembo afĩndĩ tũkũmefeyo.

²⁶ Ramefeyoa God ai moai Erasaisambo Israer ŋgoafĩhũ nĩmorehĩ kai mamĩmbo-so amboanĩ koarĩheirĩ, ŋga wanĩ. Ŋga ai ahambo nĩmorehĩ kai mamĩ Saidon hĩfambe Sarefat ŋgoafĩhũ manĩŋgo ranahambo sowanamboyu koamarĩherũ.

²⁷ Ranĩsimboanĩ Godĩndĩ hoafĩ hoafĩyu-randeimbĩ Erasaisa ai Israer ŋgoafĩhũ nũŋguambe ana nindou afĩndĩ ranai muŋguambo masĩmeimbĩyei hehi afĩndĩ tĩŋĩrĩfo masahũmũndi. Ŋga Siriahündĩ nindou ahandĩ ndürĩ Neman ai yangĩrĩyo aboedĩmayo, ŋga Israer nindou-yopoanĩ," mehuamboyei.

²⁸ Asu nindou Suda-yafe rotu worĩ ranambe mamarei ranai ranĩ hoafĩ ra hĩmborĩyei hehi ŋgĩnĩndĩ hohoanĩmo ranai ahei ŋgusũfoambe tũkũmefeyondürĩ.

²⁹ Ranĩyei ai botĩyahindũhĩ nĩmboeimbo ŋgoafambehĩndĩ Sisasĩmbo kiahoo

hür+hor+im+indei wafuan+ nimoamo ahei ngoafi nanngoan+ mahahüsi. Ai ramar+hor+ ra ahambo ndr+ifan+ semündü safoefimbo sei hehimboyei.

³⁰ Nga asu Sisas ai nindou af+ndi+mayei ranahei mbusümo hu haya ahand+ nafi+süngu ndamefiyu.

Sisas ai nindou mam+ndi+ fiambeah+ndi+ moaruwai nend+ hemafoareand+

(Mak 1:21-28)

³¹ Raniyu Sisas ai Gariri hifambe Kaperneam ngoafi anango ran+nambo mahu. Ai hu ran+hü n+moreh+ nindowenih+ ranaheimbo moan+ n+mar+imbo si ran+simboan+ aboed+ hoafi yamund+marearü.

³² Munguambo nindou ranai ahand+ yamund+ife hoafi ra ai sapo ng+n+ndeimb+ nindou nahurai watapor+imbo-maranda h+imbor+yeihehi rana-hambo mahepünehindi.

³³⁻³⁴ Suda-yafe rotu wori+mayo ranambe nindou mam+ moaruwai nend+ ahand+ fiambe n+mar+indoweimb+yu haya mamaru. Raniyu ai puküna hei kar+hoei hoafi+yuh+ yahuya, “E! Sisas Nasaret+hünd+, se y+hoefombo nüngufemun+imbo safomboyafi+ nda mas+hüfa? Se ndan+hü tükümefoand+ nda y+hoefombo moaruwaimbo-femun+imbo safomboyafi+? Ro sihambo nda fi+ri+hean+n+imboanah+. Seana God+ndi+ sürühoeimb+ hoafi+ hoafi+yaf+ randeimb+ nindou-anafi+!” mehoamboyu.

³⁵ Asu Sisas ai ng+n+ndi+ hoafi+yundowohü yahuya, “Se hoafi+ k+ik+rand+fi+ hawa nindou ranahand+ fiambeah+ndi+ kos+foao!” mehundowamboyo. Raniyo asu nindou-mayu rana-hambo nindouyei wagabe wak+foarer+ siher+

haya nindou ranahambo moaruwaimbofi-koate fiambeahindi hifoai peyo haya ndamefeyo.

³⁶ Nindou ranai ranahambo hepünahi simbori hoafiyahindühi seiya, “Nine-moatükuni hoafi moani yahurai rana? Moani rani-poanimbo nginindi hamindi hoafinamboyo nindou ndanai moaruwai nendi ranahambo hoafi masagadowa asu ai nindou fiambeahindi akosifoendi!” masei.

³⁷ Raniyo asu Sisas ai rani-moatükuni ramareandi hoafi ranai rani hifi muŋgu ranambe tükumefeyoa himbori-marihümüdi.

*Sisas ai Pitandi yamongoamindambo
aboedimareandi
(Matyu 8:14-15; Mak 1:29-31)*

³⁸ Sisas ai ranihü Suda-yafe rotu wori ra hiniŋire haya Saimonindi worina mahu. Raniyo asu Saimonindi yamongoa-mindi ranai aŋgünimboyowohü hüfü afindi hamindi pare haya mamarowamboyo, asu nindou ranai Sisasimbo nimorehi ranahambohünda wataporimbo-marihori.

³⁹ Raniyu asu Sisas ai hu ahandi fikimi botifi nüŋgumbo hüfü afindi ranahambo nimorehi ra hiniŋiro hawa kosifoao yahuhaya hoafimayu. Raniyo hüfü afindi ranai ahambo hiniŋire haya makosifoenda, asu nimorehi ranai moani mamihari botife aheimbo sesi kanimareandüri.

*Sisas ai nindou afindi aboedimareandüri
(Matyu 8:16-17; Mak 1:32-34)*

⁴⁰ Hüfihamindi hürimindoani nimbambe nindou bidifiri ranai ahei ŋgunindi aŋgünimbo moaruwai hamindeimbi ranaheimbo

sahümündihündürî Sisas sowana mafandîhindi. Sisas ai nindou anğün+mboyeimbî munğuanbo mamamî ranaheimbo aheiwamî warî nandeandürühi munğuanbo dîdîboado-mareandürî.

⁴¹ Moaruwai nendi ranai nindou afîndî ranahei flambeahîndî kosîfoehindühî hasîheiyehî seiya, “Seana Godîndî Nîmor-anafi!” masei. Sisas ai moaruwai nendi ranaheimbo hoafîkoate yafadühamî tapîmbîyeia yahuhaya hoafîmayundürî sapo ai Kraisi-ani sei fîfirîmarîhorambo.

Sisas ai ngorü ngoafîni hoahoanğu wakîmareandi.

(Mak 1:35-39)

⁴² Siambe hondü Sisas ai ngoafî ra hinîngîre haya nindoukoate reandühî mahu. Ranîyei asu nindou ranai ahambo kokomarîhorî. Ai kokorîhorî hoeirîhorühîyei ahambo nğumbui sei hehi kîkîhîsafî-marîhorîmîndei.

⁴³ Nğa asu ai aheimbo hoafîyundürühi yahuya “God ai nğîndî hîfandarandî ranahambo aboedî hoafî ra bîdîfirî ngoafî ranîhü amboanî bokarîhefembo samboanahî. Sapo ro ranîmoatükunî refembo ranîmboyu God ai wambo koamarîhendîrî nda,” mehundürî.

⁴⁴ Ranîyu asu ai munğuanbo Suda-yafe rotu worî ranî hîfambe afeburo ranambe huhurandühî ranî hoafî ra bokamarîhendî.

5

Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbî nğîmî weanğurühî masepurümündu

(Matyu 4:18-22; Mak 1:16-20)

1 Mamimbo Sisas ai Genesaret kurihoe-mayo ranai gudikimî nunguane, asu nindou afindî ranai ahandî fikimî Godindî hoafî hoafiyowanî himborimbo simborî ninendürîyeihî burîmayei.

2 Ranîyu ai hoeireanda bot yimbu ra hürüpündîmo gudianî masihoupîrî. Nindou kinî batüru-rundeimbî ranai bot ra raru sihoupîrî houmbo andürî popoairundühî manîngomo.

3 Ranîyu asu Sisas ai bot yimbu menğorafe ra ngorü Saimonindî-mayo ranambe kefuai haya ahambo gudianîpoedî akîdou hoe safana ninendîfembohünda hoafîmayundo. Sisas ai bot ranambe nîmarümbo Godindî hoafî yamundîmarearü.

4 Wataporimbo ra kîkamündühî nungumbo Saimonimbo hoafiyundühî yahuya, “Bot ra asükai akîdou hohoeanambo safî ninendo hafühî animbo asu se sihafî ngorü afindî yimbu ranî-babîdîmbo sihamundî andürî ra kinî wakemîndîmbohünda foandu gadîmo,” mehundo.

5 Saimon ai Sisasimbo simborî hoafiyundühî yahuya, “Adükari ro nîmbî gebuai maho ra hütî-hütîyefîmboyefane moai akîdou-amboanî wakîrîhumîndefî. Nga asu se rawasafî ana, ro andürî nda himonî foandîhe gadîmboyahî,” mehundo.

6 Ai andürî ra foarîne hanîfanîmbo kinî afindî safî andürambe pîyeihî andürî ranai bîremîndî pîmbo yangîrîmayo.

7 Ranîyomo asu ai ahamundî bîdîfirî wandafî mamî ngorü botambe mamarîmo ranahamumbo warîkakîmemo yîhoefombo

sini mo farahaumuni yahomombo. Raniyomo asu ai sifomo bot yimbu ra wambürühi rupiri hafomombo bot ranai tükürini pirineandühi himoni tiporikofembo yangrimayo.

⁸ Saimon Pita ai rani-moatükuni ramefeyo ra hoeire haya Sisasindi hanjifoani yirü yimbu pusire nimarumbo hoafiyuhi yahuya, “Adükari, se andai ragu ngafi, nga wandi fikimi ni ngopoani. Nga roana moaruwai hohoanimo ya heimbi nindou-anahi!” mehundo.

⁹ Saimon aiyu asu nindou bidifiri ai babidimbo maningomo ranaiyomo munguambo kini afindi yahurai wakimaründümo ranimbo hoeirunda mayoa mahepünafundi.

¹⁰ Saimonindi ngorü afindi yimbu Sems Son Sebedindi nimori ai-amboani marine mahepünafineandi. Raniyu Sisas ai Saimonimbo hoafiyundühi yahuya, “Se yihimbo-ndamboyafi, hapondahündi ana sapo se kini afindi andürambeahi pirifimarandi yahurai animbo nindou-amboani se ndowandifi wambo sowana didimboyafi,” mehu.

¹¹ Raniyomo ai bot ra gudiani kiafu hürüpündimo sihaupiri houmbo munguambo moatükuni ra ranihü raru kokosifoaru sihoemo houmbo Sisasindi süngumefundi.

Sisas ai nindou mamí m+man+ho masimeimbi aboedimariri

(Matyu 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Asu Sisas ai adükari ngoafihü nimarwane, rani ngoafihü nindou mamí m+man+ho masimeimbi tiri+fomboyuhü mamaru. Ai Sisasimbo hoeiriri haya ahandi fikimi

yimindoho yimbu pusire hifini mbiro türe nimarumbo hüti hoafirürühi yahuya, “Adükari, se refembo hohoanimondafühi ana, se wambo didiboado-ndowandira aboedindamboane!” mehundo.

¹³ Raniyu asu Sisas ai warifi sündirühi yahuya, “Ro refembo samboanahi, nga se aboedi tüküyafu,” mehundo. Raniyo asu nindou ranahambo masime ranai mamihar hoafi ningoambe hini ngimareri.

¹⁴ Raniyu asu Sisas ai nindou-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Nindou amurambo hoafindamboyafi, nga se moani ngafi Godimbo sesi shai-randeimbi-mayu ranahambo animbo shafi fi ra nafuindafi. Ranimbo Mosesindi hoafi hoafimayo süngu Godimbo sesi shai-randeimbi ai shambohünda sesi mbisihendamboane. Ranimbo asu masime aboedayo ra nindou amuri ranai fifirimbirihindamboane,” mehundo.

¹⁵ Nga asu Sisas ai rani-moatükuni yare arandi hoafi ranai afindi hamindi yangori wakimareandi. Raniyei nimorehi nindowenih afindi ranai ahandi hoafi himbörimbo asu ahei fiambe angüni ra aboedifembohünda ahambo sowana masinei.

¹⁶ Nga afindiimbo Sisas ai nindou kikefoefekoate-reandühi Godimbo didibafifembo aimbo huhani.

*Sisas ai nindou mam yir war moaruwaimbü aboedimariri
(Matyu 9:1-8; Mak 2:1-12)*

¹⁷ Mamimbo Sisas ai nimorehi nindowenih ranaheimbo yamundeandürühi nimarwane, asu

ranihü Farisi nindou-yomo Suda-yafe ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi-yomo ranai mamarimo. Bidifiri ai munguambo ngoafi Gariri hifambe adaburo ranambeahindi, bidifiri ai Sudiahündi asu bidifiri Serusarem ngoafihündi raniyomo ranihü mamarimo. Raniyo asu nindouyei fiambe angüni moaruwai amarondüri ra aboedifembohünda Adükarindi nginindi ranai Sisasindi fiambe mamaro.

¹⁸ Nindou bidifiri ai nindou mamı yirıwari moaruwaimbü Sisasindi hanğıfoanı safesendıwamı nandu sowaründümo mahomo.

¹⁹ Asu nımorehi nindowenihı afındı ranai gümarıhi-ndamboemo ai ahambo semündü hifombo nafi ra hoeifekoate-yomondühıyomo, asu ahambo worıwamı sowaründümo mahafomo. Raniyomo ai woteimı fıfahırıhoemo mburu ranı nafi nindou-mayu ra safısendı-mayo ranı kameihı nindou-mayeı ranahei mbusümo Sisasindi wagabe masafoarüwuri.

²⁰ Sisas ai ahamundı anıhondümbofe hohoanimo ranahambo ndare hoeireapuranı mayoa, nindou-mayu ranahambo hoafıyundühı yahuya, “Wandafi, sıhafı moaruwai hohoanimo ranahambo amboawi samboanahı,” mehundo.

²¹ Suda-yafe ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi-yomo asu Farisi nindou-yomo ai ahamundıhoarı sımborı hoafındurü-yafundühı yahomoya, “Nindou nda nını nindouyu God nahurai hoafıyuhı ranınambo ahambo tırafoarırı ndana? God yangırı anımbı moaruwai hohoanimo ranahambo amboawi mbüsümbuisı!” mehomo.

22 Sisas ai ahamundi hohoanimo amaropuri ranahambo fifire haya ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se ra nimoemo yahurai raru hohoanimoemo rana?

23 Ro hoafiyahühüya ‘Sihafi moaruwai hohoanimo ranahambo amboawi’ asahiyo asu ‘Botiyafo hawa hafi’ asahiyo, yimbu ra hoafimbo ro nginindeimb-anahi. Asu yimbu hoafi ra hoafimbo nahanayo hiningrouayo asu nahanayo tinumbayo? Yibobo ra ro hoafindahani anihondumbo tükündifemboe.

24 Se Nindou Hondü ro nginindi masahamindihi moaruwai hohoanimo amboawi yaho hoafimbohünda ranahambo sihamumbo nafuimbo ro nindou nda aboedindihinimboyahi,” mehu. Raniyu asu ai nindou yiriwari moaruwaimbü-mayu ranahambo hoafiyundühi yahuya, “Haponda ro sihambo hoafehanini, botiyafo sihafi safisendi ra sowandifi hawa ngoafinambo ngafi,” mehundo.

25 Hoafi ningoambe munguambo nindou-mayei ranahei wagabe botifi ahandi safisendi ra semündü haya Godimbo aboed hamind-ani yahuhü ngoafina mahu.

26 Raniyei asu munguambo nindou ranai munguna yahurai afindi hamindi mahepünehindi! Ai rani-moatükunimbo ngusüfo kibodiri-foarhindühi Godimbo aboed-ani seihüya, “Rani-poanimbo moatükun haponda hoeimarhundü,” masei.

Sisas ai Rifaimbo ahambo süngufimbo mborai

*mehundo**(Matyu 9:9-13; Mak 2:13-17)*

27 Rani-moatükunî ai refe hayamboyoane ranambe Sisas ai hu hoeirirane nindou mamî ahandî ndürî Rifai takis kaki semündü-randeimbî ai ahandî ratüpurî worambe mamaru. Sisas ai ahambo hoafiyundühî yahuya, “Se wandî süngu mborai,” mehundowamboyu.

28 Asu Rifai ai botîfi haya munquambo moatükunî yare kokosifoare haya Sisasîndî süngu ndamefiyu.

29 Raniyu asu Rifai ai ahandî worambe Sisasîmbo sesi afîndî sindîmarandî. Raniyomo asu nindou takis kaki sowandümo-rundeimbî-yomo asu nindou amurî raniyomo ai sesi ra ai-babîdîmbo nîmarîmo masowasümo.

30 Raniyomo Farisi bîdîfirî rani rotu-ambeahîndî-memo-yomo asu ahînümbî hohoanîmo yamundu-ndeimbî bîdîfirî-yomo ranai Sisasîndî süngururü-rundeimbî-memo ranahamumbo momorî hoafiyomopurühî düdurüpurühî yahomoya, “Se ra nîmboemo takis kaki sowandümo rundeimb-anemo asu nindou amurî moaruwai hohoanîmoyomo-rundeimb-anemo rani-babîdîmbo sesi sowasümo hoe sîmîndîmo arunda?” mehomopurî.

31 Sisas ai ahamumbo hîhîre hoafiyupurühî yahupuriya, “Nindou angünîkoate ana, moai dokta sowana hei rîhündî, nga angüneimb-anei hei arîhündî.

32 Ro tükümeheandî nda nindou aheihoarîmboya ro mbumundî nindou-aneî sei arîhündî ranaheimbo awi se moaruwai hohoanîmo hînîngîrîhindühî

aboedi hohoanimo yei sahehea tüküyaheambo yahipoani, nga wani. Nga ro moaruwai hohoanimo yeimbi nindou ai aboedi hohoanimo süngumbeyahindi sahehea tükümeheandane,” mehupuri.

Sisas ai sesi wehi niŋgombo hoafi yamundimareandi

(Matyu 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ Raniyei asu nindou bidifiri ai Sisasimbo hoafiyehi seiya, “Nindou bidifiri Sonimbo süngururü-rundeimbi ana afindimbo sesi wehi niŋgomombo Godimbo yangiri didibafiyomondühanemo. Asu nindou Farisi-yomondi hohoanimo süngurundeimbi-ranai-amboani maru rani sünguru arundi, nga shambo süngurunini-rundeimbi aiana sesi sowasümo hoe simindimo rundühanemo?” maseiamboyu.

³⁴ Asu Sisas ai aheimbo hoafiyundürühi yahundürüya, “Asu se ra nindou mamai ainimorohi semindimbo yahuan rani-simboani sesi afindi raraorihindühi ŋgunindi afandihindi ranaheimbo sesi wembopo ndahümündihündürü mamandiyo sapo nindou ainimorohi semindimbo-mayu ranai ai-babidimbo nimanduani? I, ra wani.

³⁵ Nga süngunambo ainimorohi semindimbo nindou ranahambo ndowarindümo gorügoanini ŋgomondani rani-simboani animbo ai sesi wehindeimboyei,” mehu.

³⁶ Asükaiyu Sisas ai aheimbo ŋgorü kafeefe hoafi hoafiyundürühi yahundürüya, “Nindou mamai ai-amboani moai hoeari simborindambo

buramündi haya asu ḡḡisihari hoeari wamindafi ambe anḡḡo ranifihḡ pare haya kakiyu randi, ḡḡa wani. Ai rawareandi ana, hoeari simbori-mayo ranai bundeandanḡ asu simbori hoeari ranai ḡḡiri wamindafi hoeari-mayo ranifihḡ simonḡori-ndamindo.

³⁷ Asu nindou ḡḡorü ai wain boboe simbori ra sapo wamindafi ninihondi hoeari hipiri wain keferandeimbi-mayo ranambe karareandi ana, simbori wain ranai wamindafi wain hipiri ra borindeandühi wain ranai hifini keboendühi wamindafi hipiri-mayo ra moaruwaindimboe.

³⁸ ḡḡa simbori wain boboe ranana sapo simbori ninihondi hoeari hipiri-mayo ranambe animbo kefemboane!

³⁹ Nindou ai wamindafi wain ra sümündi hayambo ana, ai ḡḡiri simbori simindimbo yifirindu. Ai hoafiyuhiya, ‘Wamindafi wain-ane aboedayo,’ mbüsümbui,” mehundüri.

6

Moani ḡḡoafimbo nimarḡ sihi Sisas ai wit nümbürambe mahu

(Matyu 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Moani ḡḡoafimbo nimarimbo sihi Sisas ai wit nümbürambe mahu. Ranayo asu ahambo süḡḡrurü-rundeimbi ai wit hiḡi ra warihü hüründümo mburu warḡ düdühuru hipiri ra horimarḡhoayowa safi yangiri masowasümo.

² Raniyomo asu Farisi nindou bidifiri ai düduyafundühiya, “Se nimboe rani-moatükuni ra rawarundi rana? Yihoeḡi ahinümbi hohoanimo ranai yahoya moani ḡḡoafimbo nimarimbo sihi

rani-moatükuni refepoani meho,” mehomondamboyu.

³ Asu simbori Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Awi se moai bukambe hoeirundiyo sapo Defit ai ahandi nendi bidifiri-babidimbo wembomboyuhü ramareandi hoafi rana?”

⁴ Sapo ai Godindi worambe kefuai hüfu Godimbo sihefeimbihündi bret mengoro ra semündü sesühi asu ahandi nendi bidifiri-memorannahumbo amboani masagapur. Yihoeft ahinümbi hohoanimo süngu amboani nindou amuri ai ngiri refimbihündi bret ra dagüdi, nga moani Godimbo sesi sihou-rundeimbi yangiri animbo bret ra dowadumboemo,” mehupuri.

⁵ Asu Sisas ai hoafi moendireandühi hoafiyuhi yahuya, “Nindou Hondü ranai ana moani ngoafimbo nimarimbo sihi ra ai nimindani,” mehu.

*Sisas nindou war moaruwaimbü aboedimariri
(Matyu 12:9-14; Mak 3:1-6)*

⁶ Ngorü moani ngoafimbo nimar sihi Sisas ai Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfu nimorehi nindowenihimbo yamundi-mareandüri. Ranühi nindou mam warihondü war ahandi ranai moangorifoareri haya mamaru.

⁷ Suda-yomondi ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi bidifiriyomo asu Farisi nindou-yomo ai nini nafsüngundihuri Sisasimbo papi-hoafindihuri yahomo houmbo mamarimo. Raniyomo ai moani ahambo himboarinambo yangiri hifandirürühi mamarimo Sisas ai moani ngoafimbo

nimarimbo si ranihü nindou aboedireandihüpo yahomo houmbo.

⁸ Asu Sisas ai ahamundi hohoanimo ra fihirehayambo-wambo nindou-mayu ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Botiyafo hawa ndühi wagabe sühüfi,” mehundo. Ranayu asu nindou-mayu ranai botifi hüfu wagabe manüngu.

⁹ Ramefi-yuwamboyu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro sihamumbo düduweheandi: ninimoatükunimboyo sihefi ahinümbi hohoanimo ranai yowan moani nimarimbo sihi refepoani mehoa? Farihefemboyu asu moaruwaimbo-femboyu? Nindou mamindi yangiri ningombo ra didiboado-femboyu asu yembüfemboyu?” mehu.

¹⁰ Ai ahamumbo munguambo türapurani mayowamboyu asu nindou-mayu ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Sihafi wara ra ngurihoefti,” mehundo. Ai rani-süngumareanda, asu ahandi wara ranai asükaiyo aboedimayo.

¹¹ Asu nindou-memo ranai ngusüfoambe moaruwairapurühi Sisasimbo nüngundihuri yahomo houmbo ahamundihorari wataporimbomarundi.

*Sisas ai ahandi hoafi semindi horambo nindou
12 masepurimüdu*

(Matyu 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Mami rani-simboani Sisas ai hifi wafuana Godimbo didibafifembo mahafu. Ai nimbokoani Godimbo didibafiyo hombo sürüfoefembohünda.

¹³ Ranayo asu simayoambo ai ahambo süngrurü-rundeimbi-memo ranahamumbo

mborai yahupuri hür+hepuri haya asu 12 nindou sepur+mündühi ahamundi ndüri hoafi sowandümo homo-rundeimb-anemo yahu kamafoareapuri.

¹⁴ Saimon+mboyu Pitamboyu-randeimbi-mayu, asu ahandi akidi Andruyu, Sems, Son, Firip, Bartoromyu,

¹⁵ Matyu, Tomas, Sems Arfiusindi nimori, asu Saimon Serotihündi raniyomo.*

¹⁶ Sudas Semsindi nimori asu Sudas Iskar-iot, sapo Sisasimbo hürütümbi nendi-yomondi war+hürireimbi-mayu raniyu.

*Sisas ai anğünümboyeimbi aboedimareandüri
(Matyu 4:24-25; Mak 3:7-12)*

¹⁷ Sisas ai hifi wafu wam+nindi ahandi hoafi sowandümo homo-rundeimbi-memo rani-babidi hanimo houmboemo asu nindou bidifiri afindi ahambo sünggurü-rundeimbi rani-babidi ndümündühi maningomo. Raniyei nindou afindi ra Sudia hifihündi, Serusaremihündi, Tair asu Saidoni-yafe hifihiü siriwara gudikim ngoafi adaburo ranihündambo ai-amboani ranihiü burimayei.

¹⁸ Asu ai ranihiü tükümehindi ra ahandi hoafi himboriyo asu ahei anğün ra aboedimbi-reandambo sei hehimboyei. Asu didiyei moaruwai nendi nimarindürimbo tiriifo sahümündeimbi ai-amboani tükümehinda aboedimareandüri.

* **6:15:** Serot ai Suda-yafe amoaoyomondi hohoanimo yangiri süngufembo hohoanimo-memo. Ai Israer Romiyomondi gafman hoarehi ningombo moei mehomu.

19 Munḡuambo nindou ranai ahambo sindi hori marihündi ra sapo ahandi fiambeahindi nginindi ranai kosi foendühi aheimbo aboedireiri marandamboyei. Raniyo Sisas ai munḡuambo nindou aboedimareandüri.

*Hihifi hihifi asu tinirifo tükündifemboe hoafi
(Matyu 5:1-12)*

20 Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbi-memo ranahamumbo himboari pareapuri nungumbo hoafiyupurühi yahuya,

“Se didemo napokoate-ayomo seana hihifi-hihifi-mbemondamboane,
nga haponda God nginindi hifandarandi ra sihamund-ane.

21 Se didemo haponda wembomboemo seana hihifi-hihifi-mbemondamboane,
nga seana bodoweimbi ni ngomboemo!

Se didemo haponda arani-aranemo seana hihifi-hihifi-mbemondamboane,
nga seana tikifinambo ni ngomboemo!

22 Didemo sihamumboya Nindou Hondumbo süngururü rundeimb-anemo mbiseihi asu rani süngumbo sihamumbo yi boarukorhipuri,
nginindi hoafiyahüpuri asu seana moaruwai-anemo sei hoafayei ana,
se hihifi-hihifindimo.

23 Rani-moatükuni ra rawefeyo ana, se horipi-horipi-ndimondühi hihifi-hihifindimo nimboe sapo sihamundi takini afindi sunambe begoripuri. Nimboe sapo ahei amoa mamä

amboani Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi
ahamumbo rani-moatükuni ramarihindi.

²⁴ Se didiyei haponda napo afindeimbaye, seana
hipoan+mboembou-anei!

Sapo seana hapo yangiri animbo
tini+fokoate-fi handihi nimboeimboyei.

²⁵ Se didiyei haponda bodoweimbaye, seana
hipoan+mboembou-anei!

nimboe seana sapo wembombondeimboyei!

Se didiyei haponda tikifi-hoafinambo amarei,
seana hipoan+mbembou anei!

Nimboe sapo seana arani-aranindeimboyei!

²⁶ Nindou ai siheimbo haponda aboed-
anei sei hoafiyei arihündi, seana
hipoan+mboembou-anei!

Nimboe ahei amoao mami amboani Godindi
hoafi tikai hoafiyomo-rundeimbi-memo
ranahamumbo amboani yahurai rasei
marihündane,” mehu.

*Sihe i hürütümbi ranaheimbo ngusüfo
pandihindüri*

(Matyu 5:38-48; 7:12a)

²⁷ Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Se didiyei
wandi hoafi himboriyei arihündi siheimbo ro
hoafayah: Nindou didiyei sihei hürütümbaye
ranaheimbo se hipoambo-ndihindüri. Nindou
didiyei siheimbo yi boaruko-arihindüri rana-
heimbo se ngusüfo pandihindürühi hipoambo-
ndihindüri.

²⁸ Nindou didiyei siheimbo hoafinambo
moaruwaimbo-arihindüri ranaheimbo se God
ai aboedi-aboedimbirea-ndüramboane mbisei.

Asu nindou didiyei siheimbo wudipoapofe-ndürikoate-ayei ranaheimbohünda se Godimbo didibafindei.

²⁹ Asu sihambo nindou ngorü ai mamikoaihoani harinduanisükai ngorü koaihoamboani hihirindowandaniranihiharimbiyuwamboane. Asu nindou ngorü ai sihafinjisiharihoeari ndemüduani ana, asükai sihafisiot ngorü-amboani mbisemüduwamboane.

³⁰ Nindou didiyei sihambo ninimoatükunimbo düdundahindaniranaheimbo munguambo dabadüri. Asu nindou ngorü ai sihafinini-moatükuninapo ndemüduanisükai hihirife semindimbo hoafipoani.

³¹ Asu se nindou bidiframbo ai wambo ranimoatükunirambirihindiasafira se aheimboranisüngundowandi.

³² Se nindou siheimbo hohoanimoeyerihündeimbi raninindoumbo yangiri se hohoanimoayei ana, ngiri ranisüngu siheimbo aboed-aneimbi sei. Nindou moaruwai hohoanimoeyerihündeimbi amboani nindoudidiyei aheimbo hohoanimoeyerihündeimbi aheimbo yangiri hohoanimorihündüririhündühanei!

³³ Asu se nindou siheimbo didiboado-rihindüri arihündiranaheimbo yangiri se didiboado-arihündüri ana, asu ngiri ranisüngu aheimbo aboed-aneimbi sei. Nindou moaruwai hohoanimoeyerihündeimbi amboaniranisüngurühi hündühanei!

³⁴ Asu se nindou didiyei ranaheimbo ninimoatükuninadahündürü mbundihumbo

hîhîrîndîhu ndahumîndefî sei hehi hohoanîmoyeihi aheimbo yangîrî sahündürî arîhündî ranîmbo ngîrî sîheimbo aboed-anei mbîsei. Nindou moaruwai hohoanîmoyei-rîhündei mbî amboanî nindou bîdîfîrî moaruwai hohoanîmoyei-rîhündei mbî ranaheimbo sahündürî rîhündühanei, ra aheimbo masehindî nahurai hîhîrîfe semîndîmbohûnda!

³⁵ Yowanî, nga se nindou dîdîyei sîheimbo hürütürî-hündürî-rîhündei mbîmbo hîpoambondîhindürî. Asûkai nînî-moatükunî nindoumbo sai mburîmbo se yowanî bîdîfîrî moatükunî hîhîrîfe semîndîmbo hohoanîmoyopoanî. Rananîmbo se takînî afîndî ndahümündî mbundîhü asu God Nîmoamo Hamîndî ranahandî nîmorîndamboyafî. Nîmboe aiana nindou dîdîyei hîhîfîyo-rakoate asu moaruwai hohoanîmoyei-rîhündei mbî ranaheimbo aboedîyuhani.

³⁶ Se hîpoambondo ndandî sîhafî ape ai-amboanî hîpoambore arandî nou.”

*Nindou ngoründî nîngo ra türüfoefei hü papî-
hoafîpoanî*

(Matyu 7:1-5)

³⁷ “Se yowanî nindou ngoründî nîngo ra türüfoefei hi papî-
hoafîpoanî. Asu rananîmbo ngîrî God ai sîhei nîngo ra türündandürühi papî-
hoafîndandürî. Se yowanî nindou ngoründî nîngo ra yîbobofeihi moaruwai-ane yaho
hoafîyopoan. Asu rananîmbo ngîrî God ai sîhafî nîngo ra yîbobondeandühî moaruwai-
ane mbûsu. Se nindou bîdîfîrîyei moaruwai hohoanîmo ranahambo amboawi aseianîmbo

God ai-amboani sihei moaruwai hohoanimo ranahambo amboawi mbüsümbui.

38 Se nindou bîdîfîrambo asahündürî anîmbo asu God ai siheimbo dagadürîmbui. Refe süngu ana se afîndî hamîndî anîmbo ndahümîndeimboyei. Sapo se anîhondümbö nindou farahehindî ranî simogodühi anîmbo sihei warambe babiboai pîtapîndîmboe. Se nîni simogodühiyo nindou bîdîfîrambo farîhehindî süngu-anîmbo God ai siheimbo ranî simogodühi randeandürîmbui,” mehu.

39 Asu Sisas ai ahamumbo kafoefe hoafi nda hoafîmepurî: “Nindou mamî himboatîharî ai ngîrî nindou ngorü himboatîharî-mayu ranahambo nderümündî haya nafî nafuindu ngu. Asu ai rawareandî ana, yîboboambo hoe apoarambe pîndamboyafanî.

40 Yamundîfe nîmori ai ahambo yamundîrî-randeimbi-mayu ahandî nîmoamoyupoanî, ngâ munguambo yamundîfe nîmori ahei yamundîfe ratüpurî ra mungundoanî ana, asu aheimbo yamundu-rundeimbi-memo nahuraindeimboyei.

41 Asu se nîmboe nindou ngoründî himboarambe düdübudî akîdou afoeru ranahambo yangîrî himboapoyafühi asu sihafî himboarambeahî nîmoko bîdîfîrî afoero ranahambo hoeifekoate-a?

42 Nüngundo nindou ngorümbö hoafîndafühîya, ‘Wandafî, awi sihafî himboarambeahî düdübudî akîdou afoeru ra hündîhehinî samboanahî,’ mambîsafî sihafî himboarambeahî nîmoko bîdîfîrî afoero ra sihafîhoarî hoeifekoate-a? Seana yimbu yafambeimbi nindou-

anafi! Weangurühi se boatei-animbo sihafî himboarambe nimoko bidifiri afoero ra hündühoefî mbundambo-animbo asu nindou ngöründî himboarambe düdübudi akîdou afoeru ra wudîpoapondo hoeindowandühi hündühoefîndo,” mehu.

*Nimî-ane asu ahandî hisî ranane
(Matyu 7:16-20; 12:33-35)*

⁴³ Sisas ai hoafi-yuhi yahuya, “Nimî mamî aboedî hamîndî ai ngîrî hisî moaruwaimbü niŋgo. Asükai nimî mamî moaruwai ai-amboani ngîrî hisî aboedeimbi niŋgo.

⁴⁴ Munguambo nimî ra ahandî hisayo ranî süngu-ane türüfoefehî awi ranî nimî-ane eho. Se ngîrî nimî hisî fik ra tîhoari tîhoareimbi nimî-fihîndî hüründandîfî, asu ngîrî yukui amurî nimî-fihîndî hüründandîfî.

⁴⁵ Nindou aboedî ai ahandî ngusüfoambe hohoanîmoambeahî aboedî moatükunî arühayo ranane bokarîhai arandî, ŋga asu nindou moaruwai ai ahandî ngusüfoambe hohoanîmoambeahî moaruwai moatükunî arühayo ranane bokarîhai arandî. Nimboe sapo nîne-moatükunîyo ngusüfoambe hohoanîmoambeahî amaro ranane asu yafambe ai weindahî hoafiyo arandî,” mehu.

*Nindou yimbu worîmborîni-rînandeimbi
(Matyu 7:24-27)*

⁴⁶ Sisas ai yahuya, “Asu se nimboe wambo ‘Adükari, Adükariyei rîhündühi asu wandî hoafayahî ra süngufekoate-ayeia?

⁴⁷ Nindou düdi ai wambo sowahî tüküfi wandî hoafi himborîyu mburambo ranî sünguareandî

anĩmbo asu ro ai nũngunahurai nindouayu ra sĩheimbo nafuindamboyahĩ?

⁴⁸ Aiana sapo nindou worĩmbombo yahuhaya hĩfambe ndihĩ ragu kakĩra hanũ mburambo kambohoanĩ nĩmoeiwamĩ mafemburĩfiyu nahurai-ani. Hoe ranai afĩndĩ hohoumboyohũ worĩ ranahambo hariyo randa moai fĩfĩmĩyo, nĩmboe sapo ai wudĩpoapore worĩmbora hayambowambo.

⁴⁹ Nga asu nindou dũdi wandĩ hoafĩ hĩmborĩyu mbura ranĩ sũngufekoate-ayu aiana sapo nindou worĩmbombo yahuhaya kambohoanĩ wudĩpoapofe feburĩfekoate-yuwanĩ asu hoe ranai hohoumboyohũ worĩ ranahambo hariyo randanĩ moanĩ mamĩharĩ bĩramĩndĩ pĩrĩmayo nahurai-ani. Asu bĩramĩndĩ pĩrĩmayo ra moanĩ afĩndĩ hamĩndĩ mamĩkarĩ pĩrĩmayo!” mehu.

7

*Sisas ai ami-yafe bogorĩndĩ ratũpurĩyu-randeimbĩ dĩboadomarĩrĩ
(Matyu 8:5-13; Son 4:43-54)*

¹ Sisas ai nĩmorehĩ nindowenihĩ ranĩ hoafĩ ra hoafĩyundũrĩ mbura Kaperneamũhĩ hu tũkũmefiyu.

² Nindou mamĩ Romĩhũndĩ ami-yafe bogorĩ ranĩhũ manũngu. Ranĩyu ahandĩ ratũpurĩyu-randeimbĩ ŋgusũfohũndĩ ranai anũgũnũmboyohũ yĩfĩmbo yangĩrĩmayu.

³ Ami-yafe bogorĩ ai Sisas ranĩhũ anũngu hoafĩ ra hĩmborĩyu haya ranĩyu ai Suda-yafe bogorĩ bĩdĩfĩrĩ koamarĩhepura ahambo hoafĩmbo

mahiƒomo. Rananimbo ahandi ratupuriyu-randeimbi ra aboedimbirir-amboane yahu haya.

⁴ Ai homo Sisas sowahi tukuyafu watharuruhi yahomoya, "Ai nindou aboed-ani, nga se ahambo fandihawori.

⁵ Nga ai Suda yihoeimbo ngusufohu pareamuni-randeimb-ani. Nga aiyu yihoei rotu wori ra worimbomarani," mehomondamboyu.

⁶ Raniyu Sisas ai rani-babidi hu worikimi tukufiyuan ami-yafe bogori ai ahandi ngunindi Sisasimbo hoafimbo koamari-hepura homo hoafiyomonduhi yahomoya, "Adukari, ambe se tinjirifondamboyafi, nga ro nindou aboediyahi animbo wandi worambe madugufi, nga ro moai munguna wandi worina didifi sahehea hohoanimoayah.

⁷ Ranimboanahi ro aboedi hamindi-yahanimbo sishambo sowana madidih. Nga moani se hoafi-yangiri hoafindafani wandi ratupuriyu-randeimbi ai aboedimbiyu-wamboane.

⁸ Nimboe ro-amboani nindou wandi nimoamo ndureimbi-memo ranahamundi hoarehanahi, nga asu ami-anemo wandi hoarehemo. Ngorumbo hoafindahuhi, 'Se hafi,' mbisahani ai hu randuhani. Asu ngorumbo hoafindahuhi 'Se sinifi,' mbisahani ai suni randuhani. Asu wandi ratupuriyu-randeimbimbo hoafindahandowohumbo, 'Rani-moatukuni raro,' sahani, ai rareanduhani," mehu.

⁹ Asu Sisas ai rani hoafi ra himboriyu haya nindou ranahambo afindi mahepunifiyu. Raniyu hihirifi nimorehi nindowenih afindi ranaheimbo hoafiyunduruh yahuya, "Ro sheimbo

hoafayahi. Ro moai anihondümbofe ndahurai ndühi hoeritheandi, Israerihündi amboani, nga wani,” mehu.

¹⁰ Nga sapo nindou ami-yafe bogori ai koamarithepuri ranai homo worambe hoerüwurane asu aboedimayu.

Nimorehi kaindi nimori Sisas ai yifihündi botimariri

¹¹ Refe hayamboyoane, asu süngunambo ranambe nimai Sisas ai ngoafi mamihandüri Nen raninambo botifi mahafu. Ahambo süngururü-rundeimbiyomo asu nimorehi nindowenihifin dimaye raniyei ai mamihahüsi.

¹² Sisas ai ndeara ngoafi ginirifin naitambekimifin tüküfiyuane asu ngoafambe-ahindifin aranifhoafiyasimondifin ranai tüküme feyo. Yifin nimoko ranana sapo nimorehi kai-mayo ranahandifin nindowenihifin nimorifin moanifin mamihandinimayu ranaiyu. Ranio asu nimorehi nindowenihifin afindifin ranifin ngoafihündifin ranai nimorehi ranibabidimbo mamarei.

¹³ Asu Adükari ai nimorehi ranahambo hoireanda mayoa asu ahambo ngusüfoambe afindifin hipoamboreandühifin hoafiyundühifin yahuya, “Se yowanifin aranindafindo-mboyafin,” mehundo.

¹⁴ Ranioyu Sisas ai hu yifin safisendimayo ra sündimareanda asu nindou yifin nimoko masowandümo-memo ranai nginginiru maningomo. Ranioyu Sisas ai hoafiyuhifin yahuya, “Nindou hoariffin ro sihambo hoafehaninifin se haponda botiyafo,” mehundo.

15 Raniyu asu yifiyumbi nindou-mayu ranai botifi nimarumbo wataporimayuamboyu asu Sisas ai nimori ra ahandi hondandi warihumariri.

16 Raniyo asu nimorehi nindowenihifi afindi ranai ngusüfo kikifoarhindühi Godimboya aiana aboed-ani sei hoafiyahündowohü seiya, “Ahandi hoafi hoafiyu-randeimbi adükari hamindi ai yihoe fi mbusümo tükumefiyu! Ai ahandi nendi ranaheimbo aboedambofendürimbo tükumefiyu-ane!” masei.

17 Sisas ai rani-moatükunifi rawareandi hoafi ranai munguambo Sudia hifi asu rani hifikimi adaburo ranambe yangori wakimareanda himborimayei.

Son hundürüra-randeimbi ai ahambo süngrurü-rundeimbi yimbu Sisas sowana koamarihepiri

(Matyu 11:2-19)

18 Sonimbo süngrurü-rundeimbi ai mungu moatükunifi tükumefeyo ra ahambo wataporimbomaruri.

19 Raniyu asu Son ai ahambo süngrurü-rundeimbi nindou yimbu mborai yahupiri hürühepiri haya Adükariimbo düdufimböhünda ahambo sowana koamarihepiri. Ahandi Adükariimbo düdufe hoafi ra yahuraiyo, ‘Nindou nda horombo ro tükündüfimbui masahi raniyafi, asu ngorü tükündüfimbui mbisefi hohu himbomandefiyo?’

20 Asu ai Sisasimbo-so tüküyafineandühi hoafiyafinandowohü safaniya, “Son hundürüra-randeimbi ai sihambo refe düdufeninimbo

yihoehimbo koamarihemuna masinehi. Se nindou tükündüfimbui mehuyafi, asu ŋgorü tükündüfimbui mbisefi hohu himbomandefiyo,” masafani.

21 Moani rani-simboani hamindi ranihü Sisas ai nimorehi nindowenihifi afindi fi moaruwaimbü, anjünümbi, moaruwai nendi nimarümbi ranaheimbo aboedreandüri asu himboatihari afindi ranaheimbo himboari birihendürani asukai himboariyei raro marihündi.

22 Sisas ai Sonimbo süngurinerinandeimbi ranahafanimbo simbori hoafiyupirühi yahuya, “Se ŋgafani Sonimbo hoafindafani se nine-moatükunifi hoeirine himboriyafani marinandira: Rani-moatükunifi ra sapo himboatihari ai asukai himboari birihehi himboariyei, tihari moaruwaimbi ai botiyahi hei, fi moaruwaimbü, mimanho masimeimbi ai aboedi popoatapofoarifi. Himbotühüfo ai asukai hoafi himboriyei, yifiyeimbi ai yangiri botiyahi asu aboedi hoafi ra nindou napokoate-yeimbi-mayei aheimbo wataporimboyo ramarandi ranahambo.

23 Nindou didiyei wambo anihondümborihindiri ai-ana hihifi-hihifimbeiyei-amboane!” mehu.

24 Sonimbo süngurine-rinandeimbi mefani ranai hafandane süngunambo Sisas ai Sonimbo nimorehi nindowenihifi-mayei ranaheimbo hoafiyundürühi yahuya: “Sapo se Son sowana nimiwohi furikoate-reandühi heihü ra se ninimoatükunimboyei tüküfeyoani hoeifembo sei hehi hohoanimomayei a? Awi se boabodari

emündü werinambo mboahuri-hendani ra hoeifemboyei mahei?

²⁵ Nini-moatükunî hoeifemboyei se mahei rana? Awi nindou hoearî moanî ranî-poanîmbo aboedî hoearî yihuruyu haya nunguwanî hoeifemboyei mahei? Ra wanî. Nindou yahurai hoearî aboedî yihuru-rîhümündeimbî ana, adükari bogorîndî worambe-ane nimboei arîhündî.

²⁶ Se wambo ndühî yarîhi hoafîyahündîrî sapo se ninî-moatükunî hoeifemboyei mahei ra? Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbî nindou ranahambo hoeifemboyei? Yinî ra anîhond-ane Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbanisî, nga ro nda sîheimbo anîhondümboanahî hoafayahandürî. Son aiana Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbî nindou ranahambo ngasündireimb-ani.

²⁷ Son ranahamboyo Godîndî Bukambe yare hoafîyowohü yahoya, ‘Ro nindou mamî wandî hoafî semîndî homböhünda koandîhehinanî, ai boatei se hokoate-yafambe ngumbui sîhafî nafî nafîrîhefemböhünda,’ meho,” mehu.

²⁸ Sisas ai bîdîfirî hoafî pareandühî hoafîyuhî yahuya, “Son ana nindou moanî adükari hamîndîyu haya asu ai nindou horombo manîngomo ahamumbo ngasündeapureimb-ani. Nga asu nindou düdi ai sapo God ngînîndî hîfandarandî ranambeahîndî akîdou aiyu aiana Sonîmbo ngasündirümboani,” mehündürî.

²⁹ Munguambo nindou ai Sonîndî hoafî hîmborîyei hehi asu takis kaki sowandümo-rundeimbî nindou-amboanî munguambo rarîhi

hoafiyeihî seiya, “Yîni, Godîndî hohoanîmo ranana anîhondü hondü mbumundane,” masei. Ranîyei asu süngunambo ai ahandî warîhü hundürümayeri.

³⁰ Nga Farisi nindou-yomo asu Suda-yomondî ahînümbî hohoanîmo yamundurundeimbi-yomo ranai ahamundîhoarî Godîndî hohoanîmo ra hîmborî-yowohü süngufembo moi mehomo. Ranîmboemo ai moai Sonîndî warîhü hundürüyomo.

³¹ Sisas ai hoafiyuhî yahuya, “Nîmorehî nindowenihi hapodanambe anîmboei ndanaheimbo ro nîni-moatükunîfihî sîmongorîndîhe hoeimandîheara? Nindou nda ai nüngunahurai nindouyei ndana?

³² Nindou ndanai ana sapo nîmorî akîdîbou ngoafîhü nînouyeimbo nahurai-anei. Sapo ai nîmareimbo bodîmondî nîmoakîdîboumbo rarîhi hoafiyeihîya, ‘Ro sîheimbo fufunînambo fufunî-mehundürî, nga asu se moai botîyahi yirîwarî moporîyei! Ro sîheimbo wenğîsahoafînambo marîhundürî, nga asu se moai aranîhoafîrîhündî ranî ranîmayei!’ nahurai-anei.

³³ Son sapo nindou hundürüra-randeimbi-mayu ranana tüküfi sesî sesü, wain hoe sîmindî rakoate-mayua, asu se hoafîyehüya, ‘Ahandî flambe ana moaruwai nendî nîmarîmboane,’ masei!

³⁴ Asu Nindou Hondü ai tüküfi sesî sesü, hoe sümündî marandambo, asu se hoafiyeihîya, ‘Nindou ranahambo hoeirîhorî! Aiana sesî afîndî sesü asu ngînîndî wain hoe sümündî

arandi. Aiana nindou takis kaki sowandümo-rundeimb-anemo asu nindou moaruwai wosihoafori hohoani+moyomo-rundeimb-anemo ranahamundi ŋgunind-ani!' masei.

³⁵ Nga asu nindou didiyei Godindi-mayo fifirife ra anihond-ane sei sahümündimbi aiana rani fifirife ra anihondümbö nafuiyehanei," mehu.

Sisas ai Saimon Farisihündandi worambe mamaru

³⁶ Farisi nindou ai Sisasimbo sesimbohünda rodi bo dowadifi mehundo-wamboyu asu Sisas ai ahandi worambe hu farifi hafu mamaru.

³⁷ Rani ŋgoafihü nimorehi mamai ai nindowenihibi birabiribi hohoani+moyo-randeimbi maninŋo. Sisas ai Farisi nindoundi worambe sesi sesühi amaru hoafi ra himboriyo haya, asu ai arabasta nimoei kaki afindi fihisi semindümbi hipirambe fisinjarümbi moatükuni hipiribi tüküre semindi haya maho.

³⁸ Raniyo ai ho Sisasindi daboadanibi yirikimibi ninŋombo araniyowohü Sisasindi tinjari ra ahandi aranihimboaho-mayo ranambo popoaimarandi. Raniyo asu ai Sisasindi tinjari ra ahandi mbirinanibi ranambo ninjombirihoyoa yahohaya gedühai mbura wakikihirapirühibi fisinjarümbi moatükuni ra tinjari yimbumefanibi raniwamibi kamafoareandi.

³⁹ Asu Farisi nindou Sisasimbo mborai mehundo ranai rani-moatükuni ramareanda hoeire haya ahandi fimbo hoafiyuhibi yahuya, "Nindou nda anihondü Godindi hoafi hoafiyu-randeimbayu ana, ai nibe nimorehi ahambo sündareri nda fifirindeambui. Asu moaruwai

yahurai nindowenihi birabirümbi nimorehi aninjo ranahambo fifirindeambui,” mehu.

⁴⁰ Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Saimon, ro sihambo hoafiyoninimbo hoafi moai siheheandi,” mehundowamboyu. Asu Saimon ai ahambo hoafiyundühi yahundoya, “Yini, Yamundo-randeimbi nindou se wambo ndühi hoafiyafindiri,” mehuamboyu.

⁴¹ Asu Sisas ai piyu haya hoafiyuhi yahuya, “Nindou yimbu nimbafani henamboyanani ai nindou ngoründi-mayo kaki simbori hihindihon dehoamboehi safani hena masowandifani. Nindou ngorü ai sapo kaki sairandeimbimayu ranahandi-mayo 500 kaki hoari semüdu süngunambo simbori saimbohünda asu nindou ngorü-mayu ranai 50 kaki hoari semüdu süngunambo simbori saimbohünda.

⁴² Nindou yimbu ranai kaki masowandifani ra simbori hihirife saimbo kakikoateme fandamboyu asu nindou ranai ambe mehupiri. Nindou yimbu ra didi ai nindoumayu ranahambo ngüsüfo afindi pamandira?” mehuamboyu.

⁴³ Asu Saimon ai simbori ahambo hoafiyundühi yahuya, “Ro rarihe hoanimoayah ana, nindou sapo ahambo kaki adükar masagado ranai-animbo afindi hamindi ngüsüfo pandirümbui.” Ranuyu Sisas ai yahuya, “Yini, se anihondumboanafi hoafayafi,” mehu.

⁴⁴ Ranuyu asu ai nimorehi-mayo ranahambo sowana hihirifih Saimonimbo hoafiyundühi yahuya, “Se nimorehi ndanahambo moai hoeirowandiyo? Ro sihafi worambe

mafareheandi, nga asu se moai wambo hoe sawandiri wandi tɨɨari popoaimbohünda. Nga asu nimorehi ndanaiyo wandi tɨɨari ra ahandi aranɨhimboahonambo popoaira mbura ahandi mɨɨɨɨnanɨnambo gedümarandiri.

⁴⁵ Seana moai wambo sowandifindiri worɨnɨrowandirühi wakikihirandiri, nga wani. Nga nimorehi ndanai ana ro sühühambe peyo haya wandi tɨɨari ra moai wakikihɨ hɨnɨngɨreandi, nga wakikihɨ hoafina hohombo haponda tükefeyo.

⁴⁶ Se moai wambo mɨɨroambe kefembohünda orif nɨmɨ hɨsɨ boboe dɨdɨboadiro sɨhawandi, nga nimorehi aiyo wandi tɨɨari ra fisɨɨarümbü moatükunɨ ranambo kamareandiri.

⁴⁷ Ranɨmboanahi ro sɨhambo hoafehanɨni, nimorehi ndanai ahandi hohoanɨmo moaruwai afɨnd-ane, nga ranahambo God ai amboawi mehu. Nimboe sapo ai wambo ngusüfo afɨndɨ pamareandiri. Nga asu nindou daboe ahambo moanɨ akɨdou yangɨri amboawi yahoweimɨ nindou ana ai moanɨ akɨdou yangɨri ngusüfo pareandirühani,” mehu.

⁴⁸ Ranɨyu asu Sisas ai nimorehi-mayo ranahambo hoafɨyundowohü yahuya, “Sɨhafi hohoanɨmo moaruwai ranana ro amboawi samboanahi,” mehundo.

⁴⁹ Ranɨyo asu nindou bɨdɨfiri sesɨ fondikimi mamarɨmo ranai ahamundi mbusümo hoafɨyomondühi yahomoya, “Nindou nda düdi moaruwai hohoanɨmo amboawi yahu aranda?” mehomo.

⁵⁰ Nga asu Sisas ai nimorehi-mayo ranahambo hoafɨyundühiya, “Sɨhafi anɨhondümbofe

hohoanimo ranamboyo sihafi moaruwai hohoanimo ranambeahindi aboedamboomar+heanini, nga se ngusüfo afurindo kundo hawa ngafi,” mehundo.

8

Nimorehi bidifiri ai Sisas-babidimbo mahei

¹ Ranümbi ra kikefoendane, asu süngunambo Sisas ai adükari ngoafi asu akidou ngoafi ranambe huhü God nginindi hifandarandi ranahambo wataporimbo-marandi. Sisasimbo süngururü-rundeimbi 12 ai Sisasindi süngu mahomo.

²⁻³ Ranıyei asu nimorehi bidifiri didıyei moaruwai nendi nımarındüreimbi asu angünı moaruwaimbü Sisas ai aboedımarearü amboanı ahandı süngu mahei. Nimorehi-mayeı ranai ana Maria Makdarahündı, sapo Sisas ai moaruwai nendi 7 ahandı fiambeahındı raguanambo-reandeimbi-mayo ranayo, Soana, Kusandı nimorehi, nındou ranai Herodındı worı hıfanda randeimbi-mayu ahandı nimorehiyo, Susana asu nimorehi bidifiri sapo ahei kakınambo Sisas asu ahandı hoafi sowandümo homo-rundeimbi farıhehipuri-rıhündeimbi-mayeı amboanı aı-babıdı mahei.

Nındou sesı ahurı nümbürambe bubumafaore-andı kafoefe hoafi

(Matyu 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Nındou afındı ranai ngorü ngoafıhündı ngorü ngoafıhündı kıkırıhefekoate Sisas sowana nümbünı tümarıhında, ndanı kafoefe hoafi hoafıyundürühı yahuya,

5 “Nindou mamî ai sesi ahurî semündü hu bubufoareandane, asu bîdîfirî nafîkîmî pütapîmayo. Nindou ai hahabodeihü pütapîyeiane, asu ndu ai nîmoamonîndî pühîyei masahüsi.

6 Bîdîfirî ahurî ranai nîmoei boatîfowamî pütapîyo mbura tüküfehündamboyo asu yapat-aparîmayo hîfî ranai hoe puiarî-koate nîñondî hamîndîwambo.

7 Asu bîdîfirî ai wohî tîhoarî tîhoarümbî nînouyoambe pütapîyo mbura ranî dîbore tüküfîhîyo asu wohî ranambo gabudî-mafoareandî.

8 Nga asu bîdîfirî ahurî ranai hîfî aboedambe pütapîyo haya tütükîyowohüyo 100, 100-mbore hîsîmayo.” Sîsas ai ranî hoafî ra moendîfembo yahumbo hoafîyuhî yahuya, “Nindou düdi ai hîmboambeimbî-nduhü ana, hoafî ra hîmborîmbiyu-wamboane,” mehu.

9-10 Ranîyomo ahambo sünggrurü-rundeimbî ai ranî hoafî ranahandî nîmîndî ranahambo düdumefundo-wambo hoafîyupurühî yahuya, “Sîhamumbo ana God ñgînîndî hîfandarandî dîbohîndî hoafî ra masayopurane, nga nindou amurî ranaheimbo ana kafoefe hoafînamboane hoafayondürî. Rananîmbo ai hîmboarî-ndeimboyei, nga ñgîrî hoeindîhindî asu hîmborî-ndeimboyei, nga ñgîrî fîfirîndîhindî.”

Sesî ahurîmbo kafoefe hoafî ranahandî nîmîndî hoafî

(Matyu 13:18-23; Mak 4:13-20)

11 “Kafoefe hoafî ranahandî nîmîndî ra ndahurai-ane. Sesi ahurî ra Godîndî hoaf-ane.

12 Sapo sesi ahuri nafini pütapimboyowohü pütapimayo ranana nindou didiyei hoafi himboriyeihaneisi, nga asu Satan ai ahei ngusüfoambeahindi semündü pireandühani. Sapo Satan ranai aheimboya anihondumbo-ndihi hehi aboedambo-ndahimboyei yahuhaya.

13 Sesi ahuri sapo nimoei boatifowamipimayo ranana nindou didiyei hoafi ranahambo himboriyei hehi sahümündihihihifi-hihifiyeihaneisi, nga ahei ngusüfoambe hoafi ra moai kikimifoare nimarondüri. Ai hoafi ranahambo anihondumbo-rhindühaneisi, nga asu nine-moatükuni aheimbo refe hoeifendürimbo tüküfeyoambe ai peyeihanei.

14 Sesi ahuri wohi tihoi tihoiarümbi mbusümo pütapimayo ranana, sapo nindou didiyei ai hoafi ra himboriyeihaneisi, nga asu afindi hohoanimo, kaki napo sihefe hohoanimo, hifi ndanihündambo hihifi-hihifi hohoanimo ranai gabudi-foareandürani asu ai aboedi hisikoate-aye nahurai-ane.

15 Sesi ahuri hifi aboedambe pimayo ranana, sapo nindou didiyei ai hoafi ra himboriyei hehi ngusüfoambe kikihi-safimarihümündi-anei. Ai ahei hohoanimoambe didiboadorihoeimbi hamindi hondü nimarindürimboyo asu ai hisi aboedi tükümfendüri.”

Nindou ai moai si wambüri hoarehi dibonapiferandi

(Mak 4:21-25)

16 “Nindou mamai ai moai ram hai ra yimunde mbura wambürinambo gabude, asu fondi hoarehi ninde randi, nga wani. Sapo aiana

yimunde mbunda ram hai nindi+ferambo fondi-mayo ran+wam+ nimoamo animbo nindeandan+ nindou didiyei worambe keboehindühi hoeind+himboyei.

¹⁷ N+ne-moatükun+ d+bo menjoro ranai ana weindah+ moanambühi tükünd+femboe. N+ne-moatükun+ nindou ai gabud+hi mas+hehind+ ranai ana weindah+ hai sih+ tükünd+feyoan+ hoeind+himboyei.

¹⁸ Awi se h+bad+hümbö, h+mbö yang+r+ künd+hi n+mandei. Nindou düdi hohoan+mo ra ndore f+f+rareand+ ana, God ai adükari ndagadombui. Nga nindou düdi ndofe f+f+r+fekoate-ayu ana, n+ne ak+idou f+f+r+mareand+ amboan+ God ai raguanambo-ndeambui,” mehu.

*Sisas+nd+ hond+ asu akohoand+
(Matyu 12:46-50; Mak 3:31-35)*

¹⁹ Sisas+nd+ hond+yo asu ahand+ ak+id+ mam+yomo ranai Sisas+mbö hoeifimbo tükümehind+, nga ai n+morehi nindowenih+ af+nd+ ran+ mbusümowambo moai ahand+ fik+m+ papühüyahind+.

²⁰ Ran+yei nindou b+id+f+r+ ai Sisas+mbö hoaf+yahündowohü sahündoya, “S+hafi me-ane asu amond+ mam-anemo ai weindan+ an+imboei s+hambo hoeifen+n+mbö seimbo,” maseiamboyu.

²¹ Asu Sisas ai nindou ranaheimbo munguambo yare hoaf+yundürühi yahuya, “Nindou didiyei ai God+nd+ hoaf+ h+mbor+yei mbur+hü sünguar+hind+ ranai-anei wand+ me asu akohoandayomo,” mehu.

*Sisas ai hoafi mayua weri afurimareandi
(Matyu 8:23-27; Mak 4:35-41)*

²² Mamimbo Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimb+ bab+dimbo botambe fareafundühi hoafiyupurühi yahuya, “Awi sihir+ kur+hoe ran+ goesürün+ band+hehu ŋgefo,” yahupur+ haya mahomo.

²³ Ai botambe homondühi-yomo asu Sisas ai yapombofi meŋguru. Raniyo asu ŋginindi hamindi hoeweri ranai kur+hoe-mayo ranambe tüküfehüyo, hoe botambe tüküfehü asu ai ndeara himoni hanimbo yangir+imemo.

²⁴ Raniyomo asu ahambo süngrurü-rundeimb+ ai Sisas sowana homo yangir+rüwuri hoafiyomo-ndowohü yahomoya, “Adükari! Adükari! Sihir+ ndeara yifimbo yangirayefi,” mehomondamboyu. Asu Sisas ai botifi hoewerimayo ranahambo awi-awimefiyu-wamboyo afureandühiyo asu hoe ranai afure mafoero.

²⁵ Raniyu Sisas ai ahamumbo yare hoafiyupurühi yahuya, “Asu sihamundi anihondümbofe ra nünghuia?” mehupuramboemo. Asu ai hepünafu yihimbo sisi+reapurühi simbor+ hoafiyafundühi yahomoya, “Nindou nda düdi rana? Ai moani hoeweri ranahambo awi-awimefiyuwa ahandi hoafi h+mbor+yowohü afurimareandi,” mehomo.

*Sisas ai nindou mamindi fiambeahindi
moaruwai nendi hemafoareandi
(Matyu 8:28-34; Mak 5:1-20)*

26 Sisas ai ahambo sünggrurü-rundeimbi babidiimbo Gerasa-yafe hifinambo Gariri hoe gogoasürüni homo tüküme fundi.

27 Tüküyafu mburu botambeahindi kusifoendane nindou mamani ranini ngoafihündi moaruwai nendi nimarindoweimbi ranai ahambo sowanambo mahu. Aiana horombo hondü piyu haya moai hoeari güdeandi, nga moani yare safoeyapo manüngu-ane. Ai ngoafihü nüngokoate yifi sihehi rihundeimbi honguambeyu nüngu marandi.

28 Nindou ranai Sisasimbo hoeirirühi puküna heiyuhü yirikimi piyu nimarumbo hoafiyuhi yahuya, “Sisas, God Nimoamo Hamindi Hondündi nimori, se wambo nüngufendirimbo safomboyafa? Ro sihambo hüti hoafarihanini se yowani wambo tiriirifo ndawandirimboyafi,” mehundo.

29 Nindou ranai yare hoafimayu ra sapo Sisas ai moaruwai nendi ranahambo hoafimayundoa kosifoendühüyo. Afindiimbo moaruwai nendi ranai kikihirimindi nimarواني asu muñguambo nindou ranai himboari safühirurühi seninambo hüputüpu-rihawurani ai ranimoatükuni ra gurihai haya moaruwai nendi ranai fare serimindi haya nimi wohi furikoate-yowani ho-marandi.

30 Sisas ai ahambo düdufihü yahundoya, “Ndürü sihafü ninea?” mehundowamboyu. Asu ai simbori hoafiyundühü yahuya, “Wandi ndürü ana Awai nindou-ane.” Ai yare hoafimayu ra sapo moaruwai nendi afindi ranai ahandi fiambe mamarei ranimboyu.

31 Moaruwai nendi-mayei ranai Sisasimbo hūti hoafiyahündowohū seiya, “Se yihoe fombo nimbī nīmarūmbī hīfambe ranambe koandihawamunimboyafi,” masahūndo.

32 Ranīyo asu moatei afīndī ranai hiripinini hīmborihūndūhī burimayei-amboyo moaruwai nendi ranai Sisasimbo moatei ranahei fiambe koarīhefendūrimbo hūti-hūtimarīhora koamarīhendūri.

33 Ranīyei nīndoundī fiambeahīndī kosīfoehi hehi moateiyei fīambeyahīndūhī asu moatei ranai hiripinini pipinambo hanei kurīhoeambe piyei hoe karīhūsi hehi yīfīsafīmayei.

34 Nīndou moatei hīfandīmarundī ranai hoeirunda mayoa, pipiyomo homo ranī ŋgoafihū asu nūmbūrambe ratūpurīyeihī burimayei ranaheimbo hoafihūmarundūri.

35 Nīndou ranai nīnī-moatūkunīyo tūkūmefeyo sei hehi hoeifembo Sisasimbo-so tūkūmehīndī. Ranīyo tūkūyahī hoeirīhindane, nīndou moaruwai nendi nīmarī haya kosīfoendeimbi-mayu ranai ahandī yirī kīmī hoearī yihuruyu mbura hohoanīmo aboedī koadūri hohoanīmoyu arandī sūngu mamaruwa hoeirīhorūhī yīhīmbo sīsīrīmehīndī.

36 Nīndou hoeifembo mahūsi ranai Sisas nīndou aboedī-marirī ra hoeirīhī hehi nīndou bīdīfīrambo wataporīmbo-marīhūndī.

37 Ranīyei asu muṅguambo nīndou Gerasa hīfīhūndī ranai yīhīmboyeihī Sisasimbo ragu ṅgafi maseia asu botambe farīfī haya ndamefiyu.

38-39 Ranīyu asu nīndou moaruwai nendi nīmarī haya kosīfoendeimbi-mayu ranai Sisasimbo hūti hoafīrūrūhī yahuya, “Wambo

se yini safanimbo se-dibo didi,” mehundo-wamboyu. Asu ai ahambo koariheirühi yahuya, “Se ngoafina ngafi nini-moatükuniyo God ai sihambo ramareanini ra nindou bidifirambo wataporimbo-ndandi,” mehundo. Ranıyu asu hu nıne-moatükuni Sisas ai ahambo ramariri ranahambo ranı ngoafihündi-mayei ranaheimbo wataporimbo-marandüri.

Sisas ai bogorındi nımorehi nımorı yifihündi botıre asu nımorehi anğünümbi ai Ahandı hoeari sündımareandı

(Matyu 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Sisas ai asukai Gariri ngorü-goanini hu tüküme fiyu-wamboyei nımorehi nindouwenihi ranai ahambo hıhıfi-hıhıfi mayei, sapo hımbomayei hei ranımbowambo.

⁴¹ Ranühi asu nindou mamı ahandı ndürı Sairus ranı ngoafihü rotu worı hıfandırandeımbı ai Sisasındı yirikimı tüküfi piyu nımarumbo wandı worına düğüfi yahu haya hüti-hoafımarüri.

⁴² Ai sapo ahandı nımorehi nımorı 12 hımbanı mamı yangırıyo haya yıfambo-mayowamboyu rame fiyu. Sisas ai Sairusındı worına hüfuane, asu nindou afındı ranai anğoanğo-marıhorı hei.

⁴³ Ahei mbusümo nımorehi mamı 12 hımbanımbı amoamo watıkoafımbıyo mara ho ranai manıngo. Ai ahandı anğünı ra aboedıfemböhünda doktambo hoefepurımbı kakaı afındı sai marandı, nğa asu nindou didı ai-amboanı moai aboedıreandı.

⁴⁴ Nımorehi ranai Sisasındı daboadanı ho nıngombo hoearı hımborı-mayo ranıfihı

masündeandamboyo asu ahandi hori ranai moani rani-simboani hamindi kiki-marichoayo.

⁴⁵ Raniyu asu Sisas ai düdufihî yahuya, “Düdi wandi hoeari masündeanda?” mehuamboyo. Asu munguambo nindou ranai wan+wan+yeihî didimomayei-amboyo asu Pita ai hoafiyuhî yahuya, “Adükari, nindou afindi ranai sîhafî fikimî wakire yanğorimbo simborî koarürimayei,” mehundredamboyo.

⁴⁶ Asu Sisas ai hoafiyuhî yahuya, “Nindou ngörü ai wambo masündeandira wandi flambeahindi nginindi ranai makosifoendi ranimboanahî,” mehuamboyo.

⁴⁷ Asu nimorehî ranai wambo fifirîhî-ndirimboanei, nga ro ngiri dibo nimboahî yahohaya, hîhamindari kameihî ho Sisasindi yirikimî piyo mamaro. Raniyo ai munguambo nindouyei himboahü wataporimbo-marandi nimboe masünderî asu nününgureamboyo rani-simboani hamindi aboedimayo ranahambo.

⁴⁸ Sisas ai nimorehî ranahambo yahundoya, “Nimori akidou, sîhafî anihondümbofe ranai sîhambo aboedimareanini, nga se ngüsüfoambe afurindo künde hawa ngafi,” mehu.

⁴⁹ Ai wataporimbo-randühi nünquambe, nindou mamî ai hifandira-randeimbîndî worambeahîndî tüküfi hu hoafiyuhî yahuya, “Sîhafî nimori ana yifimayo, nga se yamunde-randeimbî-mayu ranahambo tîngirifo dabadomboyafi,” mehuamboyo.

⁵⁰ Sisas ai rani hoafi ra himboriyu haya, Sairusimbo hoafiyunduhü yahuya, “Se

yihimbondamboyaŋi, nga anihondümbondowandanŋi animbo sihafi nimoriŋi ra aboediŋdimboe,” mehundo.

⁵¹ Ai nimorehi-mayo ranahandiŋi afindandiŋi worambe hu tüküfi haya moai nindou amuriŋi semündündürŋi worambe kefuendiŋi, nga Pita, Son, Sems asu nimoriŋiŋi hondafiŋiŋi aheimbo yangiriyo süngurearü haya mahüfu.

⁵² Nindou afindiŋi ranihü mamarei ranai nimoriŋi ranahambo hohoanimoyeiŋi aranhoafi-marhündamboyu Sisas ai yahuya, “Ai ana yifiyombo-yopoaniŋi, nga ngiriŋi aranhoafi-ndihünda,” mehuamboyei.

⁵³ Nindou ranai nimoriŋi yifimayo ra fifirihindiŋi, raniamboyu Sisasimbo tikifinambo-rhorühŋi tirifoefe hoafimayahünda.

⁵⁴ Nga ai nimori-mayo ranahandiŋi warihü kikihamündü hoafiyundowohü yahundoya, “Nimoriŋi akidou, se botiyafo,” mehundo.

⁵⁵ Asu ahandiŋi yifiafiŋi ranai hihirife ho fiambe farifehüyo asukai botimefeyo. Raniyo Sisas ai nimoriŋi ranahambo sesi sahünda yahu haya hoafimayundürŋi.

⁵⁶ Asu hondafiŋiŋi ai hoeirineanda mayoa mahepünafi-neandamboyu Sisas ai rani-moatükuniŋi tükümeŋefeyo ranahambo “Nindou ngörümbo yowaniŋi hoafi-poaniŋi,” mehu.

9

Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbimbo koamarihepuri

(Matyu 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi 12 ranahamumbo mborai yahupuri hürühepuri haya moaruwai nendi asu munḡuambo aḡüni aboediferambo ḡḡiniḡndi adükarı masagapurı.

² Raniyu God ḡḡiniḡndi hifandarandi ranahambo wataporımboyo asu aḡüni aboediferambohünda koamarıhepuri.

³ Ai ahamumbo yare hoafiypurühi yahuya, “Sihamundi hoahoḡḡo ranambe se yowani nımınımi, arü, sesi, kaki, asu hoearı yimbu-ane ra ndowandümoemo.

⁴ Se nini-worambeyo afareafundi ra moanı se rani worambe yaḡḡiri nımandımo mbundu botındafu ḡgomo.

⁵ Nahi homondanı nındou ai sihamumbo worınıfepurıkoate-ndeianı ana, asu se ḡḡoafi ra hınıḡḡıḡndu houmbo ḡḡomondühi yiriḡḡıḡndi hifi hasüfi ra kükıboadu houmbo ḡḡgomo ranaheimbo God ai moaruwaimbo-mbıreandürı yaho refe nafuiyo-ndürımböḡḡnda,” mehupuri.

⁶ Raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai ranihü hınıḡḡıru houmbo homo munḡuambo ḡḡoafi ranambe Godıḡndi hoafi ra wataporımborundühi nındou aḡḡüniḡmbo-yeimbiḡmbo aboedırundürı marundı.

*Herot ai afıḡndi hohoanımomayu
(Matyu 14:1-12; Mak 6:14-16)*

⁷ Gariri-yafe adükarı bogori Herot ai munḡuambo moatükunı tükümeḡfeyo ranahambo hoafi ra himborıyu haya, afıḡndi hohoanımomayu. Ai yare hohoanımomayu ra, nındou bıdıḡiri ai rarihi hoafiyeihı seiya, Son

hundürüra-randeimbi ai yifihündi botimefiyu masei.

⁸ Asu bidifiri ai seiya, “Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi Eraisa ai yihofombo-so tükumefiyu.” Asu awi bidifiri ai seiya, “Nindou mamí Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi horombo hondü manügu ranai yifihündi botimefiyu-ane,” maseiamboyu.

⁹ Herot ai yare hoafiyuhi yahuya, “Ro sopo Sonindi mbiro ra kiki maríhehini. Asu nindou düdi nda ai yahurai ro hoafi nda himboriyaha tükumefiyu. Asu ahambo hoeifimbo samboanahi,” mehu.

*Sisas ai 5,000 nindumbo sesi masagadüri
(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Son 6:1-13)*

¹⁰ Kraisindi hoafi sowandümo homorundeimbi ai hihiriyafu homo Sisasimbo-so tüküyafu munguambo moatükuni ai ramarundi ranahambo wataporimbo-maruri. Raníyu ai süngure sepurümündü haya Betsaida ngoafinambo ai yangiri nimarimbo mahomo.

¹¹ Nga asu awai nendi afindi ranai Sisas nahanafiyu mahu ranahambo türüfoaríhi hehimbo-wambo, ai süngumaríhorí hei. Raníyu asu ai aheimbo mborai-mborainduri hiníngireanduri haya, God nginindi hifandarandi ranahambo wataporimbo-marandi. Asu nindou didíyei angunümbi-mayei aheimbo aboedimareanduri.

¹² Hüfíhamindi hürimíndoambe, süngrurürundeimbi 12 ai ahambo-so tüküyafu hoafiyomondowohü yahomoya, “Se nindou

ndanaheimbo koar+hawandüran+ mb+hei. Ranan+imbo asu ai hei adükar+ ngoaf+hüyo asu h+imboran+yo ran+hü apofond+yo asu ses+yo ra kokomb+ri-hündamboane. Ndan+hü ana nindou n+imar+koate-yohane,” mehomu.

13 Ran+yu asu Sisas ai ahamumbo hoaf+yupurü+ yahuya, “Sean+imbo ses+ ra aheimbo ndabudürü,” mehuamboemo. Asu ahambo yaru hoaf+yomondü+ yahomoya, “Roana hondahüfeim+ bret-anemo asu kin+ ak+dou yimbu-anafan+ ran+ yang+r-ane si+hehumboayef+. Asu muḅguambo nindou ranaheimbo se homo ses+ pem+yomo saf+imboyaf+ hohoan+moayafa?” mehomu.

14 Nindowenih+ ran+hü mamar+imo ra 5,000-yomo. Sisas ai ahambo süḅgrurü-rundeim+ ahamumbo hoaf+yupurü+ yahuya, “Nindou ranaheimbo hoaf+nd+mondüran+ an+imbo ai 50, 50-ndahi mb+mari-amboane,” mehupur+.

15 Ran+yomo ahambo süḅgrurü-rundeim+ memo ai h+imbor+yomo houmbo nindou ranaheimbo ran+süḅgumarundüra mamarei.

16 Ran+yu Sisas ai hondahüfeim+ bret+yomo asu kin+ yimbumefan+ ra semündü haya, sünambe h+imboyu hafuhü ses+ ranahambo-hünda God+imbo h+h+firür+ mbura, bret kin+ h+fi+ire ahambo süḅgrurü-rundeim+imbo nindou-mayei ranaheimbo yimbufe-ndür+imbohünda masagapur+.

17 Nindou ranai ses+ ra sahüsi muḅgu par+hindüh+yei, asu Sisas+nd+ süḅgrurü-rundeim+ ai ses+ bi+d+fi+ri bi+d+fi+ri kor+moyo ra 12 wambür+ tüküru madüburafundi.

*Pita ai Sisasimboya nindou ndanana God
dibonimayu Kraisani mehu*

(Matyu 16:13-19; Mak 8:27-29)

¹⁸ Mamimbo Sisas ai ahand-amboani Godimbo didibafiyuhü nimaruwane, asu ahambo süngrurü-rundeimbi ai, ai-babidimbo mamarimo. Raniyu ahamumbo düdufipurühi yahuya, “Nindou ai wamboya ai düdi seia?” mehu.

¹⁹ Asu simbori ahambo hoafiyomondühi yahomoya, “Bidifiri ai Son sapo nindou hundürürarandeimbi-mayu-ani sei. Bidifiri ai shambo seiya ai Eraisa-ani maseiamboyei, asu bidifiri ai Godindi hoafi hoafiyu-randeimbi horombo hondü manüngu ranai yifihündi botimefiyu-ani masei,” mehomondo.

²⁰ Raniyu asu ai ahamumbo simbori hoafiyupurühi yahuya, “Asu se ra wambo nünguru hohoanimoyomo ro didiyaha?” mehuamboemo. Asu Pita ai ahambo simbori hoafiyundühi yahuya, “Seana Krais-anafi nindou God ai diboniyunini hininigi-mareanini nindou aboedambo-fendürimbohünda,” mehundo.

*Sisas ai yifinda mbundaha yifihündi
botindaheamboyah yahu wataporimbomarandi*

(Matyu 16:20-28; Mak 8:30; 9:1)

²¹ Raniyu asu Sisas ai rani hoafi ranahamboya, “Se nindou ngorumbo yowan hoafindiamboemo,” mehupuri.

²² Asükaiyu ahamumbo yare hoafiyupurühi yahuya, “Nindou Hondü ai ana asübusümbi tinirifo afindi ndemündühi animbo ahambo

bogorɪ nindou-anemo Godɪmbo sesi sɪhou-rundeimb-anemo asu ahɪnũmbɪ hohoanɪmo yamundu rundeimb-anemo ranai yɪboarukondurɪmboemo. Ai ahambo hɪfokoandũwuranɪ yɪfɪndũmbuisɪ, ŋga asu ai ŋgɪmɪ sindu mbunda sũnguna yɪfɪhũndɪ botɪndɪfimbui,” mehu.

²³ Ai munɟuambo aheimbo hoafɪyundũrũhɪ yahuya, “Nindou dɪdɪyei ai wandɪ sũngu hombo hohoanɪmondeihɪ ana, asu ai ahei hohoanɪmo ra hɪfɪnambo-ndɪhi hehi nɪmɪ keimbɪ karɪhendeimbɪfɪhɪ yɪfɪmbo noundahi hehi munɟuambo si aho ra wambo sũngumbɪrɪhɪndɪramboane.

²⁴ Nindou dũdi ai ahandɪ yangɪrɪ nɪngo hohoanɪmo ra ahandɪhoarɪ hɪfandarandɪ ana, ai awarɪndɪhoemboe. Ŋga asu nindou dũdi wambohũnda ahandɪ yangɪrɪ nɪngo hohoanɪmo ranahambo moanane ehu ana, ra gedũhɪ nɪngomboe.

²⁵ Nindou mamɪ ai ratũpurɪ-yuhũmbo munɟuambo moatũkunɪ napo hɪfɪndanɪhũndambo ra gugurareandɪ ana, asu ahandɪhoarɪ awarɪndɪhembui, ŋga nũngunde ahambo mafandɪhera?

²⁶ Nindou dũdi ai, roanahɪ asu wandɪ yamundɪfe hoafɪ ranane ranahambo amoanɪngayu ana, asu ro-amboanɪ nindou ranahambo Ape, ro, asu sũnambeahɪndɪ nendɪ babɪdɪ yɪhoefɪ ŋgɪnɪndɪ hɪmboamupuimbo-randeimbɪ kapeihũ kosahambe amoanɪngɪndɪhũnɪmboyahɪ.

²⁷ Ro sɪheimbo anɪhondũmboanahɪ nda hoafayahandũrɪ, nindou bɪdɪfɪrɪ dɪdɪyei ndanɪhũ anɪboadei ranai ana yɪfɪkoate yangɪrɪ nɪmboei-ambe God ŋgɪnɪndɪ hɪfandarandɪ ra

hoeindihimboyei,” mehundüri.

*Sisasindi fi ranipoanambo fiyoweimbi
tüküme feyo*

(Matyu 17:1-14; Mak 9:2-13)

²⁸ Sisas ai rani hoafi ra hoafiyu haya, 8 si howane, ai Pita, Son asu Sems ahamumbo sepurimündü haya hifi wafunambo Godimbo didibafifembo mahafu.

²⁹ Ai Godimbo didibafiyuhü nüngwane asu ahandi ngusumboari ra ranipoanambo fiyowohüyo asu ahandi hoeari ra kifohi hamindiyowohü si nahurai tüküme feyo.

³⁰ Raniyo asu rani-simboani Moses, Eraisa ai Sisas-dibo wataporiyafandühi manimbafani.

³¹ Nindou yimbu ranai himboamupuimbo-randeimbi kapeihü tüküyafine henamboyafani asu Sisas ai Godindi ratüpur moendifih Serusarem ngoafihü yifimbo-mayu ranahambo ai-babidi wataporimemo.

³² Pita ai ahandi ngunindi yimbu Son asu Sems ai ahamumbo yapombo himbomarapura mapomo. Asu himboari birihomo hoeirundane, Sisasindi himboamupuimbo-randeimbi si ranambe nindou yimbu ranai-amboani yahurai ai-dibo manimbafani.

³³ Moses Eraisa ai ndeara hombo safani henambo-yafandane, Pita ai Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, “Adükari, aboedane ndanihü amarefisi, nga sibir dago ngimi hündihupurimboane, shambo ngorü, Mosesimbo ngorü asu Erasambo ngorü.”

Pita ai yare hoafi+mayu ra ai ndore fifire hayamboyo poani hoafi+mayu.

³⁴ Ai rani hoafi ranahambo yare hoafi+yuambe mburüngai ranai piyo gabudi-mafoareapura, asu ai yi+himbomemo.

³⁵ Raniyo asu hoafi ranai mburüngai-ambeahindi tüküfihi yahoya, “Wandi Ni+morani nda, ro ahambo di+bonimayahando-ani. Se ahandi hoafi himborindimo,” meho.

³⁶ Rani hoafi ra ho k+kamindoambe Sisas ai yangiri ranihu manüngu. Pita, Son, Sems ai rani-simboani nini-moatükuni hoeimarundi ranahambo nindou ngorumbo moai nini hoafi hoafi+yomo.

Sisas ai ni+mor moaruwai nendi flambe ni+marindoweimbi aboed+mariri (Matyu 17:14-21; Mak 9:14-29)

³⁷ Ngörü sina hifi wafu ra hini+ngiru houmbo hanimondani, ni+morehi nindowenih afindi ranai Sisasimbo nafini hoeimarihori.

³⁸ Nindou mam, ni+morehi nindowenih afindi-maye ranambeahindi ai Sisasimbo pukuna hoafi kari+hoehü yahuya, “Nindou yamundo-randeimbi kari+hasi. Se sühüfi ni+mor wandi hoeiri+wor, nga wandi mam ndearani nda.

³⁹ Moaruwai nendi ai ni+mor ranahambo kikihi-safirimindühane asu ai hepünüfi heiyu arandi. Moaruwai nendi ranai ahambo yabadi+ri wakirerihane asu yahamo kasiau wutüpuariyu arandi. Ai ahandi fi ranahambo mungunambo moaruwaimbo-rerihane asu ahambo ni+mai hini+ngifi hombo sisamindarandi.

40 Ro sɪhambo sɪngurunɪni-rundeimbi rana-hamumbo hɪti-hɪtimarihapuri moaruwai nendi ranahambo raguanambofembo, ŋga ai ŋgiri raguanambondundi,” mehundo.

41 Asu Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Nindou nda se ana an+hondümbofe hohoan+mokoate-yeihanei, asu sihei nɪngo hohoan+mo ra moai ndorihoayo. Nɪngun+mbimbo awi ro se-babidimbo nimbombo sihei nimbori ra mandaham+ndiha? Nimori sɪhafi ra ndühi sowar+ndifi sühüfi,” mehu

42 Nimori ranai süfuane moaruwai nendi ranai serimindi hifi+hü purapoaporeri siheri haya yabad+mariri. Ŋga asu Sisas ai moaruwai nendi ranahambo ŋgin+ndi hoafiyundo haya nimori ranahambo aboediriri mbura ahandi afindambo hihiriri maserügudo.

43 Ran+yei asu muŋguambo nindou-mayei ranai God+ndi ŋgin+ndi adükar+ ranahambo mahepünehindi.

Sisas ai asükaiyu yifindamboyahi yahu wata-porimbo-marandi

(Matyu 17:22-23; Mak 9:30-32)

Muŋguambo nindou ranai Sisas ramare-andi ranahambo afindi hohoan+moyeihi nimbоеiambe, ai ahambo sɪngrurü-rundeimbimbo hoafiyupurühi yahuya,

44 “Ro nine-moatükuni sihamumbo haponda hoafehapuri ndanahambo mitan+ndündümboemo. Ŋgiri amıtata Nindou Hondü ndanahambo nindouyei wariwami hin+ŋgin+ndihori,” mehu.

⁴⁵ Nga asu ahambo sünggrurü-rundeimbi ai rani hoafi ranahandi nimindi ra moai fifirundi. Rani hoafi ra ahamumbo dibo menjoro wambo ai moai ndoru türüfoarundi. Nga asu ai Sisasiombo düdufembo ra yihibomemo.

*Nindou düdi adükarayu
(Matyu 18:1-5; Mak 9:33-37)*

⁴⁶ Sisasiombo sünggrurü-rundeimbi ai nindou düdi adükarayu yahomo houmbo simbori hoafimemo.

⁴⁷ Sisasi ai fifireandi nibe hohoanimo ahamundi ngüsüfoambe amaro raniombo. Raniyu asu ai nimori akidou serümündü ahandi ngirifafini pamariri.

⁴⁸ Raniyu ai hoafiyuhi yahuya, “Nindou düdi ai nimori akidou ndanahambo wambohünda hohoanimoayundo ana, wambo amboani hohoanimoynu-ndiruhani. Nindou düdi ai wambo hohoanimoayundi ana, asu nindou sapo wambo koamarihendira makosahi ahambo amboani hohoanimoynu-ndohani. Nindou düdi ai sihamundi mbüsümo akidou hamindayu ai-ani moani adükari hamindi hondayu,” mehu.

*Nindou düdi sihefimo moaruwaimbo-fekoate-
ayu aiana sihefi ngunind-ani
(Mak 9:38-40)*

⁴⁹ Raniyu asu Son ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Adükari, ro hoeirihundani nindou mamai sihaf ndürnambo moaruwai nendi raguanambomareanda, ro ahambo rani-moatükun raguana-mbofembo yowani masahundo. Ro ahambo ramarihuri ra nimboe sapo ai moai sihambo süngureanini ro rawehundi nou,” mehu.

50 Sisas ai Sonimbo hoafiyundühi yahuya, “Se yowanî ahambo yowanî yahondopoanî, sapo nindou düdi ai simborî sîhamumbo hoafiyopurîkoate-ayu ranai ana nindou “sîhamundani,” mehupurî.

Samariahündi ai Sisasimbo ahei ngoafina hombo yowanî masei

51 Sisas ai God sowana hafombo si ranai ndeara akimî tüküfeyoambe, ai Serusarem ngoafinambo hombo hohoanîmomayu.

52 Ranîyu ai munḡuambo moatükunî ahambo yimunḡurîfembo nindou bidîfirî horombo koamarîhepura homo Samaria ngoafihü tükümfundi.

53 Nḡa asu nindou ranî ngoafihü ranai moai Sisasimbo mborai sahündo ai Serusaremnambo mahuwambo wambo.

54 Sisasimbo süḡgurürü-rundeimbi nindou, Sems, Son ai ranî ngoafihündî ramehindî ranimbo hoeirîne hena hoafiyafandühî safanîya, “Adükari, ro sünambeahîndî hai ranahambo hoafîndehani kosi nindou ranaheimbo moaruwaimbofendürîmbo ra se yifirîndafanî ana, randîhoa?” masafandamboyu.

55 Ranîyu asu Sisas ai ahafanîmbo hîhîrîfi ḡḡinîndî hoafîmayupîrî.

56 Ranîyomo asu ai ranîhünda ḡgorü ngoafina mahomo.

*Sisasimbo süḡgufe hohoanîmo
(Matyu 8:19-22)*

57 Ai homondühîyomo nafîni nindou mamî ai Sisasimbo yare hoafiyuhî yahuya, “Se

nininiyo ahafi ra roana moani sishambo yangiri süngundihanini-mboyahi,” mehuamboyu.

⁵⁸ Asu Sisas ai ahambo hoafiyuhi yahuya, “Nimambeahindi yafori ana ahandi hifi ambe ra mbaningo ai ho aporambo, asu ndu ai ngerümb-anei, nga Nindou Hondü aiana fondikoate-ani ai ho ahandi mbiro bidagorife aporambo ra,” mehu.

⁵⁹ Nindou ngorü-mayu ranahambo Sisas ai hoafiyundühi yahuya, “Se wambo süngundandiri,” mehundo. Nga asu ai ahambo yare hoafiyundühi yahuya, “Adükari, awi ro nga wandi apembo hifi-kandihini heheambo asu sünguna ngamboyahı,” mehu.

⁶⁰ Nga asu Sisas ai ahambo yare hoafiyundühi yahuya, “Nindou yifiyeimbi ai aheihoari yifinimoko ra hifi kambirihindamboane, nga seana ngafi God nginindi hifandarandi ranahambo animbo wataporimbo-ndandi,” mehu.

⁶¹ Nindou ngorü ai hoafiyuhi yahuya, “Adükari, ro sishambo süngundihanini-mboyahi, nga awi ro nga wandi fikminindimayei ranaheimbo asürü ahinindihearü mbundihambo animbo süngundihainimboyahi,” mehu.

⁶² Sisas ai ahambo hoafiyundühi yahuya, “Nindou mamı ai nımı hitandühi daboarani kefuai himboayu ana, God nginindi hifandarandi ranahambo ngiri ratüpurindu,” mehundo.

10

Sisas ai 72 nindou ahandi ratüpurimbohünda

koamar+hepur+

¹ Süngunambo Adükari ai 72 nindou d+bon+yu mbura, ahamumbo boatei yimbu-yimbure n+ne ŋgoafi sapo ai hombo yahuhayambo-mayu rani+ ŋgoaf+n+ koamar+hepur+.

² Ai ahamumbo yare hoafi+yupurühi yahuya, “Nümbürambe sesi af+nd+ burayo ranai ndeara muŋgu süfi yaŋg+rayo, ŋga asu sesi ranahambo yimuŋgurife gugur+fembo nindou ana af+nd+yopoan+. Ran+ambo-hündambo an+imbo asu se nümbür+ aharambür+ ranahambo d+d+baf+ndafundan+ an+imbo asu ai ses+ ra yimuŋgurife gugur+fembohünda nindou af+nd+ saf+ koamb+r+hepuramboane.

³ Hapoana se ŋgomo, ŋga awi se himbor+yomo! Ro s+hamumbo sipsip wei nahurai yafori+ harümb+ n+imboeambe nou koarar+heheapuri+.

⁴ Se kaki sand+ferambo arü ak+douane, napo arü ane, asu su yirambe k+k+foefemboane ndowandümbemo, ŋga yowan+. Asu se nindou naf+n+ hoeindundürühi aheimbo war+ furüboadundürühi watapor+imbo-ndür+imboemo, ŋga yowan+.

⁵ Se n+n+ worambe-yomo afareafundi+ ra, boatei randu hoaf+nd+mondühi an+imboya, ‘Nindou ndani worambe amarei se ŋgusüfoambe afur+nd+hi künd+hindi,’ mb+s+imo.

⁶ Nindou b+d+f+r+ rani+ worambe ŋgusüfoambe afur+fe kife hohoan+imombo yifir+yeimbi n+mandian+ ana, nindou aheimbo-so ŋgusüfoambe afur+fe kifeimbi hohoan+imo s+hamundi-mayo ra mbeyangoro-amboane. Nga

asu wanayo ana, ranî hohoanîmo sîhamundi-mayo ra asükaindo sîhamundi hîhîrîfe mbîhowamboane.

⁷ Se moanî worî mamî ranambe yangîrî nîmandîmo. Nindou ranî worambeahîndî ai nîni-moatükunîyo ndehûpuranî se ranî worambe yangîrî sesî dowadümo hoe ndîmîndîmo ndundî. Nga se worîni worîni-po-ndîmboemo.

⁸ Nîni ngoafîhüyo se tüküyafundanî nindou ai sîhamumbo ndahûpurümündî worîni ndîhipuranî ana, se moanî nîne-moatükunî ai sîhamumbo püpimarîhindî ra dowadümo.

⁹ Asu ranî ngoafîhü anğünümbî nindou amarei ranaheimbo aboedîndundürühi hoafîndomondürühi anîmboya, 'God ai ngîni ndî hîfandarandî ranai ndeara sîheimboso akîmî tüküfemboane,' mbîsîmo.

¹⁰⁻¹¹ Nga asu se nîni ngoafîhüyo homondanî nindou ranai sîhamumbo sepurîmindî worîni fekoate-ndeianî ana, asu ranî ngoafîhü se ngomo nafîni ni ngomombo aheimbo hoafîndomondürühi anîmboya, 'Sîhei ngoafîhündî hîfi hasüfi yihoefî tînarîfihî apeni ngô ra sîheimbo hütimbo-hündamboane püpürîfafoarîhundî. Nga awi se randîhi fîfirîndîhindî God ngîni ndî hîfandarandî ranai ndeara akîmî tüküfemboane,' mbîsîmo.

¹² Ro sîhamumbo rarîhe hoafehapuri, Godîndî yîbobofembo si tüküfeyoambe ana, sîheimbo tînrîfo Sodomîhündî ranaheimbo tüküfeyondürî ra ngasünde haya moaruwai hamîndî tükündîfemboe.

*Anihondümbkofekoate-yeimbi nindou ana
hipoan+himboe-mbou-anei
(Matyu 11:20-24)*

¹³ Hipoan+himboembou-anei Korasin+hündi se! Hipoan+himboembou-anei Betsaidahündi se! Siheimbo moaruwai hamindi tükündifendürimboe. Asu ro hepünifeimbi moatükuni sihei ngoafihü ramarheandi rahurai Tair ngoafihü Saidon ngoafihü rambarheambonana, nindou rani ngoafihündi ranai horombonambo animbo moaruwai hohoanimo hin+ngiri+hi hehi didiboadorihi nimarei. Rananimbo ai hasüfi yihuruyei mbur+hümbo nimarei sapo roana yihoeft moaruwai hohoanimo ranahambo hin+ngiri+humboanefi sei hehi.

¹⁴ Nga asu Godindi yibobofe si tüküfeyoambe ana, Tair ngoaf-ane Saidon ngoaf-ane ranaheimbo ana ngiri afindi hamindi t+jirifo tükündifeyo, nga siheimbo ana n+ne moani afindi yahurai hamindi t+jirifo tükümandifendüri.

¹⁵ Asu Kaperneam se ra sünambe ndüri adükari mandahümündiyo? Wani yangiri-ane ana! Siheimbo ana hifini safi pindeandürani gadeimboyei!” mehu.

¹⁶ Ai ahambo süngrurü-rundeimbimbo hoafiyuhi yahuya, “Nindou düdi ai sihamundi hoafi himborayu ana, wandi hoafi amboani himboriyuh-ani. Asu nindou düdi ai sihamundi hoafi himboriyo hefe semindikoate-ayu ana, asu wandi hoafi ngiri himbondu haya ndemüdu. Asu nindou düdi ai wandi hoafi himboriyo

hefe semindikoate-ayu ana ai ngiri Nindou düdi wambo koamarihendiri ahandi hoafi amboani himborindu haya ndemüdu,” mehu.

72 nindou ai hihiriyafu mahomo

¹⁷ Nindou 72-memo ranai hihifi-hihifi kameihi hihiriyafu homo tüküyafu hoafiyomondühi yahomoya, “Adükari, sihafü ndüri dükarihunda moaruwai nendi ranai yihoefti hoafi himboriyei marihündi!” mehomo.

¹⁸ Sisas ai simbori ahamumbo hoafiyuhi yahuya, “Ro hoeirihendanü Satan ai sünambeahindi wabürüsü nahurai pımayu.

¹⁹ Awi se himboriyomo, sapo ro sihamumbo amoasiriyo hifitanıyo ranıwamı pütapıyo hombo ngınındı masahapur-ane. Asu sihamundı hürütümbındı ngınındı ngasünde-andeımbı ngınındı masahapurı. Nga ranımböhündambo anımbı sihamumbo ngiri nınımoatükunı moaruwaimbındeapurı.

²⁰ Sapo moaruwai nendi sihamundı hoafi himborımayei ranımbı se yowanı hihifi-hihifındımbıemo. Nga sapo sihamundı ndüri sünambe pare masıhepurı ranımböhündambo anımbı hihifi-hihifındımo,” mehupurı.

Sisas ai Afındambo didıbafımefindo (Matyu 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Ranıyo asu ranısimboanı Yıfiadı Aboedındı hihifi-hihifi ranai Sisasındı ngusüfoambe tüküfehüyo, asu ai yare hoafiyuhi yahuya, “Ape, sünambe-ane asu hifi ndanıhü-ane se Adükar-anafı. Ro sihambo hihifarıhanını ra

nimboe sapo nindou fifirihî mburihü didiboado-rihehindeimbi-mayei aheimbo rani-moatükunî ra dibonapîro mbura, asu nimorî akidibou nahurai-mayei aheimbo nafuimefîndürî raniimbo-hünda. Yinî, Ape se rani-moatükunî refembo yifirayafi,” mehu.

²² Sisas ai hoafiyupurühî yahuya, “Wandî Ape ai wambo munguambo moatükunî nginîndî ra masendîrî. Nindou didî ai moai Nimor-ayu ndanahambo fifirirî, nga Afîndî ai yangîr-ani fifirirîmboayu. Asu nindou didî ai moai Afîndambo fifirirî. Nga Nimorî aiani asu nindou didemo Nimorî ai ahandîhoarî dibonîmayupurî sapo Godîmbo fifirîfi hoafîmbo-memo ai yangîr-anemo fifirumboemo,” mehu.

²³ Raniyu Sisas ai hîhîrîfi nüngumbo ahambo süngrurü-rundeimbi-memo ranahamumbo-poanîmbo yangîrî hoafiyupurühî yahuya, “Nîne-moatükunî se sîhamundî hîmboarînambo hoeiarundî rani-moatükunî ra nindou ai-amboanî hoeiareandî ana, ai hîhîfi-hîhîfîmbiyu-wamboane!

²⁴ Ro sîhamumbo nda hoafehapurî, Godîndî hoafî hoafiyomo-rundeimbi-yomo asu bogorî nindou-yomo ai nîne-moatükunî haponda se hoeiarundî ndanahambo ai hoeifembo mehomo-yosî, nga ai moai hoeirundî. Asu ai nîne hoafî se hîmborayomo ranahambo amboanî hîmborîmbo mehomo-yosî, nga asu ai moai hîmborîyomo,” mehupurî.

Sudahündambo Samariahündî ai mafarîherü

²⁵ Suda-yomondî ahînümbî hohoanîmo yamunde-randeimbi nindou ranai Sisasîmbo refî

hoeifimbo tüküme fiyu. Ai yare hoafi yuhi yahuya, “Yamundo-randeimbi, ro nüngundi heandühi koadürümbo yangiri ni ngombo hohoanimo ra mandahamindaha?” mehuamboyu.

26 Asu Sisas ai simbori ahambo hoafi yuhi yahuya, “Asu nüngureamboyo Baiborambe hoafimayoa? Nüngundo se rani-moatükuni ranahambo hoeindo fifirimandowanda?” mehuamboyu.

27 Asu nindou-mayu ranai hoafi yuhi yahuya, “Adükari aiana sihei God-ani, rani-mboanimo se ahambo sihei yifiafi, nginindi, hohoanimo ranambo ngusüfo pandihori. Asu sihei wandafi ranaheimbo amboani ngusüfo pandihinduri sapo se sihei fimbo ngusüfo pararihindi nou,” mehu.

28 Asu Sisas ai simbori hoafi yuhi yahuya, “Se anihondümbo-anafi hoafayafi. Se randowandühi animbo yangiri ni mboamboyafi,” mehundo.

29 Nga asu ai Sisasimboya ai adükari fifireandeimb-ani yahuhaya ahambo düdufinduhi yahuya, “Nindou düdi ai wandi wandafayua?” mehundowamboyu.

30 Sisas ai simbori hoafi yundühi yahuya, “Mamimbo nindou mamai ai Serusarem ngoafihündi botifi haya Seriko ngoafina hanuwane, hühmbühüni nindou ai nafini mburindümo houmbo hoeari napo ahandi hirifoarundowohü asu ahambo bubururi yifimbo yangiri sihawuri-houmbo ndamefundü.

31 Rani-moatükuni ranai refeyowane Sudahündi Godimbo sesi sihai-randeimbi nindou ai nafi rani-süngu mahanu. Nga asu

nindou ranai hoeirira mayowamboyu himbori nafi wakiramündü tüküfi haya mahanu.

³² Nindou mamî Godimbo sesî sîhai-randeimbî Rifai sîrîhündî ai mahanu. Ai süngunî hanü nindou ranahambo hoeirira mayowamboyu himbori nafi wakiramündü tüküfi haya mahanu.

³³ Ranîyo asu nindou mamî Samariahündî ai nafi ranî-süngu mahanu. Ai hanü nindou buburürî masîhawurî ranahambo-so tüküme fiyu. Asu ai nindou ranahambo hoeirira mayoa ahambo hîpoambo afîndî hîpoambomarürî.

³⁴ Samariahündî-mayu ranai hüfu ahandî fikîmî tüküfi orif hîsî werî hoeyo asu wain hîsî hoeyo ra buburura horîmayo ranîwamî kare mbura hoearî goesürînambo himondîmarîherü. Ranîyu ai nindou ranahambo serümündî ahandî dongi-mayo ranîwamî nandi serümündü haya, nindou fandîhi apoei-rîhündeimbî worîna mahanu ranîhü semündî ho hîfandîyo nîmarîmbohünda.

³⁵ Ngorü sina Samariahündî-mayu ranai kaki sepurîmündî hu nindou tüküyahi apoei-rîhündeimbî worî hîfandîra-ndeimbî-mayu ranahambo sagadowohü yahuya, ‘Nindou ndanahambo se dîdîboardondîworî. Se ahambohünda kaki pütîayafî ana, ro asükainda hîhîndahe dügühî sîhambo hîhîndîhe ndahanînimboyahî,’ mehundo,” mehu.

³⁶ Sisas ai asükaiyu düdufindowohü yahuya, “Se sîhafî hohoanîmonambo nindou ŋgîmî ra düdi wandafî ranahambo ŋgusüfo paririmbayua?” mehuamboyu.

³⁷ Ai hoafîyuhî yahuya, “Nindou sapo düdi

ai ahambo hanü hipoamborirühi mafar+herü ranai-ani,” mehindowamboyu. Asu Sisas ai simbori hoafiyundohü yahuya, “Se ngaf+ moani rani süngundowandi,” mehundo.

Sisas ai Mata Mariambo hu hoeimareap+i

³⁸ Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbi babidimbo nafi homondühi ai ngoafi mam+ Mata ni+marümb+ rani ngoafihü tüküfiyuane asu ahambo serim+ndi worin+mareri.

³⁹ Mata ai akidimbüyo hayamboyo ahandi ndüri ra Maria ai sifo Adükar+ndi yir+k+m+ ni+marimbo ahandi yamundife hoafi wataporimbo-arandi ra hihimborimayo.

⁴⁰ Nga asu Mata ai af+ndi ratüpur+ worambe engoro ranahambo tinjambo-yowohüyo ai moai ngusüfoambe ndore küreandi. Ai ahambo-so ho hoafiyondowohü yahoya, “Adükar+ seana awi moai wandi akid+ ranai hini+ngireand+ran+ munguambo ratüpur+ wand-amboan+ rarawar+handi ranahambo ana hohoan+moyaf+yo? Se hoafiyaf+ndoan+ animbo ai sini wambo mbifar+hend+i,” mehindowamboyu.

⁴¹ Asu Sisas ai simbori hoafiyundowohü yahuya, “Mata, Mata, seana munguambo moatükun+ ranahamboanafi af+ndi hohoan+moyaf+h+ ngusüfoambe ndofe kifekoate-ayafi.

⁴² Mam+ moatükun-ane adükar+ ham+ndayo. Maria aiana aboedi moatükun+ ham+nd-ane ai warife sem+ndimboayo. Rani-moatükun+ ranai ahandi warambeah+ndi ng+r+ hündühümüdi,” mehundo.

11

Sisas ai Godimbo didibafifembo hohoanimo yamundimareandi

(Matyu 6:9-15; 7:7-11)

¹ Mamimbo Sisas ai ngoründühi didibafiyuhü manüngu. Ai didibafiyu kikamünduane, asu ahambo süngrurü-rundeimbi mamiranai hoafiyundühi yahuya, “Adükari, se yihoefimbo didibafiyorambo ra Son ai ahambo süngrurü-rundeimbimbo ramareapuri nou yamindowamuni,” mehuamboyu.

² Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se ndandu didibafi-ndafundühi animboya, ‘Ape, sifahifi ndüri ra moani ahinümbimbeyowamboane.

Sifahifi nginindi hifandarandi ra mbikosowamboane.

³ Muñguambo si ro sesi semindimbo hohoanimoayefi ra se ndawamuni.

⁴ Yihoeffi moaruwai hohoanimo ra amboawi mbisafimuni,

ro-amboani muñguambo nindou yihoeffombo moaruwaimbo-rhimuna, amboawi asahundüri nou.

Asu se yihoeffimbo ninimoatükuni refe hoeifemunimboayo

ranambe ndowandifimuni ngamboyafi,’ mbisimo,” mehu.

⁵⁻⁶ Raniyu asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Asu se sifahifi ngunindi-mayu ranahandi worina nimbimbusümondühi hafifi hoafiyafindowohüya, ‘Wandafi, se wambo bret ngimi sawapuri, nimboe sapo wandi ngunindi ai

nafimbo süni tükümeñiyu, nga ro ai sesimbo sesi-koate-anahi.'

⁷ Nindou worambe amaru ranai rande simbori hoafinduhüya, 'Yipuri pariheamboanahi, nga se wambo tiñiriifo ndawandiri-mboyafi, nga ragu moeindani ngafi. Roana nimir babidimbo fondiñü apoefi. Ro ngiri botindahe sihambo nini-moatükuni amboani ndahanini,' mbüsümbui.

⁸ Ro sihamumbo hoafiyahapuri, wori aharamburi ranai botindüfi nini-moatükuniyo mbonimbo-maramüdu ra worambeahindi fufundamüdi dagadombui. Nindou ranai ahandi ngunindi ranahambo farhefimbo rareandühiyupoani, nga düdu-düdupo-marürambo ranimbo dagadombui.

⁹ Ro sihamumbo hoafehapuri nda, düdundafundan animbo God ai sihamumbo dagapurümbui. Kokoarundi animbo hoeindumboemo. Yipurifihi pirakopirakondundan animbo yipuri ranai sihamumbo sübüdhoemboe.

¹⁰ Anihondane, muñguambo nindou düdi-düdufi arandi hu-animbo ai ndemündümbui. Nindou düdi ai kokoara hu-animbo ai hoeindeambui. Muñguambo nindou düdi ai yipurifihi pirakopirakoara hu-animbo ahambo yipuri ra sübüdhoemboe.

¹¹ Asu sihafiri nimir ai kini sao sei hehi düduehindi ra se harinendi madabuduriyo?

¹² Asu sihafiri nimir ai songo sao sei hehi düduehindi ra asu se aheimbo hifitanji madabunduriyo?

¹³ Se moaruwai hohoanimoyomo-rundeimbi

nindou-anemosi, nga asu se s̄hamundi n̄imori ranaheimbo aboedi moatükun̄i sabudür̄i arundi. Mam̄i yahurai-ane nindou did̄iyei Ape s̄nambe amaru ahambo düduehindi ana, Yifiafi Aboedi dagadür̄umbui,” mehu.

Sisasimboya moaruwai nendi-yafe bogori Bersebur̄indi nḡin̄ind̄inamboane ratüpur̄iyu arandi masei

(Matyu 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Mam̄imbo Sisas ai moaruwai nendi hemafoareandi nindoundi fiambe n̄imar̄imbo nindou ranai watapor̄ikoate-yu maranda. Nindou ranahandi fiambeah̄indi moaruwai nendi ranai kos̄ifoendüh̄iyo, asu nindou-mayu ranai watapor̄imayu. Raniyei n̄imorehi nindowenihi ranai mahepün̄ahindi.

¹⁵ Nga asu nindou bid̄if̄iri ai hoafiyeih̄i seiya, “Sisas ai moaruwai nendi-yafe bogori, ahandi ndür̄i Bersebur, ahandi nḡin̄ind̄inambo moaruwai nendi ra nindouyei fiambeah̄indi raguanambore arandi,” masei.

¹⁶ Asu nindou bid̄if̄iri ai Sisasimbo refe hoeifimbo seihehi hohoan̄imoyeih̄iya, “Ai God̄indi ratüpur̄iyo rawareandi ra nafuimbohünda hepün̄ifeimbi moatükun̄i ramb̄ire-ndamboane,” masei.

¹⁷ Asu Sisas ai ahei hohoan̄imo ra fif̄ireandür̄i haya hoafi-yundür̄uh̄i yahuya, “Nindou did̄iyei ngoafi mam̄i pap̄irihi n̄imareimbi ranai yimbumbore ȳibobore haya yifiarayo ana, nḡiri aboedi n̄imboei. Asu nindou mam̄i rani worambeah̄indi ranai yimbumbore ȳiboborihi

mburihü aheihöari yifiaraye ana, ngiri aboedi nimboei.

¹⁸ Asu Satanindi nendi ranai yimbumbore yibobore haya ahafehoari yifiarayo ana, asu nüngunde mamühi nginindi maningoa? Se wambo seiya, 'Ai ana moaruwai nendiyei bogori ahandi ndüri Berseburindi nginindinamboani moaruwai nendambo hefoare arandi,' masei.

¹⁹ Asu ro Berseburindi nginindinambo moaruwai nendi ra raguanambo-mbarihea mbonana, asu sihei nendi ai dade nginindinambo moaruwai nendi ra raguanaboru arunda? Sihei nendi ranai siheimbo yibobondundürühi sihei hoafi ra anihondüyopoani mbisimo nafuindimboemo.

²⁰ Nga asu God ai ahandihoari wambo nginindi ra sendiran ran nginindinambo moaruwai nendi ra raguanambo-aritheandi ana, awi se randihi fifirindhindi God ai nginindi hifandarandi ra siheimbo-so tüküfemboane.

²¹ Nindou hari nginindi ai munguambo yifari niminehoari gugure haya ahandi wori rana-hambo hifandarandi ana, ahandi munguambo moatükuni ranai aboedi yagodimboe.

²² Nga asu nindou ngorü hari nginindi hondü ai tüküfi nindou rani-dibo yifariyafanimbo ahambo hifinamboariri ana, nindou munguambo nindou fehefe yifariimbo napo ra fufundamündühi asu ahandi-mayo napo munguambo ra nindou amurambo yibobondearümbui.

²³ Nindou düdi ai wandi ngunindiyupoani ehu aiana wambo yihoaruko-reandirühani. Asu

nindou düdi ai wambo farihendüri hefe nindou ranaheimbo gugurifendüri-koate-ayu ana, ai aheimbo waribadandüri wakindearümbui,” mehu.

*Moaruwai nendi ranai asükaiyo tüküme feyo
(Matyu 12:43-45)*

²⁴ Sisas ai yahuya, “Moaruwai nendi nindou-mayu ranahandi flambeahindi makosifoendi ranai nine hifi niñondi anango raninambo ranihü warihefe nimarimbo kokora howohane. Ai fondi ra mam-amboani hoife koate-ayo ana, ai ahandi hoari hoafindowohü animboya, ‘Awi ro asükainda wandi horombodidi wori hiniñgimaritheandi raninambo hihirindahe nga,’ mbisimboe.

²⁵ Asu ai ngo wori ra hoeindeanda moani aboedi yihoarihefe didiboado-yimindümbi fondarimboe.

²⁶ Rananimbo asu ai ngo moaruwai nendi 7 bidifirambo fihindamindindüri ngo ai mamani rani worambe nimandeimboyei. Moaruwai nendi süngu tükümehindi ranai moaruwai hamindi-ndeimboyei. Munguambo ai nindou-mayu ranahandi flambe gugurindahi nimandiani animbo nindou ranai horombo mamaru nahurai nimarikoate moani moaruwai hamindi hondü nimandümbui,” mehu.

*Nini nindou ai anihondümbö hihifi-
hihifimandei*

²⁷ Raniyo asu Sisas ai rani hoafi ra yare hoafiyuambe nimorehi mamani ai nimorehi nindowenihifi afindi mengoro rani mbusümo botife Sisasimbo hoafiyowohü yahoya,

“Nĩmorehĩ ndanai sihambo wakĩramĩndĩnĩnĩ mbura tĩtĩhũmaranĩnĩ, ranai ana hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩmbeyo-wamboane,” mehoamboyu.

²⁸ Asu Sisas ai siĩborĩ ahambo hoafĩyundũhĩ yahuya, “Nĩdou dĩdĩyeyi ai Godĩndĩ hoafĩ hĩĩborĩyeyi mburĩhũ ranĩ-sũnguarĩhindĩ aianĩmbo hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩmbeyeyi-amboane,” mehu.

Nĩdou bĩdĩfĩrĩ ai Sisasĩmbo hepũnĩfeimbĩ moatũkunĩ refembo dũdumehĩndo

(Matyu 12:38-42; Mak 8:12)

²⁹ Nĩmorehĩ nĩdowenĩhĩ afĩndĩ ranai tũrehowohũ ahambo akĩmĩ kakĩmarĩhomĩndeyi heiamboyu aheimbo hoafĩyundũrũhĩ yahuya, “Nĩdou hapondanambe anĩmboeyi ndanai ana awi nĩdou moaruwai hamĩnd-aneyi. Ai ana hepũnĩfeimbĩ moatũkunĩ hoeifemboaneyi hohoanĩmoayeyi sapo wamboya ai anĩhondũ Godĩndĩ ratũpurĩyo ratũpurayu yaho fĩfĩrĩfembohũnda. Nĩga asu aiana ŋgĩrĩ nĩnĩ-moatũkunĩyo tũkefeyo ranahambo hoeĩndĩhindĩ, ŋga wanĩ. Aiana sapo nĩdou Godĩndĩ hoafĩ hoafĩyu-randeimbĩ ahandĩ ndũrũ Sonambo nĩne-moatũkunĩ tũkũmefeyondo ranĩ-moatũkunĩ yangĩrĩ anĩmbo hoeĩndĩhimboeyi.

³⁰ Mare yahuraiyo Godĩndĩ hoafĩ hoafĩyu-randeimbĩ nĩdou Sona ai Nĩnife ŋgoafĩhũ nĩdou amarey ranaheimbo yahurai-ane yaho nafuiyo-ndũrĩmbohũnda tũkũmefeyo. Mare yahurai-anĩmbo Nĩdou Hondũ ndanai-amboanĩ tũkũndũfĩmbui God ai nĩdou hapondanambe amarey ranaheimbo nafuiyo-ndũrĩmbohũnda.

³¹ God ai nĩdoumbo yĩbobofendũrĩmboayu ranĩ si tũkũfeyoambe anĩmbo bogorĩ adũkarĩ

nimorehi hifi wari kadüdanipoedi ai tükündife nindou hapondanambe animboei ranaheimbo nini-moatükunî ai moaruwai ramarihindi ranimbo papi-hoafindandürimboe. Ranimoatükunî refemboayo ra nimboe sapo ai adükarî bogorî Soromonindî ndofe fifirife hoafi himborimbo-hündambo ahandî hifi bidifiranî angunipoedi hiniŋgire haya masino. Nga ro siheimbo hoafehandürî nindou sihei mbusümo anüŋgu aiana Soromonimbo ŋgasündirümboani.

³² God ai nindoumbo yibobofe-mboayu ranî si tüküfeyoambe ana Ninife ŋgoafihündî nindou ranai botindahi nimboeimbo siheimbo papi-hoafindühürimboeyi. Ai refemboayei ra nimboe sapo Sona ai hoafi wataporimbo-maranda himboriyeyi mburihü moaruwai hohoanimo ahei ra hiniŋgimarihindi ranimbo-hünda. Nga asu ro siheimbo hoafehandürî sihei mbusümo nindou mamî anüŋgu aiana Sonambo ŋgasündirümboani,” mehu.

*Nindou-yafe hohoanimoambe si nahurai
(Matyu 5:15; 6:22-23)*

³³ Sisas ai yare hoafiyuhî yahuya, “Nindou didî ai moai ram hai ra yimundîhi mburihü wambürî hoarehî dibonapirühi rihündî, nga wanî. Aiana moanî sapo yimundîhi mbundihümbo nimoamo fondiwamî nindihindanî animbo si ranai boakiboadeandanî nindou didiyeyi worambe fandahindühî hoeindihimboeyi.

³⁴ Sihei himboarî ra sihei hohoanimo ranahandî ram hai nahurai-anendürî. Asu sihei himboarî ra aboedayondürî ana, sihei hohoanimoambe si ranai

boak+boadeandür+imboe. Nga asu sihei himboari ranai moaruwaiayo ana, sihei hohoan+moambe nimb+ bündearümböe.

³⁵ Ran+imbohündambo an+imbo se hibad+ihümbo, nga asu sihei hohoan+moambe si amaro ranai nimb+indeamboe.

³⁶ Asu munguambo hohoan+moambe sihei flambe ranai si yang+ri boak+foareandühi gorügoan+n+ nimb+ nimar+koate-ayondür+ ana siheimbo si ranai boak+boade-andür+imboe ram hai si boakafoareand+ nou,” mehu.

Sisas ai Farisi nindouyomo asu ah+nümb+ hohoan+mo fifirundeimb+ bogoriyomo ahamumbo pap+hoaf+marapur+

³⁷ Sisas ai wapor+imbora mbura asu Farisi nindou mam+ ai hoaf+yundühi yahundoya, “Dügüfi dagoade-nd+hoamboane,” mehundo. Raniyu asu Sisas ai hüfu far+fi sesi fond+hü mamaru.

³⁸ Raniyo asu Farisi nindou ranai Sisas war+ popaikoate nimarü sesi ra masesuwa hepün+mefiyu.

³⁹ Adükari ai hoaf+yundühi yahuya, “Farisi nindou seana hoe s+mindi hip+ri asu sesi foefe sesi hip+ri ra moanambüh-ane ndoru popoaiar+hoemo. Nga s+hamundi wagabeyahi ana hümbuhün+ hohoan+mo asu munguambo moaruwai hohoan+moane amaropuri.

⁴⁰ Seana hih+indi hohoan+mo-yomondeimb-anemo nimboe sapo God weindan+ naf+marandi ai wagabe-amboan+ naf+marandi.

⁴¹ N+ine hohoan+mo aboedi s+hamundi ngusüfoambe amaropuri ranambo nindou

didiyei nīne napo mbonimbo-arihūmūndi ranaheimbo fandīhaundūrī. Rawarundī animbo asu sihamundī munḡuambo moatūkunī ra aboedī yangirīndimboe.

⁴² Farisi se hīpoanīmboembou-anemo! Nīmboe sapo seana munḡuambo akīdībou sesambefembo moatūkunī wambifī nahurai ranane se yimunḡurundūmo mburu asu 10 ranahandī ḡgorū bīdīfirī ra Godīmbo yīboboru asīhoemo. Nḡa seana mbumundī hohoanīmo asu Godīmbo ḡgusūfo pefembo hohoanīmo ranahambo hīnīḡīrumboanemo. Se ranī hohoanīmo ra afīndī hohoanīmo-ndīmondūhī asu se ḡgorū ahīnūmbī ra hīnīḡīfe poanī.

⁴³ Farisi, se hīpoanīmboembou-anemo! Nḡa seana Suda-yafe rotu worī ranambe bogorīmbofe nīmarīmboanemo hohoanīmoemo. Asu nīndou ai sihamumbo nīndou afīndī hīmboahū hīhīfī-mbīrīhūmuna yahomo houbmoanemo.

⁴⁴ Se hīpoanīmboembou-anemo! Se hoeifekoateimbī yīf-ambe nahurai-anemo. Nīndou yīf-ambe ranahambo fīfirīfekoate ranīwamī hei hehi asu ranīnambo moaruwai tūkūmehīndī. Yahurai-ane sihamundī moaruwai hohoanīmo wagabe ragu amaropurī ranai nīndou-yafe hohoanīmo moaruwaimbo-ndeandūrīmboe,” mehu.

⁴⁵ Nīndou mamī ahīnūmbī hohoanīmo fīfirīreandēimbī ai hoafīyuhī yahuya, “Yamundo-randeimbī, se ranī hoafī Farisimbo hoafayafī ranana yīhoefombo kameihī moaruwaimbo-rowamunūhanafī,” mehuamboyu.

⁴⁶ Asu Sisas ai hoafīyuhī yahuya, “Ahīnūmbī hohoanīmo fīfirīrūndēimbī,

Se hipoanimoembou-anemo. Seana nindou bidifiriyei daboahamindiwami nimboreimbi mbisahümüندی yahomo houmbo hüputüpuründümo nandundühanemo. Asu seana ngiri akidou-amboani warı pandundi nimboreimbi moatükunı aheiwami manandundi ranahambo farıhefendürı hefe semindimbo, nga wani.

47 Se hipoanimoembou-anemo! Nga seana Godındı hoafi hoafiyomo rundeimbi sıhamundı amoaı mamı hifokoa-marupurı ranahamundı yifambe yihururu arundı.

48 Seana nafuiyomo-ndühanemo, sapo sıhamundı amoaı Godındı hoafi hoafiyomorundeimbimbo hifokoamarüpuri ranahambo aboed-ane yahombo. Nimboe sapo ai ahamumbo hifokoamarüpuri, nga se ahamundı yifambe yihururu arundı.

49 Asu aboedı ndorıhoayoweimbi hohoanımo Godındı-mayo ranai hoafiyowohü yahoya, 'Ro Godındı hoafi hoafiyomorundeimbi asu hoafi sowandümo homo-rundeimbi ra koandıhe-heapurani bidifiri hifokoandupurimboemo, asu bidifirambo moaruwaimbo-ndüpurimboemo,' meho

50 Munğambo nindou hapondanambe ai hütiyomo Godındı hoafi hoafiyomorundeimbi hifikoamarüpuri. Horombo God ai hifi nda nafırandambe peyo haya sinimbo hapondadıdı nimorehi nindowenihı burayei aheimbo yagodimboe, nga rani süngumbo anımbı tıngırıfo ndahümundimboyei.

51 Ai nindou hifokoako-marüpuri Aber

nünguwanî piyo haya sinî Sekaraia nünguwanî kîkîre hîniŋgîmareandî. Nga asu ranahambo Godîmbo sesi sîhefe fondîkîmî Godîndî worambeyo kefoaru marundî. Muŋguambo moaruwai hohoanîmo ranahandî hûti ra nindou hapondanambe burayei aheimbo ranî süngumbo anîmbo tîŋîrîfo ndahûmündimboyei.

⁵² Ahînümbî hohoanîmo fifîrundeimbî, se hîpoanîmboembou-anemo. Nga seana fifîrîfe aboedî semîndîmbo-mayo ranahambo yipurî papîru hîniŋgîrundühanemo. Nga seana sîhamundîhoarî kefoundühyomo-poanî, nga asu bîdîfîrî ai kefoefe fifîrîfe semîndîmbo seianî-ane asu se nafî gûrarundûrî,” mehu.

⁵³ Sisas ai worî nîmarümbî ra hîniŋgîre hayambo hu-ane ahînümbî hohoanîmo yamundu-rundeimbiyomo asu Farisiyomo ai ahambo moaruwaimbo-rüwurühi düdüdümarurî.

⁵⁴ Ai ahambo refi hoeifiyuwanî asu aboedî sîmborî hoafîkoate-nduanî ahambo papîhoafîndîhurî yahomo houmboemo ramarüwurî.

12

*Farisi-yomondî yimbu yafambeimbî
hohoanîmo ranahambo hîbadümbö
(Matyu 10:26-27)*

¹ Nindou afîndî tausen gugureandühyo asu sîmborî tîŋarî yipütapürîmayei. Ranîyu asu Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbîmbo boatei hoafîyupurühi yahuya, “Se Farisi-yomondî fufudîgoyo-randeimbî moatükunî yis ranahambo hîbadümbö. Ro hoafayahî ranana ahamundî

yimbu yafambeimbi hohoanimo ranahambo anahi hoafayahi.

² Nĩne-moatũkunĩ munũguambo hapondanambe gabudambe engoro ranana asu sũngunambo weindahĩ gabudĩwamĩ nĩmoamo yagodĩmboe. Asu nĩne-moatũkunĩ munũguambo dĩbo meũgoro ranai weindahĩ fifĩnde fifĩndendamboe.

³ Nĩne-moatũkunĩ nĩmbĩ nĩmaroanĩ hoafĩmayei ra asu si peyowohũ hĩmborĩndeimboyei. Asu nĩne-moatũkunĩ se-dĩbo yipurĩ parĩhi hehi hoafĩ sĩmoasĩnambo wataporĩmbo-marĩhũndĩ ra weindahĩ worĩ bogĩmondĩwamĩ nĩmboeimbo pukũna hoafĩndeimboyei," mehu.

*Sĩhĩrĩ Godĩmbo yangĩrĩ anĩmbo yĩhĩmbo-ndĩhurĩmboane
(Matyu 10:28-31)*

⁴ "Wandafĩ mamĩ, ro sĩheimbo hoafehandũrĩ, nindou fi hoearĩ yangĩrĩ hĩfokoaru arundĩ ranahambo se yĩhĩmboyopoanĩ, ŋga asu ŋgĩrĩ yifiafĩ ana hĩfokoandundĩ.

⁵ Ŋga ro daboe yĩhĩmbombo ra sĩheimbo hoafĩndamboyahi. Godĩmbo se yĩhĩmbondei sapo ai anĩmbo hĩfokoefe mburĩmbo hai ŋgoafĩnambo koarĩhefe rambo ŋgĩnĩndeimbayu ranĩmbo-hũnda. Anĩhondane, mamĩ ranahambo yangĩrĩ anĩmbo yĩhĩmbondefomboane.

⁶ Ndu akĩdou hondahũfeimbi ra yimbu toeanambo yangĩr-ane pemĩyei sahũmũndi arĩhũndĩ. Ŋga asu God ai ŋgĩrĩ mamamboanĩ mĩtanĩndamũndu.

⁷ Ŋga asu God ai nũngunũmbĩ mbĩrĩnanĩyo sĩhafĩ mbĩroambe amaro fifĩreamboani.

Ran+imbo-an+imbo se y+h+imbo-ndeimboyei, seana God+ind+ h+imboahü ndu ak+idou ranaheimbo ngasündi-hindür+imboanei,” mehu

Sih+r+ y+h+imbokoate Sisas+ind+ ndür+ weindah+ hoaf+ndefomboane

(Matyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Sisas ai hoaf+yuh+ yahuya, “Ro sihamumbo hoafehapuri nindou düdi nindou h+imboahü nüngumbo ro Sisas+imbo an+hondümbo-r+hin+imboanah+ ehu ana, si+mbor+ nindou ranahand+ ndür+ Nindou Hondü ro God+ind+ sünambeah+ind+ nend+yomond+ h+imboahü nindou ranana wandani mb+samboyah+.

⁹ Nga asu nindou düdi nindou h+imboahü nüngumbo wamboya moai ahambo an+hondümbo-r+hin+ ehu ana, asu si+mbor+ amboan+ God+ind+ sünambeah+ind+ nend+yomond+ h+imboahü ai wand+yupoan+ mb+samboyah+.

¹⁰ Nindou düdi ai Nindou Hondümbo moaruwai hoafayu ana, God ai amboawi mbüsümbui. Nga nindou düdi ai Yifiaf+ Aboed+ ranahambo moaruwai hoafayu ana, God ai ng+r+ amboawi mbüsu, nga wan+.

¹¹ Ai sihamumbo rotu wor+nambo papi-hoaf+ h+imbor+yomo-rundeimbi asu bogori nindou-yomond+ h+imboahü ndowapundümo ngomondan+ ro nüngunahurai asu n+n+ hoaf+ hoaf+mandef+ mb+si+mo houmbo ranahambo af+nd+ hohoan+mond+imboemo.

¹² Mam+ ran+si+imboan+ an+imbo se n+ine hoaf+ hoaf+imbo ra Yifiaf+ Aboed+ ranai sihamund+ ho-hoan+moambe hor+inde dagapur+imboe,” mehu.

*Kakî afindeimbi nindoundi hihindi hohoanimo
kafoefe hoafi*

13 Nindou afindi gugure menoro ranambeahindi mamî ai hu Sisasimbo hoafiyuhî yahuya, “Nindou yamundo-randeimbi, se wandî amongoambo hoafindafanî ai apendi-mayo napo yîhoehî ra yîbobondîhoa-mîndembo,” mehuamboyu.

14 Asu Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Didî ai hoafîmayuwamboyo ro sîhafandî papî-hoafî himboriyohü yîbobofembo rana?”

15 Asukai hoafiyundurühi yahuya, “Se ndondîhi hîbadîhümbö, nga munguambo moatükunî semîndîmbo afîndî hohoanîmondîmboemo. Nga se ngîrî koadürü koadürümbo nîngo napo ranîfihî ndowandîfî,” mehu.

16 Sisas ai kafoefe hoafi ra wataporîmbo-randühîya, “Nindou napo afindeimbi mamî ranai hîfî ranîfihî nûmbürî hîfîreandanî afîndî safîmayo.

17 Nindou ranai aimbo nîmarü hohoanîmoyuhüya, ‘Ro nînî nûnüngundîheambo, nga nûmbürambeahîndî sesi ra kurîfembo fondi wanayo,’ mehu.

18 Ranîyu asu hoafiyuhîya, ‘Awi ro nda süngundîhea. Wandî sesi worî ra mungu birîboadîhe mbundîhambo mamî afîndî worîmbondîhî mbundîhambo wit asu amurî napo ra kundîheamboyahî.’

19 Rananîmbo wandîfimbo hoafîndahühîya, ‘Hapoana afîndî himboanî aho ra sesîmbo aboedî napo ra wanjei-ane. Nga nîmandefî sesi

ra dagudifi hoe ndimindefi raraondihundühi hihifi-hihifindefo,' mehu.

²⁰ Nga asu God ai hoafiyundühi yahuya, 'Seana ngusüfokoate nindou-anafi! Hapo nimbikoani animbo se yifindamboyafi. Nga asu nindou didi ai napo sihafimayo ndorandifi masihawandi ra mandemünda?' mehu.

²¹ Yahurai animbo nindou didiyei napo afindeimbayei aheimbo tükündifemboe, nga aiana Godindi himboahü napo-koate-anei," mehu.

*Ngusüfo pukiyowohü afindi hohoanimojo
hoango hoafi*

(Matyu 6:25-34)

²² Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbimbo hoafiyuhü yahuya, "Ro sihamumbo hoafehapuri nda, Se nini sesi madagudifi mbisimo asu nini hoeari yihoefti fi gabudimandihu mbisimo houbmo afindi hohoanimondimboemo.

²³ Yangiri niŋgo ranane adükari hamindayo, nga sesi ana moanane asukai fi-ane adükari hamindayo, nga hoeari ana moanane.

²⁴ Asu awi se ndu nimoamo ahahabodei ranaheimbo hoeirundüti. Ndu ranai ana moai nini-moatükunü hoari hifikarühi, sesi yimungurühümüdi hei worambe sihehi raraorihündi, nga aheimbo ana God ai sesi ra sagadüri arandi. Nga seana ndu ranaheimbo ngasündühi-ndürimboanei.

²⁵ Se ranimmoatükunimbo afindi hohoanimoayafi ranai ngiri fandiheninani akidou gedühi safi yangiri nimbafi.

26 Asu se akidou moatükunî yahurai ra ndofe hifandiyokoate-ayafi ra asu nüngundo adükari moatükunî ra hibadimandanda?

27 Nüngure hayamboyo wohî ahuriyei arihündî ra hoeiru, aiana moai ahei fimbohünda hoeari kakîyei asu ratüpurîyei rihündî. Nga ro sihamumbo hoafehapurî horombo adükari bogorî Soromon ai napo afindeimbiyu, nga ahandî yihuru aboedî yihurumaramüdu ra wohî ahurî ranai Soromonîndî yihuru ra ngasündeamboane.

28 God ai wohî hapondanî yangirî amaro ra hifihü hoeari yihurure hinîngireandühani, nga asu sümbö ana haiambe pifemboane. Se akidou anihondümbofe-koate-yomondeimbi God ai sihamumbo amboa hoeari yihurundeapurîmbui.

29 Se ninî sesimboyo mbisei asu ninî simindîramboyo mbisei hehi ranahambo afindî hohoanîmondei ngeimboyei, nga yowanî.

30 Godimbo anihondümbofe-koate-yeimbi ana mungu moatükunî ra semindîmboane hohoanîmoaye, nga Ape God ai fifireamboani se semindîmbo afindî hohoanîmoaye ra.

31 Nga God nginîndî hifandarandî ranahambo kokondundanî animbo ranî amboanî dagapurümbui,” mehu.

*Aboedî napo gugurife hohoanimo
(Matyu 6:19-21)*

32 “Sipsip afindîfurî ra se yowanî yihimbondeimboyei, nga ndühî sühüsi, sihei Ape ai siheimbo amboanî nginîndî hifandarandî ranambe hifandiyondürimbo yifirayu.

33 Se sihamundi napo ra kakifihî koandihou mbundu asu napo-koate-yeimbi ranaheimbo kaki ra dabuduri. Se kaki foefe hipiri yahurai ndowandümo nîmai moaruwaiyo rakoate-yoweimbi asu rananîmbo aboedi napo sünambe gugurîndundi. Ngiri sünambe ana fandîhoayo, ngiri hûmbuhûni nindou ndahûmündi asu süsîmbûmi ai dagüdi.

34 Sihei ngusüfo ana sapa nahi sihei napo yanğorîhi anîmbo kûndarûmbui.”

*Nafîndîhûmîndi nîmandimbo hîbadîhündî
(Matyu 24:45-51)*

35 “Se hoearî yihuru-rîhûmündi amarei nou nîne-moatükunî tüküfemboayo ranahambo hîbadîhündühi sihei ram ra yimundîhinda simbeyowamboane.

36 Se ratüpurîyei rîhûndeimbi nahuraindeihî asu ahei bogorîmbo nindou ai nîmorehî semîndîmbo si ra hu mbura asu hîhîrîfi huanî nou hîbadîhorî. Ai süfu yipurî fihî pîrako-pîrakondandanî nîmai yipurî sübüdîhehindî.

37 Asu ahei bogorî nindou ranai hu hîmboyuwani yapombofekoate yanğiri nîmarei ahambo hîfandarîhorî ana, ai hîhîftî-hîhîfîndei. Ro siheimbo anîhondûmboanahî hoafehandürî bogorî nindou ranai ahandî warîhoandarûmbî ngîsîharî hoearî ra yimundîhai mbunda hoafîndündüranî sesî fondîkîmî nîmandeianî düdî sesî dagadürûmbui.

38 Ratüpurîyei-rîhûndeimbi ranai nîmbî mbusûmomboyo asu si hoafîmboyo hîfandîhûmbo nîmareianî ahei bogorî nindou

ranai hu hoeiareandürî ana, ai hîhîfi-hîhîfîndeimboyei.

³⁹ Se fîfîndîhindî sapo worî aharambürî ranai nînî-sîmboanîyo hümbuhünî nindou tüküfemboayu ra fîfirareandî ana, tükündafu hümbuhünî-ndîmboemo mbüsî haya günde nîmandümbui.

⁴⁰ Ranîmboane se-amboanî hîbadîhümbö, ngâ Nindou Hondü ranai tüküfembo ra mîtanî-rîhümündi hehi hîdîbo-hîdîboyeiambe anîmbo kudümbui,” mehu.

Nindou ratüpurîyafanî-rînandeimbî aboedî asu moaruwai ranahafandî kafoefe hoafî

(Matyu 24:45-51)

⁴¹ Pita yahuya, “Adükârî hoafayafî nda yîhoefîmbo yangîrîyafî asu muᅅguambo nindoumboayafî?,” mehuamboyu.

⁴² Sîmborî Adükârî ai hoafîyuhî yahuya, “Nindou düdi ai aboedî ndore anîhondümbö fîfîreandeimbîyu haya aboedî ratüpurîyu randeimbeyua? Nindou ranahambo ahandî bogorî nindou-mayu ranai anîhondümbö-rirî hayambo wambo worambe sesînapo engoro ra hîfandîyohü ratüpurîyomo rundeimbî nindou ai sesî semîndî sîmboanî segupurî rambohünda kaboadirî hînîngîndirümbui.

⁴³ Nindou ranahandî bogorî nindou ranai worambe tüküfi hoeiriranî ratüpurayu ana, moanî afîndî hamîndî hîhîfi-hîhîfi-mbiyuwamboane.

⁴⁴ Ro sîhamumbo anîhondümböanahî hoafehapurî, bogorî nindou ranai nindou ranahambo ahandî muᅅguambo moatükunî

ranahambo hifandimbo bogorimbondirü hininḡindirümbui.

⁴⁵ Nḡa asu nindou ranai yare hoan+moyuhüya, 'Awi, wandi bogori nindou ranai ḡiri nimehünou hihirindüfi düdu,' yahu haya bodimondi ratüpuriyei rihündeimbi nimorehi nindowenih ranaheimbo bubuhaiyu sesi sesü bia ndümündü haya hihindi hohoanimondümbui.

⁴⁶ Nḡa asu bogori nindou ranahambo ahandi ratüpuriyu-randeimbi ranai mam simboani ḡiri tükündfiyu mbüsü haya hidibo-hidiboyuambe animbo tükündüfimbui. Rananimbo bogori nindou ranai bubundüri mbunda koandheiran ḡu nindou bidifiri himborikoate-yei rihündeimbi babidimbo nḡḡumbui.

⁴⁷ Ratüpuriyurandeimbi ranai ahandi bogori nindou ai refembo yifirayu ra fifireandi, ḡa ai refekoate-yu, asu bogori nindou ai yifirayu süḡufekoate-ayu ana, bogori nindou ranai afindimbo bubundürümbui.

⁴⁸ Nḡa asu ratüpuriyu-randeimbi ranai ahandi bogori nindou yifirayu ra fifirifekoate-yu haya ndofe ratüpurikoate-ayu ana, asu yimumamimbo safi bubumboani. Sapo nindou didiyei afindi hamindi masahümündi ana, asu simbori afindi hamindi mbisehindamboane. Asu nindou ranahei warihü afindi hamindi asihendi ana, asu simbori afindi masihendi ra ḡgasündeandeimbi segodürimbo hohoanimombeye-amboane.”

Sisas ai nindou yikürübüfe-ndürimboyu

*makusu**(Matyu 10:34-36)*

⁴⁹ “Ro makosahî nda hîfî ndanîhü hai püpfemboyahî makosahî asu hai ranai yimbeyowa sahehea yifiar-ayahî.

⁵⁰ Nindou hoeambe hundürayei nou ro asübusî afîndeimbî hundürü-ndamboyahî, nga hundürü ra awi moai hundürüyahî ranîmboanahî ngusüfo sîhayahî.

⁵¹ Se randîhi hohoanîmondeihîya, ‘Ai ana yifiarî yifiarî hîfî ndanîhü engoro ra kîkîfembo makusu-ane,’ mbîseimboyei, nga wanî. Ro moai yifiarî yifiarî ranahambo kîkîfembo kosahî, nga nindou yikürübüfe-ndürîmboyahî makosahî.

⁵² Hapondanî peyo haya aho ra nindou mamî ai ahandî fikîmînîndî hondahüfeimbeimbayü ana, yîbobondahimboyei. Rananîmbo yimbumbündafe asu ngorü ngîmeimbîndei hehi sîmborî sîmborîndeimboyei.

⁵³ Rananîmbo yîbobondahi mbundîhü, nindowenihî nîmorî ai afîndambo asu afîndî ai nîmorîmbo hürütürî-ndamboyafanî. Asu nîmorehî ai ahandî nîmorehî nîmorî-dîbo sîmborî hürütürîndafe asu yamongoamîndoho ai sîmborî hürütürîndafe rarandeimboyei,” mehu.

Munquambo nindou nîne-moatükunî tükefeyo ranahandî nîmîndî moai fifîrîhindî

(Matyu 16:2-3)

⁵⁴ Sisas ai nindou afîndî ranaheimbo hoafîyundürühî yahuya, “Se hoeirîhindanî hüfîhamîndî hanuwanîpoedî hoenîmbarî sîfowanî hoeirîhindühî hoendîmboe seianî asu hoeyo arandî.

55 Asükai se hoeirihindaniŋ girisafinipoedi weri sifowani yahimondimboe seiani asu yahimoyo arandi.

56 Seana yimbu yafambeyeimb-anei, sapa se fifirihimboanei nine moatükunü hifini asu sünambe tükefeyo ra. Asu nimboe nine-moatükunü hapondani God ai ratüpurimayuwa tükefeyo ra fifirifekoate-ayeia?" mehu.

*Düdi sïhambo hoafimayunini dïbo hoafi dïdïboadondowandi
(Matyu 5:25-26)*

57 "Nimboe sïhafihöari yïbobofekoate-ayafi nine-moatükunüyo aboedayo ranahambo?"

58 Asu nindou ŋgorü ai sïhambo papi-hoafiyoninimbo mbüsü haya yïbobore-randeimbi sowana hoafi himborimbo ndemündüniniŋ ŋuanü ana, se nïmai ŋgafi nafini aboedi-aboedi-ndafineandi. Asu se refekoate-ayafandi ana sïhambo papi-hoafi ranini-randeimbi nindou ranai hoafi himboriyu randeimbindi warihüندانina, prisman ai karabusambe hinŋgندانinimbui.

59 Ro anihondümboanahi sïhambo hoafehanini, se rando nïmandifimbo kaki pemindafi mehomo simogodühi pemayafi animbo tükündaföamboayafi," mehu.

13

Nindou düdi anihondümbofekoate-ayu ana awarindïhoembui

¹ Rani-simboani nindou bidifiri ranai Sisasimbo rarihi hoafiyehiya, "Nindou Garirihündi bidifiri ai ninihondi hifokoaru Godimbo

sihoundane Pairat ai hifokoamareapuri. Raniyo asu ahamundi hori ra ninihondi hori Godimbo saimbo hifokoamarundi rani bitapire mamikarimayo,” masei.

² Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Rani-moatükuni tüküme feyo ra se rarhi hohoanimo yeiyan ahei moaruwai hohoanimo ra Garirihündi bidifiri ranahei moaruwai hohoanimo ra ngasündeamboyo?

³ Wani, nga ro anihondümboanahi hoafehandüri, Se shei hohoanimo ra didiboadofe-koate-aye ana, muŋguambo sheimbo amboani yahurai tükündifendürimboe.

⁴ Asu nunguriyei 18 nindou Siroamihündi aheimbo nimoei wori hoandari piyowohü hifokoamareandüri rana? Se rarhi hohoanimo yeiyan, Nindou worinambo hifokoamareandüri ranahei moaruwai hohoanimo ra Serusaremihündi bidifiri ahei moaruwai hohoanimo ra ngasündeamboyo?

⁵ Wani, nga ro anihondümboanahi hoafehandüri, se shei hohoanimo ra didiboadofe-koate-aye ana, muŋguambo se-amboani yifindeimboyei,” mehu.

Nimi hisiyo rakoate ranahandi kafeefe hoafi

⁶ Sisas ai mamikafoefe hoafi wataporimborandühi yahuya, “Nindou mamiahandi wain nübürambe süfuri nimindi ra hifimareandi. Raniyo süngunambo süfuri nimindi ra hisiyohüpo yahuhaya mahu, nga moai hisimamboani hoeireandi.

⁷ Raniyu asu nindou ranai ahandi nübürambe ratüpuriyu-randeimbi ranahambo hoafiyundühi

yahuya, 'Ro süfuri nımındı nda ɲgımı hımbanı sını hımboyarıhanda moai hısiyorandı, ɲga hitıboadowandı. Ai hısi-koate moanı hoangıre haya nıngombo nümbürı hıfı bıdıfırı gabudarandı,' mehu.

⁸ ɲga asu ahandı ratüpurıyu-randeımbı ranai sımborı hoafıyundühi yahuya, 'Rıtıfo, awi moanı mamı hımbanı nıngo hoeireandühi anımbı, ɲga hısimboyöhüpo. Asu awi ro nımı ranı-fıkımı hıfambı kakındıhi mbundıha, asu yafısühümü afümambe püpındıhi hoeındıheamboyahi.

⁹ Randıhe hoeındıheandane ɲgorü hımbanı ra hısiıdoanı ana, aboed-ane, ɲga hısi-koate-ayo ana, hitıfoefemboane,' ” mehu.

Sisas ai moanı ɲgoafımbı nımarımbı sıhı nımorehı mamı aboedımareandı

¹⁰ Sisas ai Suda-yafe moanı nımarımbı sı ranambe ahei rotu worambe yamundımareandı.

¹¹ Ranıyo ranıhü nımorehı mamı, 18 hımbanı ahandı fıambe moaruwai nendı nımarımbı amoefoe semındı haya homarandı. Asu ahandı daboadı hamındı ra fare hayamboyo asu moai mbumundı botıfe nıngorandı.

¹² Ranıyo Sisas ai hoeireanda mayoa mborai mehundowa mahowa hoafıyundühi yahuya, "Me, hapoana ɲgünımbomayafı ra aboedı anafı," mehu.

¹³ Sisas ai ahandıwamı warı manandeamboyo asu nımeöhınou mbumundı botıfe nıngombo Godımbı aboed-ani yaho ɲgüsüfo pamarerı.

14 Raniyo Suda-yafe rotu wori hifandandeimbi bogori ranai nginindimayu Sisas ai moani nimarimbo sihi nimorehi aboedimareandi ranimbo. Nindou ranai hoafiyuhi yahuya, “Sapo 6 si-ane ratupurimbo siayo. Nga sapo aboedifembo ana, ran si animbo refemboyosi, nga moani nimarimbo si ana yowan-ane,” mehu.

15 Adukari ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Seana yimbu-yafambeimbi nindou-anemo! Asu se moai sihamundi burimakau asu dongi ra munguambo si asu moani nimarimbo sihi ranamboani wofi fufurihounduri mburu hoe simindimbo sowandumonduri homo rundiyo?”

16 Nimorehi ro aboedimaritheandi, nda ai Abrahamindi nimor-ane, asu ahambo Satan ai 18 himbani kikihiramundi manungu-ane. Asu ro ahambo moani nimarimbo sihi aboedambofembo ra ahinumbiyo.”

17 Sisas ai yare hoafimayu-wamboemo asu ahandi hurutumbi-memo ranai amoaningambomefundi. Nga asu bidifiri afindi mengoro ranai aboedi moatukuni ramareandi ranimbo hihifi-hihifimayei.

Sisas ai hoar akidouhündi adukari tukufembo kafeefe hoafi hoafimayu

(Matyu 13:31-32; Mak 4:30-32)

18 Sisas ai hoafiyuhiya, “God nginindi hifandarandi ra nungunahurayowa? Asu ro nungundihe yibobomandhea?”

19 Ai rahuriane, nindou mam ai ahandi numburambe mastet hoar hambomo nahurai akidou hifireanduhani. Asu hoar akidou

ranihündi adükari tikoani nahurai niŋgowani,
ndu ai raniwami ŋgeramborühi arihündi,” mehu.

*Fufudogoyo-randeimbi moatükuni yis rana-
handi kafoefe hoafi*

(Matyu 13:33)

²⁰ Asükai Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Ro asükainda God ŋginiñdi hifandarandi rana-hambo nini-moatükunifih yibobomandihea?

²¹ Ni-morehi ai fufudogoyo-randeimbi moatükuni yis semindi haya wambürambe fraua bubufoare mbura yis ra babifoareandani fufudogoayo hafo nahuraiane,” mehu.

Nafitambe akidou naf ho

(Matyu 7:13-14, 21-23)

²² Sisas ai Serusareminambo huhüyu muŋguambo adükari ŋgoafi asu akidou ŋgoafi aheimbo wataporimbo-marandüri hu.

²³⁻²⁴ Nindou ŋgorü ai Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, “Adükari, yimbu maminiñdoui yangiri aboedambo-mandahindiyo?” mehuamboyo. Ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Yipurini nafitambe akidou ranambe kefoefembo hütihütindei, nga nindou afindi ai-amboani hütihüti-ndeimboyei ranambe kefoefembosi, nga ŋgiriñdeidei.

²⁵ Süngunambo wori aharambüri ai yipurini papareandi ana, se weindani nimboeimbo yipurifih pirako-pirako-ndihündühi animboya, ‘Adükari, yipurini sübüdühawamuni,’ mbiseimboyei. Nga simbori hoafindühiya, ‘Ro moai siheimbo fifirihandüri,’ asu ‘Se nahani-hündamboyei?’ mbüsümbui.

26 Rananimbo se hoafindafühiya, ‘Ro sedibo sesi sahusifi hoe simindefi asu yihoe fi ngoafi nafî hohü yamundowamunî marandî’ mbiseimboyei.

27 Asu ai siheimbo hoafindühi animboya, ‘Ro moai siheimbo fifirîheandürî, nga asu nahanihündamboyei? Andai ragu, nga seana moaruwai hohoanimoyei rîhündeimbanei,’ mbüsümbui.

28 Se aranindeihî asu yahafi hitîhündühi nimboeimboyei, nga Abraham, Aisak, Sekop asu Godîndî hoafi hoafiyomo-rundeimbi ai God hifandarandî ranambe nîmandeimboyei, nga asu siheimbo ana ragu moeindani pindîhirîmboyei.

29 Rananimbo nindou afîndî ai hüfihamîndî süfuwanîpoedî, hanuwanîpoedî, himborî yimbunîpoedî ai God ngînîndî hifandarandî ranambe sesi fondîkîmî tükündahi nîmandeimboyei.

30 Rananimbo nindou didîyei haponda adûkarîmboehindî aiana süngunambo akîdumbo-ndahimboyei, nga akîdumboehindî aiana süngunambo adûkarîmbo-ndahimboyei,” mehu.

*Sisas ai Serusaremimbo hîpoambo-marandî
(Matyu 23:37-39)*

31 Rani-simboani Farisi bidîfirî ai sîfomo Sisasimbo hoafiyomondowohü yahomoya, “Andai ndanühündambo ragu hafî, nga Herot ai sihambo hîfokoefenînimbo yahumboani!” mehomo.

32 Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Ngomo nindou sisîndîra randeimbi ranahambo

hoafindimo, nga hapo sümbo ana ro moaruwai nendi fiambe nimateimbi raguanamborihandürü asu nindou aboedamborihandürühi anahi. Nga asu ngimi si animbo wandi ratüpurü ra moendindi-heamboyahi.

³³ Asu ro hapo, sümbo, asangu ranana nafi ngamboyahi. Nga sapo Godindi hoafi hoafiyurandeimbi ana ngiri amurühi hifokoandüwuri, nga Serusaremthü animbo hifokoandü-wurimboemo.

³⁴ Serusarem, Serusarem! Seana Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi sishambo sowana koehefepura masinimo ra nimoeinambo hifokoaroapuri arandi. Ro afindimbo sishafi nindou ranheimbo kakaro hondi nitori gugureandürü mbanendi hoareharamindo nou mbanendi hoarehi-fendürimbo samboyahi, nga moai se yifiriyei.

³⁵ Haponda sishafi wori ranambe nini akidou-amboani yangorikoate wori yangiri hamindindimboe. Ro hoafehanini, se ngiri hoeindi-hindiri, nga ngombo se wambo randihi hoafindeihya, 'God ai aboedi-aboedimbiriramboane Adükarindi ndürinambo akusu nda,' mbiseimboyei," mehu.

14

Sisas ai nindou angünümbi aboedimariri

¹ Moani nimarimbo sihi Sisas ai Farisi bogorindi worambe sesi sesimbo mahuwa nindou ai ahambo ndorüwuri himboari safühimarüwuri.

² Ranihü nindou mamü yiriwarü fiyuweimbi mamaru.

³ Raniyo Sisas ai Farisi nindou-yomo asu ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi-yomo ahamumbo hoafiyuhiya, “Moani nimarimbo sihi ra nindou aboedifemboyo asu yowaniyo?” mehu.

⁴ Nga asu ai moai ahandi hoafi simbori hoafiyomo. Raniyo asu Sisas ai nindou ra serümündü aboediriri mbura koamaritherü.

⁵ Sisas ai ahamumbo hoafiyupuruhiya, “Sihamundi nimiriyoyo asu burmakauyo ai moani nimetri sihi feamongoambe pirayo ra nimai hümandihouyo asu wanimandiyo?” mehu.

⁶ Raniyomo asu moai ahambo simbori hoafiyomondo.

*Se yowani sihafi fimbo roana ndorihhe-
andeimb-anahi yahopoani*

⁷⁻⁸ Sisas ai hoeireapurane nindou sesi sesimbo hoafimayua tüküme fundi ranai nimarifondi aboedi hamindiwami nimarimbo hohoanimo-memonda yare hoafiyuhiya, “Nindou ngorü ai sihambo nimorehi semindambe sesesimbo hoafinduaningafühi ra se nimarifondi aboedühi ndowandimboyafi, nga nindou ndorihoeimbi ahambo amboani hoafiyomondowohüpo.

⁹ Nindou sihafanmbo yiboboambo hoafimayupira mahafani ranai düdü sihambo hoafindühiya, ‘Nindou ndanahambo sihafi-mayo fondi ra sabado,’ mbüsümbui. Randifiyuwan asu se amoaningindafi mbunda ngafi bidifirani fondiwami nimandimboyafi.

¹⁰ Nga sihambo hoafindeiani ngafühi ra fondi sapo akidou yahuringoahuri safi-mayo

ran+wam+ an+imbo n+mand+fi. Ranan+imbo s+hambo hoaf+mayun+na mahafi ranai ngu hoeindean+nani wani hoaf+nduhüya, 'Wandafi, fondi aboedühi ndan+wam+ sühüfi n+mar+fi,' mbüsüwan+ asu bi+d+fi+r+ amuri mafand+hind+ ranai s+hambo nindou adükar-ani mb+sei+hü ah+n+inde+imboyei.

¹¹ Nindou di+di+yei ai ahei fi botar+hind+ ana, God ai hi+fi+nambo-ndearümbui. Asu nindou di+di+yei ahei fi hi+fi+nambo-ar+hind+ ana, God ai aheimbo bot+ndearümbui," mehu.

Se tak+ni ndowand+imboyafi

¹² Sisas+imbo nindou hoaf+mayundoa mahu ranahambo hoaf+yundühi yahuya, "Hüfi+n+imboyo asu n+imbambeyo seses+imbo ra, se yowan+ s+hafi ngunind+, fik+m+n+ind+, boag+r+, s+hafi napo af+nde+imbi wandafi aheimbo yang+r+ mborai yahopoani. Asu s+imbor+ amboani ngorüs+imboani hoaf+nde+ian+ ngafani ses+ ndahün+n+imboyei.

¹³ Ranamboasi, nga se seses+ndafühi ra napo-koate-yeimbi, fi moaruwaiyeimbi, t+ngar+ moaruwaiyeimbi asu h+imboat+har+yeimbi aheimbo an+imbo mborai mb+safi.

¹⁴ Ranan+imbo God ai s+hambo aboedi-aboedi+ndea-n+n+imbui, n+imboe sapo aiana napo-koate-wambo asu ng+r+ s+imbor+ n+n+ ndehind+. Nga aboedi nindou ai yi+fi+hünd+ bot+yahind+ s+imboani God ai tak+ni dagan+n+imbui."

*Sisas ai n+morehi sem+nd+ s+imboani seses+imbo kfoefe hoafi hoaf+mayu
(Matyu 22:1-10)*

15 Mami simboani nindou mami sesi fondiwami Sisas-dibo nimarumbo God nginindi hifandarandi ranambe nimateimbo seses-ayei hoafi ra hmboriyu haya hoafiyundühi yahuya, “Nindou ranai hifi-hifimbeyei-amboane,” mehuamboyu.

16 Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Nindou mami ai afindi sesesimbo hohoanimoju haya nindou afindimboya ‘Mborai’ mehupuri.

17 Mami munguambo sesi sindi nafiramindoani ahandi ratupuriyu randeimbimbo hoafiyundowohü yahuya, ‘Nindou ro hoafimehapuri ranahamumbo sowana hafi hoafiyafipurühi animboya, ‘Mborai, munguambo sesi sindi nafiramindimboane’ mbisafi.

18 Nga asu munguambo nindou ranai moeimbo ngiri didefi mehomo. Nga ngorü ai boatei hoafindühiya, ‘Ro hifi pemiya heheambo wamboanahi nga hoeindhea samboanahi asu ro ngiri didihi,’ mehu.

19 Rani kim ngorü ai hoafinduhüya, ‘Roana burmakau 10 ratupurimbohünda pemiya heheambo wamboanahi nga randhe hoeindhea samboanahi, nga asu ro ngiri didihi,’ mehu.

20 Asu bidifiranambo nindou-mayu ranai hoafiyuhü yahuya, ‘Ro ana hapondani yangiri nimorehühi-yahe heheambo wambo ngiri didihi,’ mehu.

21 Raniyo asu ahandi ratupuriyu-randeimbi ai hifirifi hüfu ahandi bogorimbo nindou ai yiboaruko-memo ranahambo hoafimayundo. Raniyu asu bogori ai ngusüfoambe moaruwaiyuhü hoafiyuhüya, ‘Nimehünou

asükai ngafî munḡuambo adükari nafîhü asu munḡuambo akîdou nafîhü, napo-koate-yeimbî, fi moaruwaiyeimbî, yitîḡarî moaruwaiyeimbî asu himboatîhari ra fufondandîfîndürî düḡüfî, mehu

²² Süḡgunambo ratüpurîyu-randeimbî ai hoafîyundowohü yahuya, ‘Bogorî, ro ramarîheandî se hoafîmayafî süḡgu, ḡga awi fondî anîḡgo,’ mehuamboyu.

²³ Ahandî bogorî ai hoafîyundowohü yahuya, ‘ḡgafî tükündafö hawa akîdou nafî asu nîmambe nafî ḡgafühî hoeindowandürühî ana hütî hoafîndafanî mbüsühüsiamboane. Rananîmbo wandî fondî ra simonḡori-mbeyowamboane.

²⁴ Ro nindou weaḡgurühî hoafîmehapurî ra ḡḡîrî dîdai-amboanî wandî-mayo sesî ra aḡindeandî, mehu,” Sisas ramehu.

Nindou düdi ai Sisasimbo süḡgufembondühî ana ndonde hohanîmondu hoeindeandühî animbo

(Matyu 10:37-38)

²⁵⁻²⁶ Nindou afîndî ranai ahandî süḡgu tümareandamboyu asu aheimbo hîhîrîfi hoafîyundürühî yahuya, “Nindou düdi ai wambo süḡgureandîrühî asu ahandî hondafîndî, nîmorehî, nîmori, akohoandî rehîmamî aheimbo asu ahandîhoarîmbo amboa afîndî hohanîmoyuhü wambo akîdou-yaḡḡîrî hohanîmoayu ana, nindou ranai wandî süḡgureandeimbî-yupoanî.

²⁷ Nindou düdi ai wandî süḡgunambo ahambo tîḡîrîfo afîndî tükefeyo ranahambo moanane

yahu ŋgɪnɪndɪ nɪŋgokoate-ayu ana, ai wandɪ sɪŋgureandeimbi-yupoanɪ.

²⁸ Sapo se afɪndɪ hoandarɪ worɪmbombo hohoanɪmoayafɪ ra weaŋgurühɪ nɪmandɪfɪ hohoanɪmondafɪ nɪŋgunümbɪ kakɪnambo worɪ nda moendɪmandɪhinɪ mbɪsafɪ hohoanɪmondafɪ hoeindowandühɪ anɪmbo randowandɪ.

²⁹ Asu refekoate-ayafɪ ana, se kambohoanɪ yangɪrɪ fondo hɪnɪŋgɪndo hawa asu moendɪfekoate-ndafanɪ bodɪmondɪ ai sɪhambo tɪrɪfoefe hoafɪ-ndahünɪnɪmboyei.

³⁰ Ai randɪhi hoafɪndeihiya, ‘Nindou nda worɪmbo-marandɪyosɪ, ŋga moai moendɪreandɪ,’ mbɪseimboyei.

³¹ Adükarɪ bogorɪ nindou ŋgorü ai adükarɪ bogorɪ ŋgorü-dɪbo yɪfiarɪmbo hohoanɪmoayu ana, ai nɪmandü hohoanɪmondu hoeindeandühɪ anɪmbo rambüfiyuwamboane. Ai nɪmandü hohoanɪmondu hoeindeandühɪ anɪmbo 10,000 ami ra 20,000 ranahambo waŋgeimandɪyo.

³² Asu ŋgɪrɪnduhü ana, bogorɪ ŋgorü ai aŋgunɪyuambe anɪmbo nindou ŋgorü koandɪheiranɪ nɪmai hu hoafɪyuwanɪ asu aboedɪ-aboedɪ-mbeyafɪne-andamboane.

³³ Mamɪ rahurairane se muŋguambo moatükunɪ ranahambo ambe yahokoate-ayafɪ ana, ŋgɪrɪ se wandɪ sɪŋgurowandɪrɪ-randeimbi tükündafɪoandɪ,” mehu.

*Sisasɪmbo anɪhondümbɪ-fimbɪ nindou ana sor namɪ nahurai-ane
(Matyu 5:13; Mak 9:50)*

³⁴ Namî ana aboed-ane, nga namî ra budes-owani aparîkoate-ndoani ngîrî ahandî aparî ra koadürü koadüründife hîniîngîndîfeyo, nga wani.

³⁵ Namî moaruwai yahurai ana ngîrî nûmbûrambeahîndî sesi ranahambo fandîhendani aboedî tükündîfeyo. Asu ngîrî hîhamoe awai bitapîndîhu nûmbûrambe dîgehundî, nga wani. Nga nindou ai moani pindîhimboyei. Se dîdîyei hîmboambeimbayei ana, ndondîhi hîmborîndei.

15

Sisas ai sipsip mamî mafarîhoayo kafoefe hoafî hoafîmayu

(Matyu 18:12-14)

¹ Takis kakî sowandümo-rundeimbi-yomo asu nindou ai ranahamumbo moaruwai-anemo aseî ranîyomo ai munguambo sinîmo Sisasîndî hoafî hîmborî-memo.

² Ranîyomo Farisi asu ahînûmbî hohoanîmo yamundu-rundeimbi ai momorî hoafîyomondühi yahomoya, “Hoeiru, nindou ndanai moaruwai hohoanîmoyomondeimbi sepurîmündü hîniîngîreapurî mbura asu nîmarü aibabîdî sesi sowasümo arundî,” mehomo

³⁻⁴ Ranîyu Sisas ai ranî kafoefe hoafî ra hoafîyupurühi yahuya, “Nindou mamî ai ahandî 100 sipsip moanguî fandandeimbi-hündî asu mamî ai afarîhoayo ra nûngumandüfia? Ai amurî 99 ranaheimbo rande hîniîngîndeiranî wafuwamî wohî dagüdi wakîndîhindani anîmbo asu ngorü mafarîhoayo ranahambo kokonda wakîndeambui.

5-6 Nindou ranai sipsip mafar+hoayo-mayo ra kokora hoeiareandi+ ana nindou ranai ahandi+ sipsip ranahambo afindi+ hamindi+ hihifi+ hihifi+ndühi+ warambuh+wami+ nande ndemündü haya ngoafi+na ngumbui. Rananimbo ahandi+ ngunindi+ asu woriyimbu-r+neandeimbi+ ranaheimbo hoafiyuh+ya, ‘Se robabidi+ hihifi-hihifi+ndei, nga ro wandi+ sipsip mafar+hoayo ra asukai hoeir+heamboanahi,’ mehu.

⁷ Ro hoafehandüri, mare yahurai-animbo nindou düdi ai moaruwai hohoanimo hin+ngire haya aboedi+ hohoanimoayu ana, sünambe afindi+ hamindi+ hihifi-hihifi+ animbo tükünd+femboe. Nga asu nindou 99 aboedi+ hohoan+moyeimbi+ aheimbo ana ng+r+ yahurai hamindi+ hihifi-hihifi tükünd+feyo,” mehu.

Kaki mafar+hoayo kafeefe hoafi

⁸ “Nimorehi+ mam+ ai 10 kaki+ ambeimbi+ sepurim+ndoane asu mam+ p+mayu. Rananimbo asu ram yimunde mbunda y+hoar+ndo wak+ndeandühi+ kokonda hoeindeamboe.

⁹ Ai kokora hoeireandühi+ ahandi+ ngunindi+ asu woriyimbu-r+neandeimbi+ ranaheimbo hoafiyowohü yahoya, ‘Se robabidi+ hihifi-hihifi+ndei, nga ro wandi+ kaki+ mafar+hoayo ra hoeir+heamboanahi,’ meho.

¹⁰ Mare yahurai animbo, nindou moaruwai hohoan+moyumbü ai moaruwai hohoanimo hin+ngire haya aboedi+ hohoanimoayu ana, God+indi+ sünambeah+indi+ nendi+ ai hihifi-hihifi+ndimboemo,” mehu.

Nindowenih+ nimor+ ngoafi+ hin+ngire anguni mahu kafeefe hoafi

11 Raniyu Sisas ai hoafiyuhiya, “Nindou mamî ai nindowenihi nîmorî yimbumarapîrî.

12 Asu akîdî nîmorî ai afîndambo hoafiyuhiya, ‘Napo sapo wambombuimbi-mayo ra ndawandîrî,’ mehu. Raniyo asu afîndî ai napo ra nîmorî yimbumbo yîbobomareapîrî.

13 Raniyu asu moai amitata akîdî ai ahandî napo ra sagadûrî mbura ranîfihîndî kaki ra semündü mbura angunî ngorü hîfîna mahu. Ranûhî ahandî munguambo kaki mamîkare mbirîmafoareandî.

14 Ahandî munguambo kaki ra mbirîfoare hayamboyuane asu ranî hîfîhü sesî wanîyowohü asu nîmorî ranai worambe nînî kîkefoefekoate-yuhü wembombomayu.

15 Raniyu ai hu nindou mamî ngoafi aharîhündî ahandî ratûpurîyu randeimbîmbo-mefiyuwa asu nûmbûrîna koamarîheira moatei ginîrînambo moanguimbo mahu.

16 Asu nîmorî ranahambo nindou ngorü ai-amboanî moai sesî sagado raniyo wembomboyuhü nîmî hîsî hîpîrî moatei masahûsi ra sesîmbo hohoanîmomayu.

17 Asu süngunambo ndore hohoanîmoyuwa mayowamboyu, ‘Wandî apendî ratûpurîyomorundeimbi aiana sesî afîndî mbasîhoemo. Nga ndanîhü anîmboahî nda ro wembombo yîfîmbo yangîr-ayahî.

18 Ambe-hoango, nga ndûhî hînîngîndîhe hehea nga apembo hoafîndahandowohü anîmboya, “Ape, ro sîhambo asu Godîmbo moaruwai hohoanîmo-yahapîrîmboanahî.

19 Hapondani ana ro nindou aboediyahipoani, nga ngiri se wambo wandi nimori mbisafindiri. Nga moani se rando hinngindowandira sihafi ratupuriya rihandeimbi nahurai tukundaheamboane,” mbisamboyah,’ mehu.

20 Raniyu asu nimori ranai ranihu hinngire haya ahandi afindi sowana ndamefiyu. Ai anguni ngahi sunuambe afindi ai hoeiriruhi ahandi nimori ranahambo hipoambomariri. Raniyu asu afindi ai pipiyu hufu waru kafoariri haya wakikihimaruri.

21 Nimori ai hoafiyuhiya, ‘Ape, ro moaruwai hohoanimo-yamboanahi sihambo asu Godimbo amboani. Nga hapondani ana ro nindou aboediyahipoani, nga ngiri se wambo wandi nimori mbisafindiri,’ mehuamboyu.

22 Asu afindi ai ahandi ratupuriyomorundeimbimbo hoafiyuhi yahuya, ‘Nimehinou hoeari aboedi sowandumo sifomo yihuruwuri. Asu warambeahindi moatukuni kikifoaruwuri, yiri hoeari gudundo.

23 Asu burmakau nimori safeimbi maningo ra hifokoandu mandu houmbo animbo dagudifihumbo hihifi-hihifi-ndefomboane.

24 Wandu nimori nda yifimbomayuyosi, nga asu yangiri haponda anungu! Ai mafarahoayuyosi, nga haponda hoeiarihuri,’ mehu. Raniyo ai sesesi-yomonduhi hihifi-hihifimemo.

25 Asu amongo nimori ai numburambe nungu mbura worikimi huane gita hoafiyowohu heirumemo ra himborimayu.

26 Raniyo asu ratüpurïyu-randeimbi mamimbo düdurirühi yahuya, 'Ninimboe ndana?' mehuamboyo.

27 Asu ratüpurïyu-randeimbi ai hoafiyundowohüya, 'Sihafi amond-ai aboedi tükümefiyu, nga ranimboyo ape ai burmakau nimori mamï safeimbi hifokoare mande hayambo sahusifühi hihifi-hihifayefi,' mehu.

28 Ranïyo asu amonjo ai nginindirürühi moai sesesi-mayei ranambo hu, nga wani. Raniyo afindi ai hu sesesi ranambe hombo hütihüti-marüti.

29 Asu amonjo nimori ai afindambo yare hoafiyundowohüya, 'Ro sihambo afindi himbani moani ratüpurïya rihandeimbi nahurai hoafi himborïyahühi fariheheanini marihandi. Nga se moai wambo wandi wandafi babidimbo hihifi-hihifiyohü sesesimbohünda meme nimori amboani sawandi.

30 Nga sihafi nimori ranana, sihafi-mayo kaki ra nimorehi wosïhoafori hohoanïmoyei rihündeimbiyei-fihï moendïre haya tükümefiyu-ane asu ahambo burmakau nimori safeimbi ra hifokoaro mamandowando,' mehu.

31 Asu afindi ai hoafiyundowohü yahuya, 'Nïmoakïdou, se ro-dïbo manïmbafanesi, nga munquambo moatükunï wandi-mayo ra sihafane.

32 Sihiri hihifi-hihifi-ndefomboane nimboe sapo sihafi amond-ai yifimbo-mbuimbiyusi, nga asu haponda yangiri tüküfi anüngu. Asu ai mafarïhoayuyosi, nga haponda hoeiarïhuri,' mehu," Sisas mehu.

16

An#hondü aboed# ham#nd# napo

¹ Sisas amboan# ahambo sünggurü-rundeimb#mbo hoaf#yupurü# yahuya, “Nindou mam# ai napo af#ndeimb#yu hayamboyu asu ahand# napo ra h#fand#mbo nindou ngorü serümündü h#n#ng#mariri. Ran#yomo asu nindou b#d#f#r# ai nindou ranahambo pap#-hoaf#rürü# yahomoya, ‘Bogor#, s#haf# napo ra mbir#mafoareand#,’ mehomondo.

² Ran#yu asu napo af#ndeimb#-mayu ranai ahand# napo h#fandandeimb# bogor#-mayu ranahambo mborai yahundo hürüheirü mbura düdurirü# yahuya, ‘Hoaf# ra nüngur#yo ro s#haf# ratüpur# ranahambo h#mbor#mayah#? Nga se ngaf# wand# kak# ran#nambo n#n# ratüpur#yo ramarowand# ra sürü pap#nda ndawand#, nga ng#ri se wand# napo h#fanda-randeimb#ndaf#,’ mehu.

³ Ran#yu asu ratüpur# h#fanda-randeimb#-mayu ranai aimbo hoaf#yuh#ya, ‘Ro nüngumandahe wand# bogor# ai ratüpur# ranam-beah#nd# raguanambo-areand#r# ra? Roana h#f# h#r#mbo ng#n#nd#yah#poan# asu aheimbo moako-moakombo amoan#ng#mboanah#.

⁴ Ro f#f#r#heamboanah# n#ne-moatükun# süngufeyowan# nindou ai wambo sem#nd#nd#r# wor#n#fend#r#mbo ra,’ mehu.

⁵ Ran#yo napo h#fandandeimb#-mayu ranai ahand# bogor#nd# kak# masowandümo ranahamumbo mborai yahupur# hümar#hepur#. Asu weangurü#nd#d#d#-mayu ranahambo

düdurirühi yahuya, 'Se nüngünümbiyo wandi bogorindi-mayo kaki masowandifi?' mehundowamboyu.

⁶ Asu ai simbori hoafiyundowohü yahuya, '100 adükari hipiri weriyo,' mehuamboyo. Asu napo hifandandeimbi ai hoafiyuhi yahuya, 'Nimehünou sihafi ndüri paiaroweimbi pepa ra ndowandifi hawa 50 adükari hipiri pandowandi.'

⁷ Asukai ngörümbo düdurirühiya, 'Se ra nüngünümbiyo masowandifi?' mehundowamboyu. Asu ai simbori hoafiyundowohü yahuya, '100 bek witiyo,' mehuamboyo, asu hifandirandeimbi ai hoafiyundowohüya, 'Sihafi ndüri parundeimbi pepa ra sowandifi hawa 80 bek pandowandi,' mehu.

⁸ Raniyo asu napo afindeimbi-mayu ranai anihondümbo hoafikoate hifandirandeimbi-mayu ranahambo hoafiyuhi yahuya, 'Se nini-moatükuniyo sihambo süngunambo tüküfemboayo ranahambo wudipoaporo hohoanimoayafi ra aboed-ane,' mehu. Nga ro hoafehapuri, nindou ai hifinindi moatükunimbo hohoanimoeyi arihündi ranai diboadorihoeimbi nahurai-anei, nga rananei asu nindou sürühehindeimbi ranaheimbo süngunambo nini-moatükuniyo tüküfemboayo hohoanimo ra ngasündarhindüri.

⁹ Ro siheimbo hoafehandüri hifi ndanihündambo kaki napo rani süngumbo se nimorehi nindowenih babidi ngunindimboehindi, nga süngunambo kaki semindimbo ra munguyoambe siheimbo

ndemündündürí woríníndeiraní asu se koadürümbo koadürümbo nímándeimboyei.

10 Nindou düdi ai akídou moatükuní ndore hífandarandí ana, asu adükarí moatükuní amboaní ndonde híbandambui. Nga asu ai akídou moatükuní ndofe hífandíkoate-ayu ana, asu ngírí adükarí moatükuní amboaní ndonde híbandandí.

11 Asu se kakí napo hífí ndaníhündambo moaruwai ra ndofe hífandíkoate-ayeí ana, asu se ngírí napo hondü ra híbadíhündí.

12 Se nindou ngoründí napo ndofe hífandíkoate-ayafí ana, asu se ngírí napo síhei hondü ra ndondíhi híbadíhündí.

13 Nindou ngorü ai ngírí yimbu bogorí nindouyafandí ratüpurümbí nünngu. Nga nindou ranai ana bogorí ngorü ranahambo moaruwaimbo-ndirühi asu ngorü bogorí ranahambo ngusüfo pandirümbui. Se ngírí kakímbo ratüpurí asu Godíndí ratüpurí yíboboambo ngusüfo pandowapírí.”

Sisas ai ahínümbí asu ngíníndí God hífandarandí ranahambo hoafímayu

(Matyu 11:12-13; 5:31-32; Mak 10:11-12)

14 Farisi nindou, kakímbo yangírí ngusüfo parundeimbi-memo, ranai raní hoafí híhímboríyomo houmbo asu Sisasímbo tíkífínambo-marurí.

15 Ai símborí hoafíyupurühi yahuya, “Seana nindouyei hímbóahü aboedí hímbóyomondühanemo, nga God ana síhamundí hohoanimo ra fífíreapurímbo-ani. Níne

nindouyei himboahü aboedi hamindayo ra Godindi himboahü ana moaruwai hamindane.

¹⁶ Mosesindi ahinümbi hohoanimo asu Godindi hoafi hoafiyomo rundeimbi-yomondi hoafi ra wataporimboru sinimombo asu Son ai tüküfi nünquambe kaimayo. Nga Son nünquambe peyo haya asino ndanana God nginindi hifandarandi aboedi hoafi ra munquambo ngoafi tükefeyo. Ranane asu God hifandarandi ranambe kefoefembo munquambo nindou ai hamindi tütüngar+hehindi.

¹⁷ Hifi sünü ranai mungundimboe, nga Godindi-mayo ahinümbi hohoanimo ranana ngiri akidou-amboani awarindihoeyo.”

Nimorehi semindhünda hin+ngifembo yamundife hoafi

(Matyu 5:31-32; 19:9; Mak 10:11-12)

¹⁸ “Nindou düdi ai ahandi nimorehi hin+ngire haya asu ngorü asemüdu ana, ai moaruwai wos+hoafori hohoanimoyumbo-ani. Asu nindou düdi ai nimorehi horombo ahandi nindowenihai ai moei yahumbü asemüdu ana ai-amboani moaruwai wos+hoafori hohoanimoyumbo-ani.”

Napo afindeimbi asu Rasarus+yafandi hoafi

¹⁹ Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Nindou mamai ai kakai napo afindeimbiyu haya asu ai hoeari aboedi-aboedi yihuruyu haya munquambo si sesi aboedi sesuhi n+marü marandi.

²⁰ Nindou mamai napo-koate ahandi ndüri Rasarus ai ahandi fi masimeiyangiriyu haya napo afindeimbindi yipuri nafitambeihü n+marü marandi.

21 Ai napo afindeimbindi-mayo sesi fu fondiwaminindi pindoani dagadi yahuayamboyu ramefiyu. Raniyo asu yafori ai hei ahandi masime i ra mongoarühi marihündi.

22 Süngunambo Rasarus ai yifimayuamboyo asu sünambeahindi nendi ai sowaründümo hafomo Abrahami-dibo hininngimarüwurü. Asu napo afindeimbi-amboani yifimayuwa hifi kamarihori.

23 Asu yifiafi ngoafihü napo afindeimbi-mayu ranai asübusi afindi masemüdü. Asu ai himboyuane angunü goagu Abraham ai Rasarus parümündü haya manimbafani.

24 Ai hoafiyuhüya, 'Abraham, wambo hipoambo-rowandiri! Se Rasarus koarühaworanü hoe warü foare hüramündi süfo wandi amindasümo kusimbireandiri, nga wambo hai hüfinambo mungunambo-arandiri,' mehu

25 Abraham ai hoafiyuhü yahuya, 'Wandi nimori, se yangiri nimbafambe aboedi moatükuneimbi-mayafi, nga asu Rasarus ai moaruwai mamaru. Nga asu ai haponda ndanihü aboedi mamaruwa asu se asübusi asowandifi.

26 Ngorü-moatükunü ra ai hoe apoari afindi mbusümondühi kikireamunimboane, nga ngiri didai badihoei ndühi düfu asu ngiri didai badihoei rühi düfu,' mehu.

27 Asu napo afindeimbi ai hoafiyuhü yahuya, 'Ape, refe ana Rasarus koandihaworanü apendi worüna mbihuwamboane.

28 Ro hondahüfeimbi akohoandeimb-anahi rananimbo Rasarus ai hoafinduanü asübusi

afindi semindi nafi kosikoate-mbeyomondamboane,' yahuhaya hoafimayu.

²⁹ Abraham ai hoafiyuhiya, 'Ai ana Mosesindi-mayo ahinümbi hohoanimo asu Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi sürü papimarundi ra hoeindundühi fifirindumboemo.'

³⁰ Napo afindeimbi ai hoafiyuhi yahuya, 'Wani, Ape Abraham! Nindou düdi yifihündi ahamumbo sowana ahu ana, ai ahamundi moaruwai hohoanimo ngörü süngundundühi asu anihondumbo-ndumboemo.'

³¹ Abraham ai hoafiyundowohü yahuya, 'Asu ai Mosesindi hoafi himborikoate-yomo, Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi-yomondi hoafi himborikoate-ayomo ana, asu ngiri nindou yifyeimbi-yei hoafi amboani himborindomo,' mehu.

17

Moaruwai hohoanimo ai anihondümbofe hohoanimo hifinambore arandi

(Matyu 18:6-7; 18:21-22; Mak 9:42)

¹ Sisas ai ahambo sünggurü-rundeimbimbo hoafiyupurühi yahuya, "Awi süngunambo mamikarambo moatükunü moaruwai tükündifemboe asu ranü süngumbo wambo nimorehi nindowenihü ai moaruwai hohoanimondeimboyei. Hipoanimboe-mbouanei nindou düdi nimorehi nindowenihü ranaheimbo rareandanü moaruwai hohoanimoaye. Nindou ranahambo ana moaruwai hamindi animbo tükündifemboe.

² Asu ai rareandani nĩmori akidibou ndanai moaruwai hohoanimoaye ana nindou rana-hambo amĩndasũmoambe nĩmoei hondĩ wofifihĩ kife mburĩmbo hoe hohoeambeahi pifiyuwanĩ hanũ yifĩmbo ra aboed-ane.

³ Ranĩmbo-hũndambo anĩmbo se hĩbadĩhũmbo. “Asu sihafĩ wandafĩ ranai moaruwai hohoanĩmonduanĩ se ahambo hoafĩndafũhĩ, sihafĩ moaruwai hohoanĩmo ra hĩnĩngĩndowandĩ mbĩsafĩndo. Asu ai ahandĩ moaruwai hohoanĩmo ra hĩnĩngĩndeandani ana, se ahambo amboawi mbĩsafĩ.

⁴ Asu nindou ranai sihambo mamĩ sihi 7-mbo moaruwai hohoanĩmoyu mbura asũkai 7-mbo hu sihamboya, ‘Karihasi, ro sihambo moaruwai hohoanĩmo-mayahanĩni,’ ehu ana, ahandĩ moaruwai hohoanĩmo ra amboawi mbĩsafĩ,” mehu.

Anĩhondũmbofe hohoanĩmo

⁵ Ahandĩ hoafĩ sowandũmo homorundeimbĩ ranai Adũkarĩmbo hoafiyomondũhĩ yahomoya, “Se rarowandani yĩhoefĩ anĩhondũmbofe ra afĩndĩmbeyo.”

⁶ Mehomondamboyu asu Adũkarĩ ai simborĩ hoafiyupurũhĩ yahuya, “Asu sihamundĩ anĩhondũmbofe ranai mastet hoarĩ nahurai akidouayo-amboanĩ se nĩmĩ ndanahambo hoafĩndĩmondũhĩ anĩmboya ‘Fĩrĩhoefĩ hawa ahasiharĩ kameihĩ hafĩmbo hoe hohoeambe nĩmbafĩ,’ mbĩsimondani asu nĩmĩ ranai se hoafĩmemo sũngu randĩfemboe,” mehupurĩ.

Ngorũ nindoundĩ ratũpurĩyu-randeimbĩndĩ ratũpurĩ

7 Sisas ai hoafi yuhî yahuya, “Nindou mamî seambeahîndî ai ahandî ratûpurî yu-randeimbi ranai ngu nûmbûrambe hîfî hirîndu asu sipsip hîfandînda mbundambo asûkai worînambo dûduwanî, ai hoafîndu-ndowohüya, ‘Nîmehînou sînîfî nîmarîfîmbo sesî sowasîfî,’ mambûsîndoyo?”

8 Wanî, nga ahambo anîmboya, ‘Wandî boatei sesî ra dîdîboadondo ndao hawambo anîmbo asu se hoearî güdo mbunda nîmandîfî hîbadandîranî ro boatei sesî dagadî hoe ndîmîndahaimbo nîmandîhanî anîmbo asu se sîhafî sesî ra süngu dowadîfî,’ mbûsûmbui.

9 Asu bogorî nindou ranai ahandî ratûpurî yu-randeimbi nindou ranahambo hîhîfîmandürîyo ahandî hoafî hîmborîyuhü süngumareandî ranîmbo-hûnda? Wanî.

10 Ranîmbo-hûndamboane se-amboanî God ai hoafîmayu ra muŋgu ratûpurayomo ana se randu hoafîndîmondühîya, ‘Roana aboedî ratûpurîyefî rîhundeimbiyefîpoanî, nga ranî ratûpurî ranana yîhoefîmbo ratûpurîndîmo yahu hoafîmayu ranîyo ratûpurîmayefî,’ mbîsîmo.”

Sisas ai mîmanîho masîmeimbi nindou 10 aboedîmareapurî

11 Sisas ai Serusarem ngoafîna yare huhîyu Sameria asu Gariri-yafe hîfî yipupuiambe nafî mahu.

12-13 Ai hu ngoafî mamî ranîhü tüküfiyuwane, nindou 10 mîmanîho masîmeimbi ranai homo ahambo nafînî hoeimarüwuri. Ai anŋuni nîŋgomombo raru mîŋgîyomo hoafîyomondühî yahomoya, “Sisas! Nindou

Adükari! Se yihoeñimbo hipoambo-rowamuni,” mehomondo.

¹⁴ Asu Sisas ai ahamumbo hoeireapurühi hoafiyupurühi yahuya, “Se ngomo Godimbo sesihou-rundeimbahamumbo animbo sihamundi fi ra nafuindimondani animbo asu ai tumbürupuramboane,” mehu. Ai nafihomondane ahamundi fi ranai asukai aboeditüküme feyo.

¹⁵ Asu nindou mamihamundi mbusümo ranai hoeireandani ahandi fi ranai asukai aboedimayowamboyo, ngoafinambo hihirifi huhü puküna hoafiyuhi Godimbo aboed-ani mehu.

¹⁶ Nindou ranai hu Sisasindi yirikimi piyu yangürumbo hihifimaruri. Nindou ranai ana Samariahündiyu.

¹⁷ Sisas ai nindou ranahambo hoeiriri haya hoafiyuhi yahuya, “10 aboedimayafundi. Nga asu ngörü 9 ra nünguyafunda?”

¹⁸ Asu nimboe nindou ngörü sirambeahindi mamindanai yangiri süni Godimbo hihifarüra?”

¹⁹ Asu Sisas ai nindou ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Botiyafowawa hafihafihandümbofe ranaiyo aboedambomareanini,” mehundo.

*Nindou Hondü ranai weindahitükündüfimbui
(Matyu 20:23-28; 24:37-41)*

²⁰ Farisi nindou ranai Sisasimbo düduyafundühi yahomoya, “Nüngusumboani God nginindi hifandarandi ra tükümandifea?” mehomondamboyo. Asu Sisas ai simborihoafiyupurühi yahuya, “God nginindi

hifandarandi ranai tüküfemboayo rani-moatükunî nafuimbohünda ngîrî nîni-moatükunî tükündîfeyoanî nindou ai ahei hîmboarînambo hoeindîhindî.

²¹ Ai ngîrî randîhi hoafîndeihiya, ‘Hoeirîhi aiana ndanî,’ mbîsei asu ‘Goagu ra’ mbîsei. Nîmboe, sapo Godîndî ngînîndî ranana sîhei mbusümo-ane engoro.”

²² Ranîyo asu ahambo süngrurü-rundeimbîmbo hoafîyupurühi yahuya, “Süngunambo rani-moatükunî ranai tükündîfemboe, rananîmbo se Nindou Hondündî si ra hoEIFEMBO afîndî hohoanîmo-ndîmboemosî, nga se ngîrî hoeindündî.

²³ Rananîmbo sîhamumbo hoafîndeihiya, ‘Hoeiru, aiana goagu anüngu ra’ mbîsei asu ‘Hoeiru, aiana ndanüngu,’ mbîseimboyei, nga se yowanî anîhondümbofeihü ho kokopoanî.

²⁴ Sapo wabürüsî ranai sünü ngorü hîmboranî tüküfe haya ho ngorü hîmboranî kararamîndo, yahurai anîmbo ndîmboe Nindou Hondü ai ahandî tüküfembo sihî ra.

²⁵ Nga asübusî afîndî boatei ndemündî mbundambo asu nindou ndanî sîmboanî anîmboei ranai ahambo daboadî hîhîrîndîhorî mbundühümbö-ndeianî anîmbo ndîmboe.

²⁶ Horombo Noa nünguambe ramefeyo yahurai anîmbo Nindou Hondü ranai tüküfemboyuambe-amboanî randîfemboe.

²⁷ Sapo Noa nünguambe nindou afîndî ranai sesî sahüsi, hoe sîmîndei, nîmorehühîyafu, anamîndühîyahi raraorühi heimbo mamî bîdîfîranambo sihî Noa ai botambe mafarîfiyu-wamboyo hohoambu afîndî ranai kosowohü

nindou ra hifokoako-mafoareandi.

²⁸ Horombo Rot nünquambe ramefeyo yahurai animbo ndimboe. Munquambo nindou ranai sesi sahüsi hoe simindei, napo pemiyei, kaki semindimbo koarhehi, nümbürü hifirühi, worimborühi raraomarhündi.

²⁹ Nga Rot ai Sodom ngoafi ra hiningire haya hu simboani hai asu sarfa nimoei ranai hoe nahurai sünambeahindi pütapiyowohü munquambo nimorehi nindowenihü hifokoako-mafoareandüri.

³⁰ Mamü yahurai animbo Nindou Hondü ranai weindahü tüküfi simboani amboani randifemboe.

³¹ Ranisimboani nindou ngoafihü amaru ranai ngiri kebuai ahandi napo worambe engoro ra ndemüdu. Asu mamü yahuriane nindou nümbürambe anüngu ranai ngiri ahandi worinambo hihirindüfi ngu.

³² Sapo Rotindi nimorehimbo tükümefeyo ra se hohoanimondimo. Ai hihirife ngoafi hoeimare-anda yifimayo.

³³ Nindou didiyei ahei yangiri niingo ranahambo afindi hohoanimoyeihü kikiharihümündi ana, awarindihöemboe. Nga nindou didiyei ahei yangiri niingo ranahambo afindi hohoanimokoate-ayei ana, aboedambo-ndifemboe.

³⁴ Ro sihamumbo hoafehapurü, nindou yimbu ranai mamü fondwamü guguiyafani apafani ra God ai ngorumbo nderümündühü ngorü rande apofondwamü dgeirümbui.

³⁵⁻³⁶ Nimorehi yimbu ranai mbanü hirayafe

ra God ai ŋgorümbo ndemündühî ŋgorü rande hînnḡideambui,” mehu.

³⁷ Sisasîmbo süŋgrurü-rundeimbi ai düdurüwurühî yahomoya, “Rani-moatükunî ra nahü tükümandîfea?” Asu Sisas ai sîmborî hoafîyupurühî yahuya, “Yîfînimoko yangorowohü ana, koaheimb-ane hei sahüsi arîhündî,” mehu.

18

Nîmorehî kai asu yîbobore-randeimbi-yafe kafoefe hoafî

¹ Sisas ai ahambo süŋgrurü-rundeimbiimbo didîbafîferambo yiboaruko-ndîmboemo yahu haya kafoefe hoafî mamî yamundîfe-purîmbohünda hoafîmayupurî.

² Sisas ai yare hoafîyuhî yahuya, “Mamî adükarî ŋgoafîhü nindou yîbobore-randeimbi mamî ai manüŋgu. Aiana moai Godîmbo yîhîmboyu asu nindoumbo afîndî hohoanîmoyu randî.

³ Ranîyo adükarî ŋgoafî ranîhü nîmorehî kai nîŋgo haya ho nindou yîbobore-randeimbiimbo hütî hoafîyondo randühîya, ‘Wandî hürütümbî ai wambo hürütarandîrî, ŋga se wambo hoafî yîbobofe ra farîhawandîrî,’ meho.

⁴ Gedühî safîyu nindou yîbobore-randeimbi ranai nîmorehî ranahambo fehefembo moi mehu. Ŋga humbo süŋgunamboyu ai ahandî fimbo hoafîyuhîya, ‘Sapo ro moai Godîmbo yîhîmboya asu nindoumbo hohoanîmoya rîhandî.

⁵ Nga nimböe nimorehi kai ranai muŋguambo si wambo tiŋiŋifo sai arandiŋbo animbo ro ahambo fandihehe hehea ahandi papi-hoafi ra himborinda. Asu ro refekoate-ayah ana wambo sowana muŋguambo si didi ndandani wambo süngunambo garibindea-ndiriŋboe, ” mehu.

⁶ Asükaiyu Adükari ai hoafi-yuhi yahuya, “Se nindou yibobore-randeimbi moaruwai ranahandi hoafi ra himboriyomo.

⁷ Nimorehi nindowenihi God ai wandanei yahundüreimbi ranai nimbiniŋbi si muŋguambo Godimbo arani aranayei ra aheimbo fehefendüri-koate-mandüyo? Asu awi fehefendüri-koate ahei hoafi ra hihimboripomandüyo? Wani.

⁸ Nga ro sihamumbo rarihe hoafehapuri, ai ahei papi-hoafi ra nimehünou himborinduhü yibobondeambui. Nga Nindou Hondü ai kudumbo nimorehi nindowenihi hifi ndanihü animboei ahei anihondümböfe ra hoeimandeyo? ” mehu.

Farisi nindou asu takis kaki semündü-randeimbi-yafandi kafeefe hoafi

⁹ Nindou bidifiri ai ahamundi fimboya aiana mbumundi hamind-anemo, nga ŋgorü nindou aiana mbumundi-yomopoani ehomo ranahambo Sisas ai kafeefe hoafi hoafimayu.

¹⁰ “Mamimbo nindou yimbu ranai didibafifembohünda Godindi worina mahafani. Mam ai Farisihündiyu asu ŋgorü ai takis kaki semündü-randeimbiyu.

¹¹ Farisihündi ranai ahandipoanimbo nüngumbo ŋgusüfoambe didibafifihiya, ‘God,

ro sihambo hihifarihanini, roana moai nindou bidifiri rarahi arihundi sungurthe hehea dibokoriya, tikai hoafiya asu nimorehi sisihimoya rihandi. Nga roana nindou takis kaki semündü-randeimbi gogu rani nahurai-yahipoani.

¹² Ro mamı wik ranambe yimbumbo sesi wehiya asu munquambo moatükunı ro asahamındihı ra 10 yıboborthe hehea sihambo mamı bidifiri sihehe arihandi, mehu.

¹³ Nga takis kaki semündü-randeimbi-mayu ranai ahandıpoanımbı akıdou angunı safı manıngu. Ai sünambe himbo-koate mbıro türe nüngumbo ahandı ngusüpoahühi purükıreandühi yahuya, 'God, ro moaruwai hohoanımoıa rıhandeımb-anahı, nga se wambo hıpoambo-rowandıri,' mehu.

¹⁴ Ro sihamumbo hoafehapuri, takis kaki semündü-randeimbi-mayu ranai worınambo nguwanı ai anımbı Godındı himboahü mbumundı nindou-ndümbui, nga Farisi nindou ana wanı. Sapo mamı yahuriane nindou dıdıyei ahei fimbo hıfınambo-arıhındı aheimbo God ai botındearümbui. Nga asu nindou dıdıyei ahei fimbo botarıhındı aheimbo God ai hıfınambo-ndearümbui," mehu.

Sisas ai nımoakıdıboumbo hıniıngırıhindıra wambo sowana mbüsühüsi, mehu (Matyu 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ Ranıyei nindou bidifiri ranai Sisasımboıa ai warı nande haya dıdıbafı-mbıfindıra sei hehi nımoakıdıbou fufurıhümündındürı tükümehınd.

Nga asu ahambo süngrurü-rundeimbi-memo ranai nindou ranaheimbo nginindî-marundürî.

16 Nga asu Sisas ai hoafiyuhî yahuya, “Nîmoakîdîbou ra aheimbo hinîngîndîhindüra ndühî wambo sowana mbüsühüsi, nga ngîrî bobohîndündüra. Sapo God nginindî hîfandarandî ra nîmorî akîdîbou ndahurai aheiane,” mehu.

17 Sisas yahuya, “Se nda fifîrîndündî, nindou didîyei God nginindî hîfandarandî ra nîmoakîdîbou sahümündî arîhündî nahurai semîndîkoate-aye ana, ngîrî keboehindî, nga wanî,” mehu.

Nindou napo afîndeimbi ai Sisas-dîbo wataporîmayu

(Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31)

18 Suda-yafe bogorî nindou ranai Sisasîmbo düdurirühîya, “Nindou yamundo-randeimbi aboedî, ro yangîrî koadürü koadürümbo nîngombo ra nîni-moatükunî nünunğondîhendühî mandahamîndîha?” mehundowamboyu.

19 Asu Sisas ai ahambo simborî hoafiyundowohü yahuya, “Nîmboe se wambo aboedî asafa? Moai nindou didî ai aboedîyu, nga God yangîr-ani aboedayu.

20 Sapo se ahînümbî hohoanîmo ra fifîrowandî: Se yowanî nîmorehî sîsîhîmoyo asu anamîndîhoandî bîrabîriyopoanî, wosîhoaforî hoafiyopoanî, nindou hîfokoefepoanî, hûmbuhûniyopoanî, se yowanî nğorümbo tîkefehefe papi-hoafiyopoanî, asu se sîhafî me-apembo ahînîndafühî ahafe hoafî hîmborîndafî,” mehu.

21 Nindou ranai simbori hoafi yundowohü yahuya, “Ro nimori akidouyahambe peya hehea hambo hapondani ro rani ahinümbi ra süngurthe arihandi,” mehu.

22 Sisas ai rani hoafi ra himboriyu haya, simbori hoafi yundowohü yahuya, “Awi mam moatükuni se randowandi. Sihafimayo napo ra nindou ngorumbo dabadürühi rani fihindi kaki asowandifi ra napo-koate-yeimbi ranaheimbo dabadürühi. Rananimbo se sünambe napo afindeimbi ndamboyafi. Rani boatei rani süngundo mbundambo animbo asu wandi süngu didifi,” mehu.

23 Nga nindou ranai Sisas hoafimayu ra himboriyu haya ngusüfoambe nimbi mayu, nimboe sapo ai napo afindeimbi wambo.

24 Sisas ai horirani mayoa hoafiyuhi yahuya, “Nindou napo afindeimbi ana God nginindi hifandarandi ranambe kefoefembo tñümbane.

25 Ninihondi mam ahandi nduri kamer ranai ana hoeari kakimbo nir ambenafi kefoefembo tñümbiyoponi, nga nindou napo afindeimbi ai God nginindi hifandarandi ranambe kefoefembo ana, tñümbane,” mehu.

26 Nindou bidifiri ranai hoafi ra himboriyeihehi düdurhorühi seiya, “Asu refe ana, nindou didi ai yangiri koadürü koadürumbo manüngua?”

27 Sisas ai simbori hoafiyuhiya, “Nini moatükuniyo nindoumbo tñümbayo ra Godimbo ana tñümbiyoponi,” mehu.

28 Asu Pita ai hoafiyuhi yahuya, “Awi! Ro yihoe fi ngoafi hiningirihu hohu sihaf süngu

masinefi,” mehundowamboyou.

²⁹⁻³⁰ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Ro sïhamumbo anihondumboanahi hoafehapuri, nindou düdi God nginindi hifandarandi ranahambohünda ahandi ngoafi, nimorehi, akohoandi, boagiri nimoakidibou hinngareandüri ana, hifi ndanihü God ai aheimbo afindi moatükuni dagadürümbui. Asu süngunambo aho ra yangiri koadürü koadürümbo niŋgo ra ndahümündimboyei,” mehu.

Sisas ai yifiyo hefe yifihündi botifembo-mayu ranahambo asukai hoafimayu (Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31)

³¹ Sisas ai süngururü-rundeimbi 12 sepurimündü hinngiareapuri haya hoafiyupurühi yahuya, “Himboriyomo! Haponda shiri Serusareminambo anefi ahahifi. Ranihü animbo sapo Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi nindou ai Nindou Hondü ranahambo nini-moatükuniyo tükufembo horombo sürü papiru masihoemo ra anihondü tükündifemboe.

³² Ai ahambo ndifoyei warihündüwurimboemo. Rananimbo ahambo tikifinambondihori, türüfoefe hoafindei, asu nguri tifindahi raraondihümboyei.

³³ Rananimbo asu ahambo ndüfuri ndüfuriboadüwuri mbundumbo hifokoandüwuri-mboemo, nga ngimi sindo haya süngunambo asukai botindüfimbui,” mehu.

³⁴ Nga asu ahambo süngururü-rundeimbi ai moai hoafi ra türüfoaru fifirundi. Hoafi ranahandi nimini ra moai ahamundi hohoanimoambe

weindahifeyo. Asu ai moai Sisas nimboe hoafimayu ra akidou-amboani fifirundi.

*Sisas ai nindou himboatihari moako-moakoyu-randeimb+ aboedimariri
(Matyu 20:29-34; Mak 10:46-52)*

³⁵ Sisas ai Seriko ngoafikimi huane nindou mam+ himboatihari nafikimi nimarumbo nindou heiyani kaki napombo moako-moakoyu marandi.

³⁶ Ai himboriyuwani awai nendi afindi ranai tumareandamboyu, asu nindou ranaheimbo dudureandurühi yahuya, “Nindou ra ninihünda?” mehunduramboyu.

³⁷ Asu nindou ranai seiya, “Sisas Nasaretihündi ranai ndanafi masinuamboaniyefi,” mehomondamboyu.

³⁸ Nindou himboatihari ranai puküna hoafi kar+hoeihü hoafiyuhi yahuya, “Sisas, Defitindi ahiri, se wambo hipoambo-rowandiri.”

³⁹ Asu nindou horomboyahi masinei ranai nginindi hoafiyahünowohü seiya, “Se hoafi kikirandifi,” maseiamboyu. Asu nindou ranai asukai hoafi puküna kar+hoeihüya, “Sisas Defitindi ahiri, se wambo hipoambo-rowandiri,” mehuamboyu.

⁴⁰ Ran+yo Sisas ai hu nüngumbo nindou himboatihari ranahambo ahambo sowanambo semündühombo hoafimayu. Nindou ranai hu manünguwa Sisas ai düdurirühi yahuya,

⁴¹ “Ro s+hambo nin+moatükuni nününgufeninimboyo se hohoanimoayafa?” mehünowamboyu. Asu nindou ranai yahuya,

“Nindou Adükari, ro wandi himboari ra asukai aboedimbeyowa samboanahi.”

⁴² Sisas ai simbori hoafiyundowohü yahuya, “Sihafi himboari ra aboed-ane. Sihafi anihondümbefe rani süngumboyafi se aboedayafi,” mehu.

⁴³ Asu mamihari ahandi himboari ranai birimahoyowamboyu Sisasindi süngu huhü Godimbo aboed-ani mehu. Nindou afindi ranai rani-moatükunî ra hoeirihinda mayoa ai-amboani Godimbo aboed-ani masei.

19

Sisas ai Sakiusindi worina mahu

¹ Sisas ai Seriko ngoafi mbusümo nafi hu ngasünde haya mahu.

² Huane asu nindou mami rani ngoafihü mamaru ahandi ndürî Sakius ai napo afindeimbi, takis kaki sowandümo-rundeimbi-yomondi bogoriyu.

³ Ai Sisasimbo nüngunahurai nindouyu yahuhaya hoeifimbo mehu, nga nimorehi nindowenihî afindi burieimbo ahambo hoeifimbo fondi gümarihinda asu Sakius ai bodifo wambo raniimbo ngiri ahambo hoeindirî.

⁴ Raniyu asu ai horombofi pipiyu hu haya nimindi nimoamo mahafu Sisasimbo hoeindihini yahuhaya. Ai fifire haya Sisasimboya nafi mami rani nafi animbo düdü haya ngumbui yahuhaya.

⁵ Raniyu Sisas ai ranihü tüküfi asu nimiwami nimoamo himboyuhü Sakiusimbo hoafiyundowohü yahuya, “Sakius, se

kosifoao, hapoana ro sifahî worambe didî nîmandîmboyahî,” mehundo.

⁶ Ranîyu ai nîmehûnou kusifoendûhî ngusûfoambe hîhîfi-hîhîfiyuhû Sisasîmbo ahândî worîna serûmündü mahu.

⁷ Nga munquambo nindou ai Sisas Sakius dibombo mahafandî ra hoeirîhi mburîhû asu momorî hoafîyeihî seiya, “Ai ahu ranana moaruwai hohoanîmoyu-randeimbîndî worînamboani,” masei.

⁸ Ranîyo Sakius ai nûngumbo Adûkarîmbo yare hoafîyunduwohû yahuya, “Adûkarî se hîmborîyafi, hapoana wandî-mayo munqu moatükunî ra yîbobondîhe mbundîha nindou napokoate-yeimbîmbo ngorû bidîfirî ndehamboyahî, asu nindou ngoründî-mayo takis kakî wosîhoafî hoafîya hehea sahamîndîheimbî ana, asûkai yîmbuyimbumbo hîhirîndahe nga ndahandomboyahî,” mehu.

⁹ Ra-mehuamboyu Sisas ai hoafîyundowohû yahuya, “Hapoana God ai nîmorehî nîndowenihî worî ndambeahîndî aboedambo-reandûrûhani. Nîmboe, nindou ranambo ai Abrahamîndî amoao-ani.

¹⁰ Nindou Hondü makusu ranana sapo nindou awarîhehindeimbî kokoyondûrî aboedambo-fendûrîmboyu makusu,” mehu.

*Nindou 10 kakî masowandümo kafoefe hoafî
(Matyu 25:14-30)*

¹¹ Rarîhi nîmorehî nîndowenihî afîndî ranai hîmborîyeiane, asûkai Sisas ai aheimbo kafoefe hoafî mamî hoafîmayundûrî. Nîmboe sapo ai Serusarem fikîmî akîmîmayuambo

nindou ranai rarihi hohoanimoyeihiya, God nginindi hifandarandi ra nimehünou animbo tükündifemboe, masei.

12 Asu ai yare hoafiyuhi yahuya, “Mamimbo ana bogori nindou mamı anguni hifina ahambo adükari bogorimbofi hinıngifimbohünda mahu. Bogorimbofe mbuiyombo asukai ngoafınambo hihirife hombo hohoanımomayu.

13 Nga ai hombo yahuhaya ahandi ratüpurıyomo-rundeimbimbo mborai yahupura mahomondamboyo gorınambo nafümbi kahi hoari nindou mamımbo yimbureapurühi yahuya, ‘Se kahi nda ndowandümo houmbo bidifiri kahi semındimbohündambo ratüpurındımondanı ro asukai tükündaheamboane,’ mehupuri.

14 Nga asu mamı rani ngoafihüندی ranai nindou ranahambo yiıboarukomarıhori. Raniyo ai huane nindou bidifiri koamarıhehipura bogori nindou mahüfu ngoafına hoafi sowandümo hifomo hoafiyomondühi yahomoya, ‘Ro moei asefi nindou ranahambo bogorımbofembo ana,’ mehomo.

15 Nga asu nindou ranai adükari bogorimbofi mbura ngoafına hihirifi mahu. Ai hihirifi hu nımarumbo ahandi ratüpurıyomo-rundeimbı ranahamumbo nimehünou hoafımayupurı ahambo sowana howanı gorınambo nafümbi kahi hoari masagapuri ranihi nıngunümbi mbasowandümo yaho düdufepurımbohünda.

16 Nindou ngorü ai boatei horombofi süni hoafiyuhi yahuya, ‘Adükari, ro sıhafi-mayo gorınambo nafümbi kahi hoari mamı raniınambo

bidiŋiriŋi kakaŋi seminɗimbo ratupuriyambo kakaŋi hoari 10 masahaminɗihiŋi,' mehu.

¹⁷ Asu bogoriŋi ai yare hoafiyundowohü yahuya, 'Se aboediŋi ratupuriŋi ramarowandiŋi ra aboediŋi haminɗi hondü-ane, rani-moatükuniŋi akidou ra se diŋboadoro hiŋfandiŋmarandiŋi. Ranimboanahiŋi asu ro sihambo ngoafi 10 se hiŋfandiŋmbohünda hiŋinŋariŋheandiŋi,' mehu.

¹⁸ Asukaiŋi ratupuriyu-randeimbiŋi ngorü ai süniŋi hoafiyuhiŋi yahuya, 'Adükariŋi, ro sihafi-mayo gorinambo nafümbiŋi kakaŋi hoariŋi masawandiŋi raninambo kakaŋi seminɗimbo ratupuriyambo hondahüfeimbiŋi kakaŋi hoariŋi masahaminɗihiŋi,' mehu.

¹⁹ Asu bogoriŋi ai yare hoafiyundowohü yahuya, 'Ro sihambo hondahüfeimbiŋi ngoafiŋi hiŋbadandiŋi sa hehea hiŋinŋariŋheandiŋi,' mehu.

²⁰ Asukaiŋi ngorü ai süniŋi hoafiyuhiŋi yahuya, 'Adükariŋi, gorinambo nafümbiŋi kakaŋi hoariŋi sihafi-mayo nda, ro hoearambe pariŋhe hiŋmondihе siheheanda meŋgoro.

²¹ Nimboeŋi sapo ro hoeiriŋhenina, se nŋinɗinɗiyafiŋi-randeimbiŋi nindoumefambo. Sapo nini-moatükuniŋi nindouŋi bidiŋiriŋi ai sihehinda se sowandiŋfiŋi asu sesiŋi amboaniŋi bidiŋiriŋi nindouŋi ai hiŋiriŋhinda se sowandiŋfiŋi arandiŋi ranimboanahiŋi ro sihambo yiŋhimboayahiŋi,' mehu.

²² Raniyu bogoriŋi ai nindouŋi ranahambo yare hoafiyundowohü yahuya, 'Se nindou moaruwaiŋi ratupuriyafiŋi randeimb-anafiŋi. Sihafiŋi raniŋi süŋgumbo animbo sihambo hiŋhindeŋi papi-hoafinɗaninimboe. Sapo se fiŋfirowamboanafiŋi ro nŋinɗinɗiya riŋhandeimbiŋi nindou-anahiŋi, asu

ro bɪdɪfɪrɪ nindou ai napo sɪhehinda sahamɪndɪ asükai sesɪ hɪfɪrɪhinda sahamɪndɪ rɪhandeimb-anahɪ.

²³ Asu nɪmboe se kaki wandɪ beŋambe sɪhefekoate-mayafa? Sapo rananɪmbo ro hɪhɪrɪfe kosɪhü wandɪ kaki ra bɪdɪfɪrɪ ranɪfɪhɪndɪ kameihɪ hɪhɪrɪhe sahamɪndɪ,' mehu.

²⁴ Nga bogorɪ nindou ranai nindou akɪmɪ burɪmemo ranahamumbo yare hoafɪyupurühɪ yahuya, 'Se ahandɪ-mayo gorɪnambo nafümbɪ kaki hoarɪ ra sowandümo mburumbo nindou kaki hoarɪ 10 masemüdu ahambo dabudo,' mehu.

²⁵ Asu ai raru hoafɪyɪmondowohü yahomoya, 'Adükari, nindou ranai ana ndeara 10 kaki hoareimb-ani,' mehomo.

²⁶ Nga asu bogorɪ nindou ranai hoafɪyuhɪ yahuya, 'Ro sɪhamumbo hoafayahɪ, nindou bɪdɪfɪrɪ napo afɪndeimbɪ aiyomo aiana asükai bɪdɪfɪrɪ napo ndowandümböemo, nga nindou ai napo akɪdouyeimbɪ-mayei ranahei warambeahɪndɪ ana ŋgorüfemboane.

²⁷ Nga asu wandɪ hürütümbɪ-memo, sapo wambo adükari bogorɪmbofembo yowanɪ mehomo ranahamumbo ndühɪ sowapurɪndümo sɪfomo wandɪ himboarühɪ hɪfokoarüpurɪ!" mehu.

²⁸ Sisas ai kafeefe hoafɪ ra hoafɪyu mbura asükaiyu Serusaremɪna mahüfu.

*Sisas ai adükari bogorɪ nahurai Serusarem
ŋgoafambe mahu*

(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Son 12:12-19)

29 Sisas ai Betani asu Betfage ngoafikimi tüküfi Orif Wafu sei-ar+hündi-kimi homondühoyo ahambo süngrurü-rundeimbi yimbu horombo koamar+hep+ri.

30 Asu ai yare hoafiyup+rihi yahuya, “Se ngoafi gebü anango ran+nambo ngafani. Ranühi se dongi mam+ hoar+fi hoeind+neanda wof+na hi+mond+ndümo hi+n+ng+indumboemo ra moai nindou didi ai-amboani horombo ran+wam+ ni+maruwan+ ser+m+ind+ ho-randi. Asu wof+ fufur+gene mbund+na wambo sowana ndowand+fan+ dügüfan+.

31 Asu nindou ngorü ai sihafan+imbo düdünd+fihiya, ‘Ni+mböe se dongi ra fufurar+heneand+?’ mbüsuwan+ asu se ahambo hoaf+indaf+nandowohüya, ‘Adükar+ ai bi+d+fi+ri moatükun+ refembo dongi ranambo hoaf+mayuambo an+hoand+,’ mb+safan+,” mehu.

32 Sisas ai koamar+hep+ra hafan+ hoeir+neanda dongi hoar+fi ranai ahafan+imbo hoaf+mayup+ri süngu ramefeyo.

33 Ran+ yimbu ai dongi ranahambo hapoadümbö wof+ fufur+hoef+neanda ran+ af+ind+ ai ahafan+imbo yahuya, “Ni+mböe se dongi ra wof+ fufurar+heneand+?” mehu.

34 Nga ai hoaf+yafandüh+ safan+ya, “Adükar+ ai bi+d+fi+ri moatükun+ refembo dongi ranambo hoaf+mayuambo an+hoand+,” masafan+.

35 Ran+yafan+ asu dongi ra Sisas+imbo sowana sowand+fan+ mahafan+. Asu ai ahafand+mayo war+ hoandarümbi ng+si+har+ hoear+ dongiwam+ nand+ne mbur+na Sisas+imbo ran+wam+ hi+n+ng+imarüwuri.

³⁶ Ai dongiwami nɪmarü haya Serusarem ngoafɪkɪmi mahuwamboyei nindou bɪdɪfɪri ahei warɪ hoandarümbɪ ɳgɪsɪharɪ hoearɪ ra nafɪni ahambo homböhünda kurɪmarɪhinda ranɪwami mahu.

³⁷ Sisas ai Serusarem ngoafɪnambo huhü Orif Hɪfɪ Wafu hanɪ nafɪ tüküfeambefiyuane, nindou afɪndɪ ahambo süngurɪhorɪ-rɪhündeimbi ranai hɪhɪfɪ-hɪhɪfɪmayei. Sapo ai muᅅgu hepünɪfeimbi moatükunɪ hoeimarɪhindɪ ranɪmbo-hünda ai puküna hoafɪ karɪhehindühɪ Godɪmbo adükar-ani masei.

³⁸ Ai hoafɪyeihɪ seiya,
 “Adükarɪ bogorɪ ai Adükarɪndɪ süngu akusu
 ranahambo God ai aboedɪ-
 aboedɪmbɪriramboane.
 Sünambe muᅅguambo ai aboedɪ amarei
 asu God nɪmoamo hamɪndɪ hondü anüᅅgu
 ranahambo aboed-ani mbɪsei-amboane,”
Buk Song 118:26

masei.

³⁹ Nga Farisi bɪdɪfɪri nindou ranahei mbusümo burɪmemo ranai Sisasɪmbo raru hoafɪyomondühɪ yahomoya, “Yamundo-randeimbi, sɪhambo süngurɪhünɪni-rɪhündeimbi ranaheimbo hoafɪndafanɪ anɪmbo ai ahei hoafɪ kɪboakɪmbɪrɪhümündi-amboane!” mehomo.

⁴⁰ Nga asu Sisas ai sɪmbori yare hoafɪyupurühɪ yahuya, “Ro sɪhamumbo hoafayahapurɪ, nindou ranɪ hoafɪ ra hoafɪkoate-aye ana, nɪmoei ai-amboanɪ puküna hoafɪndeimboyei,” mehu.

Sisas ai Serusaremɪmbo aranɪnambomarandɪ

⁴¹ Sisas ai Serusarem ngoafɪkɪmi huhü ngoafɪ ra hoeireandühɪ ahambo aranɪnambomarandɪ.

42 Ai yare hoafiyuhî yahuya, “Serusarem, haponda ndanî sihî se aboedî nîmarîmbo hohoanîmo nîmindî ra fifîrîmbarowa-mbonana, aboedîyo. Nga hapondanî ana awi ranî moatükunî ra moai se hoeirowandî.

43 Mamî simboanî süngunambo ana nindou sîhambo hürüturunîneimbî ranai hîfî sîhafî ginîrikîmî wakîndîmondühî püpindu difomombo sîhambo muŋguambo gündünînimboemo.

44 Rananîmbo sîhambo moaruwaimbo-ndünînimboemo asu se-babîdî amarei ranaheimbo amboa. Asu ŋgirî nîmoei mamî amboanî nîmoei ŋgoründîwamî hînîŋgîndundî. Nîmboe se moai fifîrowandî sapo God ai sîhambo aboedambo-fenînimbohünda makusu ra,” mehu.

*Sisas ai Godîndî worambe kakî semîndîmbo ratüpurî ratüpurîmemonda hemafoareapurî
(Matyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Son 2:13-22)*

45 Sisas ai Godîndî worambe kefuai hüfu nindou kakîhümbö napo sîhoumarundî ra pütifoendühî hemafoareapurî.

46 Ai yare hoafiyîpurîhî yahuya, “Godîndî Buk ai yare hoafiyohü yahoya, ‘Wandî worî ranana didîbafîfembo worî yangîrane. Nga se hümbuhünî nindou ranahei dîbofembo fondîmboarîhindî,’ meho.”

47 Nga muŋguambo si Godîndî worî ranambe nindou yamundîreandürî marandî. Asu Godîmbo sesi sîhou-rundeimbî bogorî, ahînümbî hohoanîmo fifîrundeimbî, bogorî nindou

bidifiri ai Sisasimbo nini-süngufe hifokoeffimbo nafi kokomarundi.

⁴⁸ Nga nindou afindi ranai ahandi hoafi himborimbo afindi hohoanimo mayeiambo wambo moai ahambo hifokoeffimbo nafi rafifirundi.

20

*Sudahündi ai Sisasimboya düdi sishambo
nginindi masendi yahomo düdumefundi
(Matyu 21:23-27; Mak 11:27-33)*

¹ Mam simboani Sisas ai Godindi worambe nimorehi nindowenihimbo yamundi reandürihi aboedi hoafi ra bokarimarhendi. Raniyo Godimbo shou-rundeimbi bogori, ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi bogori, asu Suda-yafe bogori ai Sisas babidimbo wataporimbo mahafomo.

² Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Se hoafiyafimuni nini nginindinamboyo rani moatükuni raro aranda? Düdi sishambo rani nginindi ra masaganina?” mehomo.

³ Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Ro-amboa sishamumbo mam moatükuni düdundaheanda asu se wambo hoafindi mo.

⁴ Sapo Son ai nindoumbo hundürümarandüri nginindi ra Godindi-mayoyo asu nindou-yafemayoyo?” mehu.

⁵ Raniyomo ahamundihoari simbori hoafindüriyomondühi yahomoya, “Sapo shiri hoafiyefühiya, Son hundürüra marandi ranana Godindi-mayoane asefi ana, ai rande

hoafindüh+ya, ‘Asu nımboe se ranahambo anihondümbofekoate-ayomoa,’ mbüsümbui.

⁶ Nga asu sibir+ hoafiyefüh+ya, ‘Ranana nindou-yafe-mayoane,’ asefi ana, nindou ranai sifehimbo nımoeinambo-ndihümun+ımboyei. Nımboe sapo ai fifir+hor+ Son ai Godind+ hoafi hoafiyu-randeimb-ani sei anihondümbor+horüh+ wambo?” mehomo.

⁷ Ranıyomo Sisasımboruru hoafiyomondüh+ yahomoya, “Ro moai fifir+hund+ Son ai ranı ngınınd+ ra nahünda semündü-hayambombai,” mehomo.

⁸ Nga Sisas ai yare hoafiyupurüh+ yahuya, “Ro-amboa ngır+ hoafindahapurı düdi wambo ngınınd+ masendı ratüpurımböhünda,” mehu.

*Nindou moaruwai wain nümbür+
hifandımarund+ kafeefe hoafi
(Matyu 21:33-46; Mak 12:1-12)*

⁹ Sisas ai nindou ranaheimbo kafeefe hoafi mamı hoafiyundürüh+ yahuya, “Nindou mamı ai wain hıfıfembo nümbür+ra mbura nümbür+ ra nindou bodımondı-yomondı warambe hınıngımareandı ranıfih+ kaka semındımbor ratüpurımböhünda. Asu ai hu angun+ ngorü hıfın+ gedüh+ manüngu.

¹⁰ Asu wain ranai hısımayowamboyo nindou mamı koamarıheira nümbürambe ratüpurımemo ranahamumbo sowana bıdıfır+ hısı nümbürambeahındı semındımböhünda mahüfu. Nga asu nindou nümbür+ ranambe ratüpurımemo ranai bubururü mburumbo nını akıdou-amboanı warambefekoate koamarıhawura mahu.

11 Asükaiyu ŋgorü koamar+heira ahamumbo sowana mahüfu. Ran+yo ranahambo amboan+ ah+nikoate bubururü mburumbo nin+ akidou-amboan+ warambefendokoate koamar+hawura mahu.

12 Asükaiyu ŋgorü koamar+heira mahüfu. Nga asükaiyomo ahambo amboan+ nümbür+ hifandi-rundeimbi ranai bubururü mburumbo moanambüh+ kiafu hüründümo pimarüwuri.

13 Ran+yu asu nümbür+ af+ndi ranai hoafi+yuh+ yahuya, 'Haponda ro nüngumand+hea? Ro wand+ n+mor+ af+ndi hohoan+mo-yahandoweimbi ra koand+hehin+imboyah+. Awi ahand+ hoafi an+imbo himbor+nd+imboemo.'

14 Nga asu nümbür+ hifandi-rundeimbi ranai nindou ranahand+ n+mor+ masüfuwa hoeirüwuri houmbo s+imbor+ hoafi+r+yomondüh+ yahomoya, 'Nindou ndanana nümbür+ af+ndand+ n+mor-ani. S+h+r+ ahambo hifokoarar+huri an+imbo asu muŋgu-moatükun+ ra s+hef+nd+imboe,' mehomo.

15 Ran+yo nümbür+ hifandi-rundeimbi ranai nümbürambeah+nd+ sowaründümo moanewan+ tüküyafu homo hifokoamarüwuri. Asu nümbür+ ran+ af+ndi ranai nindou ranahamumbo nin+nününgumandeapura?

16 Ai düd+ nümbür+ ranambeah+nd+ nindou ranahamumbo hifokoandeapurüh+ wain nümbür+ ra nindou b+d+f+rambo dagapur+mbui," mehu. Nindou ranai hoafi ra h+imbor+yeyi hehimbo hoafi+yeyi seiya, "Awi ran+moatükun+ ra tükünd+femboe, nga ambembeyo-wamboane," masei.

17 Nga Sisas ai aheimbo h+imboar+ pareandürüh+ nüngumbo düdureandürüh+

yahuya, “Nimboe asu Godindi bukambe sürü ra paru masihoemoa?

‘Nimoei wor+mboru-rundeimbi ai moaruwai-ane yahomo houmbo ambe mehomo,
 nga nimoei ra wor+ ranahambo
 nginemindeimbo weangurüh+did+ bogori
 nimoeiyo.’ *Buk Song 18:22*

¹⁸ Munguambo nindou nimoei raniwami pirayei ana, ai mbusümo kikiindahimboyei, asu nimoei ranai nindouwami pirayo ana, nindoumbo munguna mosihoasindiheirimboe,” mehu.

¹⁹ Raniyo ahinümbi hohoanimo fifirundeimbiyomo asu Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogoriyomo ai raru fifiri+marundi Sisas ai kafoefe hoafi hoafimayu ra ahamumboyo. Ranimboemo mamani rani-simboani ai botife Sisasimbo kikihimindeimbo hohoanimomemo, nga nimorehi nindowenih ranaheimboya yihoeimbo nününgumandhimuni yahomo houmbo yihimbomemo.

Ai Sisarimbo takis kaki mandahündoyo asu wanimandiyoy

(Matyu 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Ahinümbi hohoanimo fifirundeimbiyomo asu Godimbo sesi sihou-rundeimbiyomo ai Sisasimbo hifandurühi nindou bidifiri koamarihoupura tikaruhoumbo ahandi hoafi himborimbo nouyafu mahifomo. Nindou ranai ana tikaru hou ngörü süngufih ahandi hoafi himboriyowohü moaruwai hoafimayu yaho hefe gafman bogorindi warihü hin+ng+fiyuwanipapi-hoafi-mbüruramboane, yahomomboemo.

21 Tirifoefe hoafombo mahifomo ranai duduafundühi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi, fifirihumboanefi hoafi se hoafayaf-ane asu yamundarowand-ane ranana anihond-ane. Seana nindou ranai adükari ndüreimbimbayeiyu asu ndürikoate-mbayeiyu ra moai hohoanimoyafi, nga seana anihondümbofe hohoanimo Godindi-mayo ranane yamundo arandi.

22 Se yihoezimbo hoafiyafi, ro Sisarimbo takis kaki ra mandahundoyo asu wanimandiyo?” mehomo.

23-24 Sisas ai fifireandi ranana ahambo tikaruhumbo woshihoafori-rurühiyomo asu simbori hoafiyuhi yahuya, “Wambo kaki mami nafuiyomo. Sisami asu ndüri kakifih apeniŋgo ra dadea?” mehuamboemo. Yahomoya, “Sisarind-ane,” mehomondamboyu.

25 Asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Sisarindi moatükunayo ana, se Sisarimbo dabudo. Asu Godindi moatükunayo ana ra se Godimbo dabudo,” mehu.

26 Raniyo Sisas ai nimorehi nindowenih babidimbo nüngumbo wataporimbo-randambe moai woshihoaforyumbo hohoanimoyomo. Raniyomo ahamundi düdufe hoafi ranahambo simbori hoafiyu maranda hepünafundühi hoafi kikiründümo humbo maningomo.

Sadyusi ai yifihündi botife ranahambo düdumefundi

(Matyu 22:23-33; Mak 12:18-27)

27 Sadyusihündi bidifiri ai raru hohoanimoyomondühiya, nindou yifihündi ngiri

asükai botindahindi yahomo-rundeimbi ai Sisas sowana mahifomo.

²⁸ Ai Sisasimbo düduyafundühi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi, Moses ai sihefimbo hoafi mamî sürü papîra masihendi sapo nindou mamî nîmorehi semündü mbura asu nîmori-koate yifayu ana, ahandî akîdî ranai nîmorehi ra asükai semündü haya nîmori wakîndamîndoanî nîmori ranai amonjoandî nîmori noumbiyuwamboane.

²⁹⁻³⁰ Mamîmbo apodoho mamî 7 manîngomo. Amonjo hondü ai nîmorehi semündü haya nîmori-koate yifîyuane, asükai akîdî mbusümonîndî ai amonjoandî kai ra semündü haya yifîyuane.

³¹ Asükai akîdî ngorü ai-amboanî amonjoandî kai ra masemündu. Apodoho mamî 7 ranai muᅅguambo nîmorehi ra semîndeimbi yangîrîmemo, ᅅga ai nîmori-koate yifîsafîmemo.

³² Asu sünguna nîmorehi ranai-amboanî yifîmayo.

³³ Muᅅguambo apodoho mamî 7 ranai nîmorehi ra masowandümo. Süngunambo nindou yifîhündî botîfeambe nîmorehi ra dadî nîmorehi-manda?” mehomo.

³⁴ Ranîyu Sisas ai ahamumbo yare hoafîyipurühi yahuya, “Hîfî ndanühane nindowenihî ai nîmorehühîyafu asu nîmorehi ai anamîndühîyahi arîhündî.

³⁵ ᅅga nîmorehi nindowenihî yifîhündî asükai yangîrî botayahindi ana, ᅅgîrî nîmorehühîndafu asu anamîndühîndahi rarandîhündî.

³⁶ Ran+simboani ana ai sünambeahindi nendi nahurai-wambo ng+r+ yifindei. Sapo God ai yifihündi bot+rearü hayambo wambo ai ahandi nimor-anei.

³⁷ Sapo Moses amboani nindou yif+yeimbi bot+ndahimboyei ranahambo ndore nafuimayu. Ai n+mi akidou hai tik+rimarandi ranahambo sürü pap+randüh+ya, ‘Adükar+ God ranana Abraham, Aisak, Sekop ahamundani.’

³⁸ Ran+amboane asu God ranana yif+yeimbiyei God+yupoani, nga yang+r+ an+boadeiyei God-ani. Nindou düdi ai Godayu ra koadürümbo yang+r+ nüngumboani,” mehu.

³⁹ Ah+nümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi bidif+r+ ai hoaf+yomondüh+ yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi s+hafi hoafi ra aboed-ane,” mehomo.

⁴⁰ Ran+yomo nindou ranai asükai ngorü moatükun+imbo Sisas+imbo düdufembo y+h+imbomemo.

Nindou ranaheimbo Sisas ai God koamafoarir+ ranahambo düdumefiyu

(Matyu 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Ran+yo Sisas ai nindou ranaheimbo düdureirüh+ yahuya, “Asu n+imboe nindou ai hoaf+yeih+ya, ‘Krais nindou God ai nindoumbo aboedambo-fembo kamafoarir+ ra Defit+ndi ahuirani,’ aseia?

⁴²⁻⁴³ Sapo Defit ahandi+hoari Herü Buk ranambe yare hoaf+yuh+ya, ‘Adükar+ ai wandi Adükar+imbo hoaf+yundowohü yahuya,

‘Se wandi warihondani bogorimbondafo
 nimandifi ngafimbo
 ro sihambo hürütümbi ra shafi hoarehi
 hiniŋgi-ndiheapurimboane,’ *Buk Song*
 10:1

mehu.

⁴⁴ Defit ai nindou ranahambo Adükari yahu marandi, asu Krai ai nüngunde ahandi ahurimanda?” mehu.

*Sisas ai ahinümbi hohoanimo
 fifirundeimbimbo pap+hoafimarapuri
 (Matyu 23:1-36; Mak 12:38-40)*

⁴⁵⁻⁴⁶ Nindou afindi ranai hihimboriyeiane, Sisas ai ahambo süngurü-rundeimbimbo hoafiyuhi yahuya, “Se ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbimbo hibadumbo. Ai hoandari hoeari güdife hefe hoahoango wakifeyoani nindou ai ahamumbo hihifiyopuri asu maketambe ahamumbo ahiniyopuriramboanemo hohoanimoemo. Aiana Suda-yafe rotu worambe fondi wagabe raniwami nimari asu sesi sesambe sia semindi nindife hefe wagabe nimarimboanemo hohoanimoemo.

⁴⁷ Nga aiana nimorehi kaisahoabedi ranaheimbo wos+hoafori-yondürühi ahei wori ahamumбору marundi. Asu ai aboedanemo mbiseiya yahomo houmbo Godimbo didibafiyomondühi ra hoandari hamindi didibafiyomo arundi. Nga süngunambo nindou ranaheimbo yibobofendürimbo simboani ana tiŋirifo afindi safi ndowandumboemo,” mehu.

21

*Nimorehi kai napo-koate ai Godimbohünda
kaki masihendi
(Mak 12:41-44)*

¹ Sisas ai nimarü himboapoyuane, nindou napo afindeimbi ranai hei Godindi wori ranahandi hipirambe kaki mafoarhindi.

² Raniyo asu nimorehi kai napo-koate ranai hamburi kaki yimbu hipiri ranambe mafoareanda hoeimareandi.

³ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Ro sïhamumbo anihondumboanahi nda hoafayahapuri, nimorehi kai napo-koate masihendi ranai nindou napo afindeimbi masihendi ranahambo ngasünde-amboane.

⁴ Nindou napo afindeimbi masihendi ranana akidouyo masihendi, nga ahei adükari ana mbenjoründüri. Nga nimorehi kai ndanana akidou menjoro ra masihendi,” mehu.

*Sisas ai Godindi wori biriboemboe mehu
(Matyu 24:1-2; Mak 13:1-2)*

⁵ Sisasimbo süngrurü-rundeimbi bidifiri ranai Godindi wori ranahambo nïmoei aboednamboyo asu Godimbo saimbo moatükuninambo yihururu marundi ranahambo wataporimbomarundi. Nga asu Sisas ai hoafiyuhü yahuya,

⁶ “Ro sïhamumbo hoafayahapuri, ndani moatükunï hoeiarundi nda mamï simboani ngiri nïmoei mamamboani ngoründiwami nanjo, nga ai hifitireboai pütapindimboe,” mehu.

*Sisas ai tɨŋɨrifo afɨndi tükündifemboe, mehu
(Matyu 24:3-14; Mak 13:3-13)*

⁷ Asu ai düduyafundühi yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi, rani-moatükunɨ ra nüŋgu-sɨmboanɨ tükümandifea? Nɨnɨ boatei tükümandife rani-moatükunɨ tüküfemboayo ranahambo nafuimboa?” mehomo.

⁸ Sisas ai hoafɨyupurühi yahuya, “Se hɨbadumbo, ŋga nindou ai mamɨ sɨmboanɨ sɨhamumbo tɨkai hoafɨndimboemo. Nindou afɨndi ai ŋgomo wandɨ ndürɨ dükandundühi anɨmboya, ‘Ro rananahɨ nda,’ asu ‘Ndear-ambo rani-moatükunɨ ra tüküfemboane,’ mbɨsɨmboemo, ŋga se yowanɨ ahamundɨ süŋgufepoanɨ.

⁹ Asu se ŋgorü hɨfɨhündɨ nindou yifiaremo hoafɨ, asu ŋogrü ŋgoafɨhündɨ yifiaremo hoafɨ ra hɨmborɨndeihi yɨhɨmbondeimboyei. Ŋga sapo rani-moatükunɨ boatei tükündifemboe, ŋga bɨdɨfɨranambo si ana ŋgɨrɨ nɨmai tükündifeyo,” mehu.

¹⁰ Raniyo aheimbo hoafɨyundürühi yahuya, “Ŋgorü hɨfɨhündɨ ai ŋgorü hɨfɨhündɨ babɨdɨimbo yifiarɨndimboemo asu ŋgorü adükari bogorɨndɨ nendɨ ai ŋgorü adükari bogorɨndɨ nendɨ babɨdɨimbo yifiarɨndimboe.

¹¹ Hɨfɨhe afɨndɨ hamɨndɨ tükündifehü asu ŋgorügoanɨnɨ sesɨkoate-ndeihi wembombondei asu anğünɨhaindei raraondɨhümboyei. Asu sünambe rani-poanɨmbo yɨhɨmboeimbɨ moatükunɨ bɨdɨfɨranambo si tüküfemboayo ra nafuimbohünda tükündifeyoanɨ se yɨhɨmbondeimboyei.

12 Nga rani+moatükunî ranai tüküfekoate-yoambe ani+mbō se wambo ani+hondümbō-ari+hindîrî ranî+mbō-hünda nindou ai si+heimbo kîkî+hîndümondürî houmbo moaruwaimbō-ndundürî+mbōemo. Ranani+mbō rotu worambe papi+hoafi+ndundürî mbundümbō karabusi-ndundürî+mbōemo. Asu ndowandümondürî ŋgomo adükari bogori asu gafmani+yomondi hi+mbōahü papi+hoafi+ndundürî+mbōemo.

13 Refeambe ani+mbō si+heimbo aboedi hoafi ra wataporî+mbō-yombo nafî yagodî+mbōe.

14 Ranî+mbōane se afîndî hohoani+mondeihîya, ro ni+ni hoafi hoafi+mandefî mbî+seimboyei.

15 Ni+mbōe sapo ro wandî+hoari ani+mbō si+hei hohoani+moambe horîndî+heandühi ndorî+hoeimbî fifîrî+fe ndahandüranî se hoafayei ra nindou ŋgorü ai-amboani ŋgîrî gogonî+mbondî+hendühi moaruwaimbō-ndeandî.

16 Si+heimbo si+hei boagi+ri, amonḡo-mami, akohoandi, rehi+mami, mamî+sîrî, ŋgunindî ranani+mbō hürütümbî nindouyei warî+hündî+hindürî+mbōyei. Ranani+mbō seam-beahîndî bi+dîfîrî ana hi+fokoandundürî+mbōemo.

17 Muḡuambo nindou ai si+hamumbo moaruwaimbō-ndî+hindürî+mbōyei, sapo se wambo ani+hondümbō-ari+hindîrî ranî+mbō-hünda.

18-19 Nga si+hei mbîrî+nanî mamî ra ŋgîrî fi+ndî+hoaiyo. Se ŋgî+nîndî ani+boadei ani+mbō se yanḡîrî ni+ḡombo hondü ndahümündimboyei. Ranani+mbō si+hamundî fimbo fandî+hepurî+mbōe si+hamundî yanḡîrî ni+ḡo ranahambo,” mehu.

Sisas ai Serusaremimbo moaruwaimbo-ndifemboe mehu

(Matyu 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ Sisas yahuya, “Se hoeirihindani ami ai sinimo Serusarem ngoafi ra worari wakarundi ana, se fifirindhindi Serusarem ai ndeara moaruwaimbo akimane.

²¹ Rananimbo nindou didiyei Sudia ngoafihü amarei se feboehi hehi hifi wafuana gagüsi asu Serusarem ngoafihü amarei se ngoafi ra hiningindihhi hehi ngorüni ngei, asu ngorü hifihü animboei se yowani Serusarem ngoafinambo hopoani.

²² Rani-simboani animbo God ai tinjirifo masahündürü ranaheimbo simbori moaruwaimbo-ndearümbui, rananimbo munğumotükuni Bukambe hoafimayo ra anihondü tükündifemboe.

²³ Rani-simboani ana nimorehi warandühumbi asu niori kehureimbi ana hipoanihimboeimbou-anei. Sapo rani-simboani animbo hifi ndanihü nimbori afindi tükündifehü asu Godndi moaruwaimbofe ra nimorehi nindowenih ranaheiwami pindimboe.

²⁴ Rananimbo hari nendi ai didimo nindou bidifirambo hifokoakondundürühi asu bidifirambo karabus nindoumbo-ndundürü munğumbo hifina ndowandoümondürü ngomboemo. Rananimbo ahei ndifo ranai Serusarem ngoafi ra pühndei nimandi ngeimbo God ai aheimbo hifandimbo hoafimayu süngu tükündifemboe,” mehu.

*Nindou Hondü ai kudümbui
(Matyu 24:29-31; Mak 13:24-27)*

²⁵ Sisas ai hoafiyuhî yahuya, “Rani-simboani ana rani-poanimbo wosîhoaforî moatükunî hüfîhamîndî, amoamo asu mupui ranîfihî tükündîfemboe. Asu hîfîni sîrîwara ranai afîndî-afîndîndowohü mbundo pîndo ndandanî nindou ai afîndî hohoanîmondeihî yîhîmbondeimboyei.

²⁶ Nindou afîndî ranai hîfî ndanîhü nîni-moatükunîyo tüküfemboayo ranahambo hîmbondeihî yîhîmbombo hîmboarî wuwurîndearümböe. Nîmboe sapo munguambo ngînîndî moatükunî sünambe ranai-amboanî fîfîmîndîmboembohünda.

²⁷ Rananîmbo nindou ai hoeindîhoranî Nindou Hondü ranai mburîngai wamî nîmandü haya ahandî hîmboamupuimbo-randeimbi ngînîndî ranî kapeihü kudümbui.

²⁸ Rani-moatükunî ranai hapoadümbö tüküfembo mbîsî haya tükündîfeyoanî botîndahi nîmboeimbo mbîro botîndîhindî sapo God ai sîheimbo aboedambo-fembo ra ndeara tüküfembo yangîrane,” mehu.

*Süfuri nîmîndî ranahambo se türîboadîhîndî
(Matyu 24:32-35; Mak 13:28-31)*

²⁹ Sisas ai kafeefe hoafî mamî hoafiyupurühî yahuya, “Se süfuri nîmîndî-ane asu amurî nîmî ranamboanî hoeindundî.

³⁰ Sapo se hoeirundanî nîmî ranai hoaihoai sîmborî bokarî arandî ana, se fîfîrîndundî ai ndeara hoembo yahomboane.

³¹ Mamî yahuraiane sapo se hoeindundanî ranî-moatükunî tükefeyo ra se fîfîrîndundî God

nginindi hifandarandi ra ndeara tüküfembo yangir-ane.

³² Ro sihamumbo anihondumboanahi hoafaya-hapuri, nga se fifirindundi nindou hapondani animboei ranai yifikoate-yeiambe animbo rani-moatükuní ra tükündifemboe.

³³ Hifi sünü ana awarindihomboe, nga wandi hoafi ana ngiri awarindihoyo,” mehu.

Sisasimbo süngrurü-rundeimbi ai hibadumbo

³⁴⁻³⁵ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se hibadumbo! Se muḡuambo sesesindimo asu bia ndimindimo houmbo mamikari hohoanmondimo asu findi moatükuní ranimbo afindi hohoanmondimo ndumboemo. Ranimoatükuní ranai sihamumbo andürambe ninihondi pirayo nou yahurai animbo randeapurimboe.

³⁶ Se muḡuambo si hibadü niḡgomombo Godimbo didibafindafu ndundi. Tiḡirifo tükefeyo ra nginindi niḡgo hombohünda asu Nindou Hondündi himboarühi tüküfembohünda ranimbo didibafindafundi,” mehu.

³⁷ Sisas ai muḡuambo si Godindi wori ranambe nindou yamundeandüri hu asu nimbokoani hafu Orif Hifi Wafuambe apu marandi.

³⁸ Asu nindou ranai siambe hondü Sisasindi hoafi himborimbohünda Godindi worina hei marihündi.

22

Suda-yafe bogori nindou ai Sisasimbo

hifokoefimbo hoafi fifir+imarundi

(Matyu 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11; Son 11:45-53)

¹ Bret yisi+koate sese+imbo si Pasofa sei-ar+hündi ranai tüküfembo yangir+imayo.

² Raniyo God+imbo sesi sihou-rundeimbi bogoriyomo asu ah+nümbi hohoan+imo fifirundeimbiyomo ai nimorehi nindowenihimbo yihimboyomondühi Sisas+imbo hifokoefimbo naf+ kokomarundi.

³ Raniyo Sudas Iskariot Sisas+imbo sünggurü-rundeimb+indambo mam+ ahandi flambe Satan ai mafar+fiyu.

⁴ Raniyo Sudas ai God+imbo sesi sihou-rundeimbi asu prisman bidifiri God+indi wor+ hifand+imarundi ahamumbo sowanambo ai nününgundiri Sisas+imbo ahamundi war+hümandiri ran+imbo fifir+fembohünda mahu.

⁵ Raniyomo asu nindou ranai hihifi-hihifi+yomondühi Sudas+imbo kak+ masabudo.

⁶ Ai hohoan+imo mam+sünguru mburumbo hifanda humbo nindou af+indi ranai Sisas-d+ibo n+imar+koate-yei-ambe ahamundi war+hüfimbo yahu hayamboyu.

Sisas ai ahambo sünggurü-rundeimbi babidi sesesi si ra n+imar+imombo mas+wasümo

(Matyu 26:17-25; Mak 14:12-21; Son 13:21-30)

⁷ Bret yisi+koate ses+imbo si God ai Israeri+imbo aboedambo-mareandüri ra tüküfeyoambe an+imbo sipsip n+imori ra hifokoefemboane.

⁸ Sisas ai Pita weimbo Son+imbo hoafi+yup+irühi yahuya, “Ngafani sesi

sihefimbo sindindineamuni adükari si ranihü sesesimbohünda,” mehupiri.

⁹ Asu simbori düdurinerühi safaniya, “Nahanihümboyafi yihoehimbo sesi ra sindifembo hoafayafimuni rana?” masafani.

¹⁰ Asu simbori hoafiyupirühi yahuya, “Ngoafi adükari ranihü ngafandühi nindou mamai ai hoe hipirambe fundamündü haya nguani hoeindinerimboyafani. Nga ahambo animbo süngundiniri ninin worambeahiyokarefuendi ra.

¹¹ Rananimbo wori aharamburi ranahambo hoafindafinandowohüya, ‘Yamunde-randeimbi ai sihambo hoafiyuhi yahuya, ‘Ro wambo süngurundiri-rundeimbi babidi wori nahanambe sesesimandefi God ai Israerimbo aboedambo-mareanduri si ra?’ mehuamboane,’ mbisafani.

¹² Asu ai sihafanimbo sesi napo kurife nimarisi sesimbo fondi afindi buriyoweimbi nimoamonindi wori nafuindüpürimbui. Se ranihü sesi napo sindindineandi,” mehu.

¹³ Rani-yafani Pita weimbo Son ai hafani hoeiri-neandane asu munquambo moatükunira Sisashoafimayusüngu tükumefeyo. Rani-yafani asu ranihü sesi ra sindimarineandi.

Adükarindi sesi Sisashandihorisi süngrurü-rundeimbimbo masagapuri

(Matyu 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Korin 11:23-25)

¹⁴ Sesi sesimbo yahomo houmbo Sisashi ahambo süngrurü-rundeimbi babidimbo sesi fondühi mamarimo.

15 Ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Ro afindi hamindi yifirayahí se-babidi sesesimbo God ai Israerimbo aboedambo-mareandüri si, nga asu süngunambo ana ro asübusi afindi ndahamindi mboyahi.

16 Ro asukai ngiri sesi ndahurai dagadhi, nga ngombo rani-moatükuni ra God hifandarandi ranambe tükündifemboe,” mehu.

17 Raniyu Sisas ai kap hoe semündü Godimbo hihifirürü mbura yahuya, “Kap hoe nda sowandümo houmbo sishamundihoari simindimo.

18 Asu ro wain boboe ra asukai simindikoate ngambo God nginindi hifandarandi ra tükündifemboe,” mehu.

19 Asu asukaiyu bret semündü Godimbo hihifirürü mbura hifitire ahambo süngrurürundeimbimbo yimbureapurühi yahuya, “Nda wandi saf-ane asahapuri. Nga se wambo hohoanímombohünda randu ndundi,” mehu.

20 Mare yahurai sesi sowasümo mburu Sisas ai kap semündü hayambo hoafiyuhi yahuya, “Kap nda wandi hori sishamumbohündambo karefoendi rananimbo simbori hoafi femindi asihefeyo ra nginindamindimboe.

21 Sishamundi mbusümo nindou mamai ai wambo hürütümbi nindou-yafe warihüdeandirimbui. Nga ahandi watinari ra wandi dibore sesi nandife fondi wami anango.

22 Nine-moatükuni God ai Nindou Hondü ahambo refimbo hohoanímomayu ra yahurai tükündifemboe. Nga Nindou Hondümbi hürütümbi nindou-yomondi warühariri ranai hipoanímembou-ani,” mehu.

23 Raniyomo asu süngrurü-rundeimbi ai ahamundihoari rani-moatükuni ra didi ramande yahomo houmbo simborindüwurimemo.

Süngrurü-rundeimbi ai düdi adükarayu yahomo houmbo hoafinambo simbori simborimemo

24 Sisasimbo süngrurü-rundeimbi ai düdi adükarayu yahomo houmbo simbori hoafiyomondühi mamarimo.

25 Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Ndifoyei adükar bogori ai ana ndüreimbiyomo houmboanemo asu nimorehi nindowenihi ra hifandirundi arundi. Nga nindou ranaheimbo hifandirundi arundi ranahamumbo aboedi farihou-rundeimb-anemo sei arihündi.

26 Se yahurai randafumboemo, nga adükar hamindayu sihamundi mbusümo ra ai hoarifi nindou nahurai-mbiyuwamboane. Asu horombofi hu ratüpuriyu-randeimbi ai fehefembo ratüpuriyu-randeimbi nahurai-mbiyuwamboane.

27 Düdi adükar hamindayua? Sesesi fondühi amaruyu asu sesi yimbuareandi-yu? Se raru hohoanimoyomondühiya sesesi fondühi amaruyu ai adükar hamindayu. Nga roana sihamundi mbusümo fehefembo ratüpur ratüpuriya rihandeimbi nahurai-anahi.

28 Se wambo tihirifo tüküme feyo ra moai hinin girundiri.

29 Ro sihamumbo hifandimbo nginindi asahapuri wandi Ape wambo hifandimbo nginindi masendiri nou.

30 Se ro nginindi hifandarhandi ranambe wandi sesi fondiwami sesi dowadümo hoe

ndimindimondumboemo. Asu se bogorindi nimarifondiwami nimandümombo Isiraeri-yafe sirif 12 ra hibadüboemo,” mehu.

Sisas ai Pitamboya, ai wambo daboadi hihirindeandirimbui mehu

(Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Son 13:36-38)

³¹ “Saimon, Saimon, Satan ai sifahif anihondübofe ra refe hoeifembo hoafiyumboani sapo nimorehi mbanif hiriyehif badinif pirihindühi safif hininngarihindif nou.

³² Nga ro Godimbo didibafimeheandif sifahif anihondübofe ra hininngindowamboyaif sahehea. Rananimbo se asükai hihirindafo wambo sowanambo didifihumbo apodoho-apodohoyomondeimbi ranahamumbo fandihawapura nginindimbeyomondamboane,” mehu.

³³ Nga Pita ai Sisasimbo hoafiyunduwohü yahuya, “Adükari, ro ndearambo nafirihamindimboanahif se-dibo karabusambe hombo asu yifimbo amboanif,” mehu.

³⁴ Sisas ai hoafiyuhif yahuya, “Pita, hapo nimbikoanif kakaro ai hoafikoate-yuambe animbo se wamboya ngimimbo moai fifirihinif mbisafindirimboyafif,” mehundo.

Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbi kakisandife arü pisao yihimindi asu napo arü rambisiwandümü-ndamboane mehu

³⁵ Sisas ai ahambo süngrurü-rundeimbi ranahamumbo hoafiyupurühif yahuya, “Horombo ro sishamumbo koaritheheapurühif sahiya, ‘Se kaki sandiferambo arüyo asu napo sandiferambo arüyo, asu su

yirambe kikifoefemboane semindipoani' masahi rani-simboani se bidifiri moatükuni mbonimborundümondai?" Ai hoafiyomondühi yahomoya, "Wani," mehomom.

³⁶ Ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, "Haponda nindou düdi se kaki sandiferambo arü, düdi se pisao yihimindi hamindi ra semindikoate-ayu ana, ahandi ngisihari hoeari ra nindou ngorumbo sagadowohumbo asu rani fihindi kaki ndemündü haya pem+mbiyuwamboane.

³⁷ Godindi bukambe hoafiyowohü yahoya, 'Ahambo moaruwai hohoanimoyu-randeimbi nindou nahurai randi+horimboyei,' meho ranana wamboyo, nga ranane hapondanambe tükefeyo," mehu.

³⁸ Ahandi süngrurü-rundeimbi ai hoafiyomondühi yahomoya, "Adükari! Hoeiro, pisao yihimindi hamindi yimbu nda," mehomom. Ai hoafiyupurühi yahupuriya, "Ra ndearane," mehupuri.

Sisas ai Orif Wafuambe Godimbo didibafimayu (Matyu 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Sisas ai adükari ngoafi ra hini+ngire hayambo Orif Wafuana mahafu sapo munguambo si refi marandi nou. Raniyomo asu ahambo süngrurü-rundeimbi ai ahandi süngu mahafomo.

⁴⁰ Ai hafomo n+marimboyohü tüküfih hoafiyupurühi yahupuriya, "Nini-moatükuni sihamumbo rande hoeindeapurimboe rani+bohünda se Godimbo didibafindafundani sihamumbo nginindi mbisagapur-amboane," mehupuri.

41 Sapo nımoei pifeyoani ho pırayo rani simogodühi safi Sisas ai hu yiri yimbu pusire nımarümbo Godımbo didıbafımefiyu.

42 “Ape, se yifirayafi ana, wambo asübusümbi moatükuni tüküfemboayo ra raguanambo-ndowandi. Nga se nine yifirayafi rani süngundowandi, nga ro yifirayahı rani süngufepoani,” mehu.

43 Raniyo asu sünambeahındi nendi ai ahambo ngınemündümbohünda tüküme fiyu.

44 Sisas ai asübusı afındi hamındi semındımboayu ranahambo hamındi tütüngırıhoeı hayambo Godımbo didıbafımayu hoango. Raniyo asu ahandi yikunımıhoe ranai horı nahurai pımento hoango.

45 Sisas ai Godımbo didıbafıyu moendıre hayambo ahambo süngururü-rundeimbımbı sowana huane asu mapomo sapo afındi hohoanımoyomondühi wambo.

46 Sisas ai hoafıyupurühi yahuya, “Nımboe se hapoana apusayomoa? Nga botıyafu Godımbo didıbafındafundi nını-moatükuni rande hoeindeapurani ngınepurımındımbıbohünda,” mehu.

Sisasımbı mbumaründümo

(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Son 18:3-11)

47 Sisas ai wataporıyuhü nünguambe awai nendi afındi ranai masıfo. Sapo Sudas Sisasımbı süngururü-rundeimbı ambeahındı-mayu ranai sepurımündü haya mahafomo. Raniyu asu Sudas ai Sisasımbı wakıkıhımbıbohünda ahandi fıkımı mahu.

48 Asu Sisas ai hoafıyundühi yahuya, “Sudas, se wakıkıhımbı asafı ra Nındou

Hondumbo hürütümbi nindou-yafe warihüfimbo safomboyafi?" mehu.

49 Sisasimbo süngrurü-rundeimbi ai hoeirundane ahambo kikihimindimbo yangir+memondamboemo hoafiyomondühi yahomoya, "Adükari, ro yihoe fi pisao yihimindi safi ranambo hitihupir+imbo?" mehomo.

50 Ranıyo asu aihündi mamı ai pisao ndar+hendüh+ndamboyu Godımbı sesı sıhou-rundeimbi bogori hondündi ratüpurıyu-randeimbimbo warihondü hımbıhoearı mafoafoareando.

51 Sisas ai hoafiyuhı yahuya, "Yowan! Ndahurai refepoanı!" mehu. Ranıyo ahandı hımbıhoearı ra warı pamareanda asükai koadürü koadürümefeyo.

52 Nindou sapo Sisasimbo kikihimindimbo masıfomo ra Godımbı sesı sıhou-rundeimbi bogoriyomo, Godındı worı hıfandıru-rundeimbi prısmarı bogoriyomo asu Suda-yafe bobıagori ranıyomo. Sisas ai hoafıyupurühi yahuya, "Se pisao yihimindi asu nımıharı fufuründümo masıfomo ra hımbıhünı nındoumbo kıkıhemündimbo nahurayıyomo.

53 Ro sebadıdımbı munıguambo sı Godındı worambe nımarı marıhandı ra moai ranıhü kıkıhıründümondırı. Nıga haponda sıhamündı sıane nımboe nımbı ai adükari tüküfıhi simbo nıgasündeamboane," mehu.

*Pıta ai Sisasımbıya, Ro moai fıfırıhını mehu
(Matyu 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72;
Son 18:12-18, 25-27)*

54 Sisasiṁbo kikihiṁründümo houmbo Godimbo sesi sihai-randeimbi bogori hondü ahandi worinambo sowaründümo mahifomo. Raniyo asu Pita ai süngumarapuri hüfu.

55 Asu ai hai wori gabusümo püpiru houmbo mamarimondamboyu ranihü ai-babidimbo mamarimo.

56 Nimorehi mami ratüpuruyo-randeimbi ai hai sihi himboyowane Pita ai mamaruwamboyo ndoreri türüfoarer mbura hoafiyowohü yahoya, “Nindou ndanana sapo Sisas-dibo hu marandani,” meho.

57 Pita ai hoafiyuhi yahuya, “Nimorehi se hoafayafi ranana moai akidou-amboani ro fifirihini,” mehu.

58 Asu rani wangabeahi safi nindou ṅgorü ai hoeiriri hayambo hoafiyundühi yahuya, “ṅgorü ana sapo seanafisi.” Nga Pita ai hoafiyuhi yahuya, “Wandafi, roana wananahi ana,” mehu.

59 Ran-ahandambohöndi gedühi safi homboyoane asukai nindou ṅgorü ai hüti hoafimarüri, “Sapo nindou ndanana Sisas-diborihindani nimboe ai-amboani Garirihündani.”

60 Asu Pita ai hoafiyuhuya, “Wandafi, roana moai fifirihendi se wataporimbo-arandi rana-hambo!” mehu. Raniyo asu hoafiyuambe kakaro ai hoafimayu.

61 Raniyo asu Adükari ai hihirifi Pitambo türümafoariri. Asu Pita ai hohoanimomayu Adükari ai hoafimeindo ranahambo. Hapo nimbokoani kakaro ai hoafikoate-yuambe

animbo se ngimimbo wambo moai fifirihini mbisafindirimboyafi.

⁶² Ran+yu asu Pita ai weindani tüküfi hu afindi hamindi aranimayu.

Nindou ai Sisasimbo tirifoefe hoafiyomondühi harimemondo

(Matyu 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ Nindou Sisasimbo hifandimaruri ranai tirifoefe hoafiyomondühi bubumaruri.

⁶⁴ Ai ahandi himboari hoearinambo gabudifoarüwuri houmbo hoafiyomondowohü yahomoya, “Se Godindi hoafi hoafiyafirandeimbayafi ana, hoafiyafimuni düdi sishambo harimayunini rana!” mehomomo.

⁶⁵ Ai Sisasimbo moaruwai hoafiyomondo marundi.

Sisas ai kansr+yomondi himboarühi tüküfi hoafi didiboadomareandi

(Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Son 18:19-24)

⁶⁶ Simayowamboyo hifandi-rundeimbi ai mafandundi. Asu Godimbo sesi sishou-rundeimbi bogoriyomo asu ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbiyomo ai-amboa ai-babidi fandu mburumbo Sisasimbo sowarindümo ahamundi bogori hondü kot raninambo mahifomo.

⁶⁷ Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Se Kraisyayafi ana, hoafindafimuni,” mehomomo. Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Ro hoafehapuri amboani ngiri se wambo anihondumbo-ndundiri.

⁶⁸ Asu simbori sishamumbo ro düdueheapuri amboani ngiri hoafindimondiri.

69 Haponda ndanihü piyo hayambo süngunambo aho ranana, Nindou Hondü ai God Nginindeimbi ahandi warihondü warihü ni mandümbui,” mehu.

70 Ai munquambo hoafiyomondühi yahomoya, “Ranayo ana, se Godindi ni moriyafi?” Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se sihamundihoari hoafayomo rasi, nga rananahi,” mehu.

71 Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Refe ana, ni mboe nindou ngorumbo ahambo hoefimbo hoafayefa? Nga ndearambo sihefi hi mboambenambo hoafimayuambo hi mboriyefi-mboanefisi,” mehomo.

23

Pairatimbo sowana Sisas sowaründümo mahifomo

(Matyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Son 18:28-38)

1 Munquambo rani boboagori-memo rani Sisasimbo sowaründümo Pairat sowanambo mahifomo.

2 Ai ahambo papi-hoafirirurühi yahomoya, “Nindou nda sihefi nendambo hohoanimo mamikarimarandura kikihi marihurimindefi. Ai hoafiyuhi yahuya, ‘Yowan si sarimbo kaki saimbopoani,’ yahu asu ahandi fimboya, ‘Krais, adukari bogor-anahi,’ mehu,” mehomo.

3 Pairat ai Sisasimbo düdurirühi yahuya, “Se ra Suda-yafe adukari bogoriyafi?” mehuamboyu. Sisas ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Sihafihoari hoafayafisi,” mehu.

⁴ Pairat ai Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogoriyomo asu awai nendi afindi mengoro ranaheimbo hoafiyuhi yahunduriya, “Ro nindou nda moai nini-moatukuni moaruwai rareanda hoafi himboriyahi,” mehu.

⁵ Ai asukaiyei pukuna hoafiyehi seiya, “Sisas ai hoahoangu wakireandühi nindou yamundireandühi hohoanimo botimareandüri. Ai Gariri hifihü piyu haya sünumbo Sudia hifihü tükumefiyu,” masei.

Pairat ai Sisasimbo Herot sowana koamariheirü

⁶ Pairat ai hoafi ra himboriyu haya düdüfihü yahuya, “Garirihündiyu nindou nda?” mehu.

⁷ Herot ai mamü profens hifi ra hifandimarandi rani hoarehiyu Sisas ai manüngu. Ranimboyu asu Pairat ai Sisasimbo Herot sowana koamariheirambo mahu sapo Herot ai rani-simboani Serusaremihü mamaru wambo.

⁸ Herot ai Sisas hoeirirani mayowambo hihifi-hihifimayu, nimboe sapo ai moani hoafi yangiri himboriyu hayambo asu hoeindihini mehu. Ai sapo yare hohoanimoyuhü Sisas ai hepünifeimbi moatukuni randeanda hoeindhea yahuhayambo.

⁹ Herot ai Sisasimbo düdu-düdumarüri, nga asu moai akidou-amboani nini hoafi hoafiyu, nga wani.

¹⁰ Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogori asu ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi akimi maningomo ranai tikarhoumbo Sisasimbo papi-hoafimaruri.

11 Herot ai ahandi ami babidi Sisasimbo tirifoefe hoafiyomo mburumbo asu bogori-yomondi hoeari aboedi safi yihuruwuri mburumbo asukai Pairat sowana koamarhawuri.

12 Horombo ana, Pairat ai Heroti-dibo simbori ngininduri-mefaniyosi, nga rasimboani ai aboedi-aboedi-mefineandi.

Pairat ai Sisasimboya yifimbiyuwamboane mehu

(Matyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Son 18:39; 19:16)

13 Pairat ai Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogori asu Sudayei bogori munguambo nindou amuri raniyei aheimbo gugurimareanduri.

14 Ai hoafiyundurühi yahuya, “Nindou wambo sowana sahorimindei masinei ndanahambo hoafiyehi seiya, ‘Moaruwai hohoanimoju randeimbani’ masei. Ro ahambo sihei himboarühi düdumarhini, nga ro moai se ahambo papi-hoafimarhoru ra nini-moatükuni moaruwai rareanda hoafi himboriyahi.

15 Asu Herot ai hoeirirani nini-moatükuni moai rareandi, nga ranimboju hihiriri sihefimbo sowana koamarheirambo masunu. Nga asu ai nini-moatükuni moaruwai rareandai animbo ranimbo yifimanda?

16-17 Ro ahambo tinirifo ndahando mbundihambo animbo asu moani aboedi koandihina ngumbui,” mehu

18 Munguambo nindou ranai fandhi pukuna hoafiyehi seiya, “Nindou nda ndahorimindei ngei hifokoandihori. Nga rananimbo Barabasimbo aboedambo-fimboani!” masei.

19 Barabas ra ai adükari ngoafihü gafman babidi yifiariyu nindou hifokoare hayambo karabusimefiyu-ani.

20 Pairat ai Sisasimbo hiningfiyuwani aboedambo homboani mehu raniyu asu awai nendi afindi ranaheimbo asukai hoafimeyundüri.

21 Ai asukai pukuna hoafi karihehindühi seiya, “Nimi keimbi karihendeimbifih pandiwuri! Nimi keimbi karihendeimbifih pandiwuri,” raranimayi.

22 Ai asukaiyu ngimimbo düdureandürühi yahuya, “Nine-moatükun ramareandi? Ahambo hifokoefimbo asei ra ro hoeirihina moai nin moatükun akidou-amboan rareandan hoafi himboriyahi. Nga moani akidou yangiri tihirifo ndahando mbundha aboedambo koandihina mbihu,” mehu.

23 Nga ai moani hoafi pukuna karihehindühi hütihofiyehi seiya, “Sisas ai yifimbiyu-wamboane, yifimbiyu-wamboane,” mayei. Ai hoafimayei habodei ra moani Pairatindi hoafi ngasünde hayambo ahei nimoamo hamindimayondüri.

24 Raniyu asu Pairat ai Sisasimbo ahei hoanimo süngumareandi.

25 Raniyu nindou mam Barabas gafman babidimbo yifiariyu nindou hifokoare hayambo karabusambe mamaru ahambo aboedambo koamarisherü. Raniyu asu ai Suda nine refembo yifirimayei süngu Sisasimbo ami-yomondi warihumariri.

*Sisasimbo nim̄i keimbi kar̄ihendeimb̄ifhi
t̄ikoründümo pamarüwuri*

(Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Son 19:17-27)

²⁶ Sisasimbo sowaründümo homondane Saimon Sairinihündi ai nafiñi masüfu ngoafinambo hifombo yahuhayambo. Raniyomo asu Sisasindi nim̄i keimbi kar̄ihendeimb̄i ra sowandifi hawa Sisasindi süngu hüfi yahomo houmbo hütihütimaruri.

²⁷ Asu awai nendi afindi ranai Sisasindi süngu hüsihi, nimorehi b̄idifiri ranambeahi mahüsi ranai Sisasimbo hohoan̄imoyeihi aran̄nambo sahor̄im̄indei mahüsi.

²⁸ Nga asu Sisas ai h̄ihirihi hoafiyundürühi yahuya, “Serusarem̄ihündi nimorehi se yowan̄i wambo aran̄nambo-yondiri poani. Nga sihei fimbo asu sihei n̄imoak̄idiboumbo an̄imbo aran̄nambo-nd̄ihündüri.

²⁹ Awi mam̄i si tükündifemboe ran̄simboani nindou ranai hoaf̄indeih̄iya, ‘Nimorehi n̄mor̄i wakem̄nd̄ikoate-ayei asu n̄mor̄i tit̄ih̄ukoate-ayei se h̄ihifi-h̄ihif̄indei. Sapo aheimbo t̄iñir̄ifo ra ñgir̄i tükündifeyo,’ mb̄iseimboyei

³⁰ Ran̄simboani an̄imbo nindou ai n̄moei wafumbo hoaf̄indeih̄iya,

‘Wam̄ini piyaf̄imuni,’ mb̄isei.

Asu asükai h̄ifi wafumboya,

‘Gabudifoar̄iwamuni,’ mb̄iseimboyei!

Hosea 10:8

³¹ Hapondani ro nim̄i yanḡiri nahurai-anahi, nga wambo rawar̄ihindiri. Nga süngunambo moaruwai tükündefeyoani se nim̄i yapari nahurai-ayei siheimbo nüngumand̄ifendüra?” mehu.

32 Nindou yimbu moaruwai ho-
hoan+moyafandeimbi amboani Sisas d+bombo
sowapündümo mah+fomo ahafan+ambo
hifokoefepir+ambohünda.

33 Ai hei n+moei wafu mbir+hapiri sisami sei
ar+hündi ran+hü Sisas asu hümbühün+yafan+
r+nandeimbi nindou yimbu ahamumbo
tikorüpündümo pamarupuri ra Sisas ai
mbusümoyuwane asu ŋgorü ai war+hondün+yu
asu ŋgorü ai kadüdan+yu yafine pamarupiri.

34 Sisas ai hoafi+yuh+ya, “Ape, amboawi mb+safi
n+imboe ai moai fifirundi n+ne-moatükun+
rawarundi ranahambo,” mehu. Asu ami ai
satu piraimemo didai Sisas+ndi-mayo hoeari ra
mandemündü yahomo houmbo.

35 Nindou af+ndi ranai n+boadei h+imboanambo
h+fan+hündi, nga bobaogori nindou ai
Sisas+ambo tir+foarüwuri hoafi+yomondühi
yahomoya, “Nindou bid+firambo aboedambo-
reandüri marandi. Se God+ndi n+mori Krai-
ayafi ana, yaro sihafi+hoari aboedamboyafo,”
mehomo.

36 Asu ami amboani tir+foar+wurühi homo
hühütimbü moatükun+ wain hoe finiga
masabudo.

37 Ai hoafi+yomondowohü yahomondoya, “Se
Suda-yafe bogorayafi ana, yaro sihafi+hoari
aboedamboyafo!” mehomo.

38 N+mi keimbi kar+hendeimbi n+moamo
ndaru sürü pamarundi: NDA SUDAYAFE
ADÜKARI BOGORANI.

39 Nindou hümbühün+yafan+r+nandeimbi n+mi
keimbi kar+hendeimbi fih+ mapen+mbafan+
ŋgorü ranai Sisas+ambo tir+foarirühi puküna

hoafi-yuhî yahuya “Se ra Kraisi-yafi? Ranayafi ana, yaro si-hafi-hoari aboedambo-yafosi asu yi-hoehimbo amboani aboedambo-rowamuni,” mehu.

⁴⁰ Nga asu ngorü hûmbuhüni-yu-randeimbi gorügoanîni mapenüngu ranai afoai yahu hoafi-yundowohü yahundoya, “Se Godimbo yi-himboyafai? Nga se ti-ji-rifo asowandifi nahuraiane ai-amboani asemüdu.

⁴¹ Si-hiri ti-ji-rifo asahoamîndehi ranana sapo nîni-moatükunî si-hiri ramarîhoandi rani-süngumboane. Nga nindou ndanana moai nîni-moatükunî moaruwai rareandi.”

⁴² Asu ai hoafi-yuhî yahuya, “Sisas, se si-hafi nginîndi hifandarandambe tüküyafö amarifi ana, se wambo hohoanîmondafîndiri,” mehu.

⁴³ Sisas ai hoafi-yundowohü yahuya, “Ro anîhondümböanahi haponda hoafehanîni se ro-di-bo ngoafi aboedi ranîhü ni-mandi-mboyafi,” mehu.

Sisas ai yi-fi-mayu

(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Son 19:28-30)

⁴⁴ Sapö hüfi-hamîndi-koate-yowohü wambo nîmbi ranai hüfünimbo peyo haya gabudifoare hombo nîmbambe tüküme-feyo.

⁴⁵ Refeyoambe asu hoeari Godîndi worambe kümârundî ranai mbusümondühi yimbu bumare-andi.

⁴⁶ Sisas ai pukünambo hamîndi hoafi karîhoeihü “Ape, wandi yifiafi si-hafi warîharîheandi,” yahu mburambo asu yi-fi-mayu.

⁴⁷ Asu ami-yomondi bogori manüngu ranai nîne-moatükunî tüküme-feyo ra hoeireanda

mayoa asu Godimbo aboed-ani yahu hoafiyuhiya, “Anihondü-ane, nindou ndanana moai nini-moatükunî moaruwai yare randi,” mehu.

⁴⁸ Nindou afindî wakire menjoro ranai hoeirihinda mayowamboyei afindî hohoanîmoyeihi ahei ngusüfohü purükî-purükî kameihi ngoafina mahei.

⁴⁹ Nga Sisasindî fikîminîndîyei asu nimorehi Garirihündî ahambo süngumarîhorî ranai foarîhehi nîboadeimbo himboanambo wamarîhorî.

Sisasimbo honquambe masihorî

(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Son 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Nindou mamî anihondümbo-reandeimbî aboedî hamindî manüngu ahandî ndürî Sosep, aiana Suda-yafe kansir ambeahindiyu. Nga asu ai moai yifiriyu bîdîfirî boboagorî-yomondî hohoanîmo Sisasimbo ramarundî ranahambo. Aiana Suda-yafe ngoafî Arimateahündiyu hayamboyu asu God nginîndî hifandarandî ra tüküfemboayo ranahambo hifanda marandî.

⁵² Sosep ai Sisasindî yifinîmoko ra dîbonapîfembohünda Pairatîmbo düdufimbo mahafu.

⁵³ Asu Sosep ai Sisasindî fi-nîmoko ra nîmî keimbî karîhendeimbî fihîndî foarîmündî sîherü henüngu kîfohi hoearînambo parirî ngamondîfoarirî mbura sowaründümo homo nîmoei adükarî nîmaroweimbî hongu nahurai wowondîmaru hîfomo ranambe masihawurî. Asu hongu ranambe ra moai horombo yifî sîhoemo rundî.

54 Ai ndeara sümbo Godimbo ho-
hoan+moyowohü moanî ñgoafimbo
nîmarimboane sei hehimbo munġuambo
moatükunî napîrîhindane ranî-moatükunî ra
tükümeſeyo.

55 Nîmorehî Garirihündî Sisas babîdimbo
mahüsi-mayeî ranai Sosep babîdimbo Sisasindî
yîfînimoko sihefimbo honġuanambo mahei sapa
nünġurüwurimboemo asîhawurî ra hoeifimbo.

56 Ranîyeî asu nîmorehî ranai worîna hei
aboedî fişîñarümbü moatükunî mbîmbîrai asu
marasen ndondomarîhindî. Asu Mosesindî
ahînümbî hohoanîmo hoafîmayo süngu moanî
nîmarimbo si ra mamarei.

24

Sisas botîmeſiyu hoafî

(Matyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Son 20:1-10)

1 Mamî wik ranahandambo weanġurühîndî
sihî siambe hondü nîmoreh ranai Sisas sam-
boarüwuranambo aboedî fişîñarümbî mbîmbîrai
ndorîhi masîhehindî ra sahümündî mahei.

2 Asu ai hei hîmboyeiane nîmoeî honġu
nafîtambeihü ġuru pamarundî ranai paiarîkoate
tifoê hîhîre amoahîre menġoro.

3 Nġa ai kefoehî hüsi hîmboyeiane, asu Adükarî
Sisasindî yîfînimoko ra moai yanġoro.

4 Ranî-moatükunî ranahambo afindî
hohoanîmoyeiî nîmboeiane, nîmehünou
nindou yimbu ranai hoearî si kareandeimbî
ġüdüne hena ahei fikîmî tüküyafîne
manîmbafanî.

⁵ Asu nimorehi ranai yihimbombo hifini mbiro piyei hehi manimboei. Asu nindou yimbu ranai hoafiyafandühi safaniya, “Nimboe se nindou yangiri nunguweimbi ranahambo yifiyeimbivei fondiwami kokoarihora?”

⁶ Aiana moai ndühi yanguru, nga botimefiyu. Ai Garirihü nunguambe siheimbo hoafimayu ranimbo se hohoanimondei.

⁷ Ai yahuya, ‘Nindou Hondü ra nindou moaruwai hohoanimoyomo-ndeimbi-yomondi warihünduwurimboemo nimi keimbi karihendeimbifihitikoemündi pefimbohünda. Asu yimbu sindu haya ngimi noufimbiranihi animbo botindifimbui,’ mehu,” masafani.

⁸ Ranio asu nimorehi-mayei ranai horombo Sisas hoafimayu ra hohoanimomayei.

⁹ Asu nimorehi-mayei ranai hongu ra hiningirihahi hehi hei ahambo sungururü-rundeimbi 11 asu munguambo amuri ranivei aheimbo munguambo moatükuni wataporimbo-marihündüri.

¹⁰ Sapo honguambe munguambo moatükuni tükumefeyoa hoeirihahi hehi Kraisindi hoafi sowandümo homo-rundeimbiimbo hoafimayei nimorehiranana Maria Makdarahündio, Soana, Maria Semsindi hondio asu bidifiri amuri ranivei.

¹¹ Nga asu ahandi hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai nimorehi hoafimayei ranahambo tikarihahi hehi hoafi yangiri anihündi yahomo houmbo moai anhondümborundi.

¹² Nga asu Pita ai pipiyu hu honguambe amofi himboyuane, hoeari ahambo himondimarihori

rani yangiri menjorowa hoeimareandi. Raniyu ai hongu ra hini ngire haya hufu worambe rani-moatükunî ranahambo afindî hohoani moyuhü mamaru.

*Nindou yimbu ai Sisasi mbo Emaus nafi hohü hoeimarineri
(Mak 16:12-13)*

¹³ Nimorehi ranai honguanambo hüsi simboani Sisasi ndi süngrurü-rundeimbi yimbu ranai ngoafi mamî Emaus Serusaremihündî hombo 11 kiromitahüfeimbi hoandari nafi mahafani.

¹⁴ Ai hafandühi munju moatükunî tükümefeyo ranahambo wataporimbo-marinandî.

¹⁵ Ai wataporimbo-rini hafandühi fifirinandane, Sisasi ahandi hoari tüküfi haya ai-babidimbo mahu.

¹⁶ Mamî moatükunî gabudimafoareapira ai moai ahambo Sisasi safani türüfoarineri fifirineri.

¹⁷ Asu ai ahafanimbo düdureapirühi yahuya, “Se nini-moatükunimboyo wataporimborinandühi ahafana?” mehuamboyafani. Asu ai ngusumboarambe sisai fiyafandühi manimbafani.

¹⁸ Asu ngorü, ahandi ndürî Kriopas, ai simbori hoafiyuhi yahuya, “Awi Serusaremihü ndüfosimbo tükümehindî ra se yangiranafi nîne moatükunî ranihü tükümefeyo ra fifirifekoate-ayafi?” mehu.

¹⁹ Asükai Sisasi düdureapirühi yahuya, “Nimboe wataporimbo-arinanda?” mehuamboyafani. Asu simbori hoafiyafandühi safaniya, “Sisasi Nasaretihündî ranahamboane

wataporimbo-arihori. Aiana Godindi hoafi hoafiyu-randeimbiyu haya God asu munguambo nindouyei himboahü ahandi hoafi, ratüpurü ra nginindi hamindiyo.

²⁰ Yihoefi bogori nindou asu Godimbo sesi sihou-rundeimbi ai gafmani-yomondi warihü hiningimaruwuri. Raniyo gafman ai hifokoefimboani yahomo houmbo nimi keimbi karhendeimbifihü tikoründümo pamaruwurü.

²¹ Nga horombo ro hohoanimoyefühüya, 'Sisas ranana God ai Israerihündi ranaheimbo aboedambo-fendürimbo kafaariri hiningiririmbombai,' masefi. Asu hifokoamaruwuri ra yimbu si ho hayamboyoani hapo ngimi noufimbü siane.

²²⁻²³ Hapo siambe hondü nimorehi bidifiri roambeahindi ai hei honguambe himboyeia moai ahandi yifinimoko ra ranihü hoeirihindi. Raniyo ro hepünimehundi. Ai sinei yihoefimbo hoafiyehi seiya, 'Sünambeahindi nendi yimbu hoeirihupira ai safaniya, 'Sisas ana yangiri mbanüngu,' masafani,' masei.

²⁴ Asu nindou bidifiri roambeahindi amboani hifomo honguambe munguambo moatükuni ra hoeirunda nimorehi hoafimayei süngure mengoro. Nga asu moai Sisasimbo ana hoeiruwuri," masafani.

²⁵ Asu Sisas ai ahafanimbo hoafiyupirühi yahuya, "Se ana ngusüfokote-anemo, se moai Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi hoafimemo ranahambo nimehünou hohoanimoyomo.

²⁶ Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi ai hoafiyomondühi yahomoya, 'Nindou God ai

ahandi nendambo aboedambo-fendürimbo kamafoariri ra asübusi ndemündi mbundambo animbo asu süngunambo Godindi himboahü ndürü adükarümbindümbui, 'mehomo," mehu.

²⁷ Ranıyo Sisas ai ahafanımbö ahandi fimbo Bukambe hoafi mapenıngö ra Mosesindimayo bukifihı piyu haya Godindi hoafi hoafiyomorundeimbi sürü papıru masıhoemo ranahambo yamundımareapırı hu.

²⁸ Ai homo Emaus ıngöafıkımı tüküme fundi. Ranıyo Sisas ai ıngasünde haya hombonoumefiyu.

²⁹ Nga yimbu ai hüti hoafıyafandühi safanıya, "Mborai ro-babıdı apoefo, nga ndeara hüfıhamındi hanühi nımbıfembo akımane," masafandamboyu. Ranıyu hafu ahafandı worambe aıbabıdı mamaru.

³⁰ Ai sesımbö yahomo houmbo nımarımombo bret semündü Godımbö hıhıfirürü mbura hıfıtıre haya masagapırı.

³¹ Rasüngu-mareandamboyo ai hepünafıneandühi Sisas ani safanı fıfırımarıneri. Nga asu nıme hünou asükai awarımarıhoayuwa moai hoerıneri.

³² Ai ahafandıhoarı sımböri hoafürıyafandühi safanıya, "Anıhondü-ane, nafını sınefühi sıhehimbo wataporımbö-maramuna asu sıhırı ıngüsüfoambe hepünımehoandı," masafanı.

³³ Refe hayamboyoane, süngurıneri rınandeimbi ranai botıyafıne hena Serusareminambo mahafanı. Ranıyo hafanı hoerıneapuranı ahandambo süngurürundeimbi 11-memo ranai ahamundi

ngunindi babidi gugureafu mamarimonda hoeimarineapuri.

³⁴ Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Anihondüane, Adükari ai yifihündi botimefiyu! Ai Saimonso tükumefiyuwa hoeimariri,” mehomo.

³⁵ Ranayo asu süngrurü-rundeimbi yimbu ranai ahafanimo-so nafini tükumefiyu asu bret hifitireanda türüfoarineri fifirimarineri ranahambo wataporimbo-marinandü.

*Sisasimbo süngrurü-rundeimbi ai hoeimarüwürü
(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Son 20:19-23; Ratüpurü 1:6-8)*

³⁶ Ahambo süngrurü-rundeimbi ranai bidifirambo rani-moatükuni ra wataporimbo-rundane, Sisas ahandihoari ahamundi mbusümo tüküfi nüngumbo hoafiyupurühi yahuya, “Sihamundi ngusüfoambe afure kümbearoamboane,” mehu.

³⁷ Raniyomo yifiafimbai hoeiarihuri yahomo houmbo yihimbo munguna moaruwaimemo.

³⁸ Nga asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Nimboe se ranahambo hepünefunda? Asu nimboe se nini-moatükuniyo hoeimarundi ranahambo awi fifirifekoate-ayomoa?”

³⁹ Se wandi yitihari watihari hoeiru. Ro wandihoar-anahi nda! Se sündu hoeirundi. Sapo yifiafi ana ngiri wandi fi nahuraindo.”

⁴⁰ Sisas ai hoafiyu mbura asu ahamumbo ahandi fi hoeari ra nafuimepuri.

⁴¹ Ai afindi hihifi-hihifimemosi, nga ai awi ranahambo anihondümbofe-koate-afindi

hohoanimomemo. Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se sesi bidifiri sihoundai?” mehu.

⁴²⁻⁴³ Asu ai kini mamandundi ra ngorü bidifiri masabudowa semündü haya ahamundi himboahü masesuwa hoeimarüwurü.

⁴⁴ Ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se fifirundai ro horombo se-babidimbo nimboahambe hoafimayah ra? Ro hoafiyahapurühi sahiya, Mosesindi ahinümbi hohoanimo ranambe, Godindi hoafi hoafiyomorundeimbi-yomondi bukambe asu Herü Buk ranambe mungu moatükun wambo tükündifemboe masahi.”

⁴⁵ Sisas ai ramehuamboemo ngusüfoambe fufurifoareapurühi Bukambe hoafimayo ra türüfoaru fifirimarundi.

⁴⁶ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Sapo Bukambe sürü papimarundi ra yare hoafiyowohü yahoya, ‘God ai ahandi nendambo aboedambo-fendürimbo koamafoariri ra asübusi ndemündü mbunda yifindu haya ngim noufimb ranambo yifihündi botindifimbui.

⁴⁷ Rananimbo Serusaremihü pindimo houmbo munguambo hifi ahandi ndürinambo hoafi bokarindihoemboemo. Rananimbo asu moaruwai hohoanimo ra hiningirihindühi aboedi hohoanimo süngurihindani God ai ahei moaruwai hohoanimo ra amboawi mbeyahuamboane,’ meho.

⁴⁸ Asu se ndani moatükun tüküme feyo ndana-hambo wataporimbondü ndündi.

⁴⁹ Wandi Ape ai Yifiafi Aboedi koarhefembo hoafiyu masihendi ra koandiheheamboyah. Nga awi se hokoate Serusaremihü

nĩmandĩmombo Godĩndĩ-mayo ŋgĩnĩndĩ ra ndowandũmo houmbo anĩmbo ŋgomo,” mehu.

*Sisasĩmbo God ai sũnambe serũmũndũ mahafu
(Mak 16:19-20; Ratũpurĩ 1:9-12)*

⁵⁰ Sisas ai ahambo sũŋgrurũ-rundeimbĩmbo sepurũmũndĩ hu Betani ŋgoafĩhũ kaimayu. Raniyo God ai ahamumbo aboedĩ-aboedĩmbĩreapura yahu haya dĩdĩbafĩmefiyu.

⁵¹ Ai ahamumbo aboedĩ-aboedĩreapurũhĩ nũŋguane God ai ahamundĩ mbusũmonĩndĩ serũmũndũ sũnambe mahafu.

⁵² Ai yirĩ yĩmbu pusĩru nĩmarĩmombo ahambo ŋgusĩfo parũwuri mburumbo Serusaremĩnambo hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩ kameihĩ hĩhĩrĩyafu mahomo.

⁵³ Asu ai muŋguambo si Godĩmbo aboed-ani yaho hohoanĩmombohũnda ahandĩ worĩna homo marundĩ.

CXCV

Godꞏndꞏ Hoafi
The New Testament in the Angor language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini

Copyright © 2001 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Angor

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

c500d379-d0cf-5c22-9613-91d7bcc63af3